

Vergaderjaar 1999–2000

26 800 XIV

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (XIV) voor het jaar 2000

Nr. 8

VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 8 oktober 1999

De vaste commissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft een aantal vragen aan de regering voorgelegd. Met de beantwoording, bij brief van 8 oktober 1999, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Ter Veer

De griffier van de commissie,
Van Overbeeke

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), ondervoorzitter, Swildens-Rozendaal (PvdA), Ter Veer (D66), voorzitter, Witteveen-Hevinga (PvdA), Feenstra (PvdA), Poppe (SP), Van Ardenne-van der Hoeven (CDA), Duivesteyn (PvdA), Stellingwerf (RPF), M. B. Vos (GL), Augusteijn-Esser (D66), Klein Molekamp (VVD), O.P.G. Vos (VVD), Passtoors (VVD), Eisses-Timmerman (CDA), Th.A.M. Meijer (CDA), Hermann (GroenLinks), Geluk (VVD), Schreijer-Pierik (CDA), Atsma (CDA), Oplaat (VVD), Schoenmakers (PvdA), Waalkens (PvdA), Udo (VVD), Herrebrugh (PvdA).

Plv. leden: Van Vliet (D66), Van Zijl (PvdA), Ravestein (D66), Zijlstra (PvdA), Albayrak (PvdA), Kant (SP), Mosterd (CDA), Bos (PvdA), Van Middelkoop (GPV), Van der Steenhoven (GL), Scheltema-de Nie (D66), Verbugt (VVD), Te Veldhuis (VVD), Cornielje (VVD), Buijs (CDA), Rietkerk (CDA), Karimi (GL), Kamp (VVD), Reitsma (CDA), Van Wijmen (CDA), Patijn (VVD), Dijkma (PvdA), Belinfante (PvdA), Voorhoeve (VVD), De Boer (PvdA).

In de memorie van toelichting wordt een substantiële rol voorbehouden aan nieuwe vormen van samenwerking zoals milieucoöperaties. Er zijn 8 project-experimenten aangegaan. Wanneer vindt de evaluatie van deze experimenten plaats? Wanneer ontvangt de Kamer informatie over het standpunt van LNV t.a.v. milieu- en natuurcoöperaties? (blz. 5)
Wat wordt bedoeld met het woord regulier» in de zin: «Daarmee is het bestuurlijk experiment afgerond en krijgen milieucoöperaties een reguliere rol in de uitvoering van het beleid voor het landelijk gebied?» (blz. 14)
Wanneer kan de Kamer de evaluatie van het bestuursexperiment Milieucoöperaties tegemoet zien? (blz. 14)

Begin september is het evaluatierapport van het Bestuurlijk Experiment Milieucoöperaties gereed gekomen. Ik zal de resultaten van deze evaluatie betrekken bij het uitzetten van een nieuwe beleidslijn.

Met de zinsnede «Daarmee is het bestuurlijk experiment afgerond en krijgen milieucoöperaties een reguliere rol in de uitvoering van het beleid voor het landelijk gebied», bedoel ik dat deze samenwerkingsverbanden niet langer een uitzonderingspositie innemen in het kader van een bestuurlijk experiment, maar een plaats krijgen in het traject van beleidsvoorbereiding en -uitvoering. Lopende projecten zullen uiteraard worden afgehandeld. Ik zal u naar verwachting begin volgend jaar over de structurele beleidslijn kunnen informeren.

2

Op welke wijze wordt, volgens afspraken in WTO-verband, tegemoet gekomen aan «consumer concerns», welke concrete afspraken ter zake zijn reeds gemaakt; wat is het Nederlandse standpunt t.a.v. alsnog te maken afspraken. (blz. 6)

De WTO-overeenkomst bevat momenteel een aantal bepalingen, die van belang zijn om aan «consumer concerns» tegemoet komen. Indien producten aantoonbaar schadelijk zijn voor de gezondheid van mens, plant of dier kunnen zij op basis van de WTO-overeenkomst voor Sanitary and PhytoSanitary measures (SPS) worden geweerd. Wel geldt dat een dergelijke invoerbepierking non-discriminatoir dient te worden toegepast en niet meer handelsrestrictief mag zijn dan noodzakelijk. Internationale normen zoals vastgesteld in multilaterale organisaties zoals Codex Alimentarius zijn in beginsel maatgevend voor dergelijke invoerbepierkingen. Op basis van de SPS-overeenkomst bestaat ook de mogelijkheid om bij gereede twijfel aan de veiligheid van een product het zekere voor het onzekere te nemen en een tijdelijk invoerverbod in te stellen. Met behulp van een specifieke risicoanalyse dient dan vervolgens aannemelijk gemaakt te worden dat een product risico's voor de gezondheid met zich mee kan brengen.

Tevens bevat de WTO-overeenkomst de mogelijkheid om onder bepaalde voorwaarden handelsmaatregelen te nemen ter voorkoming van de uitputting van natuurlijke hulpbronnen. Verder is het op basis van de WTO-overeenkomst voor Technical Barriers to Trade (TBT) mogelijk via etikettering tegemoet te komen aan «consumer concerns».

Belangrijke punten voor Nederland in toekomstige WTO-onderhandelingen zijn de erkenning in WTO-verband van het belang van dierenwelzijnsvoorschriften en verduidelijking van de relatie tussen WTO-regels en internationale natuur- en milieuovereenkomsten. Wat dit laatste punt betreft is Nederland van mening dat normen en regels, die internationaal zijn overeengekomen, ook in de WTO erkend zouden moeten worden, zodat internationale natuur- en milieuovereenkomsten niet door de WTO-regels worden doorkruist.

Wat is de stand van zaken m.b.t. het aanpassen van de EU-richtlijn ter verbetering van de toelatingsprocedures? (blz. 8)

Op welke punten kunnen de toelatingsprocedures voor voedselveiligheid worden verbeterd en aan zorgvuldigheid winnen? (blz. 8)

Op dit moment bestaat er een toelatingsprocedure voor nieuwe voedingsmiddelen (novel foods), deze is binnen de Europese Unie geharmoniseerd. De toetsing vindt binnen Nederland plaats bij de Gezondheidsraad. Daarnaast bestaan er toelatingsprocedures (al of niet EU geharmoniseerd) voor diverse categorieën hulpstoffen, zoals additieven en gewasbeschermingsmiddelen, en voor productiemethoden, zoals doorstraling. Al deze procedures worden met enige regelmaat geëvalueerd en zonodig bijgesteld.

4

Wordt binnen Europa t.a.v. regelgeving m.b.t. etikettering ter waarborging van de keuzevrijheid van de consument inmiddels voortgang geboekt? Is de voorbereiding van (nationale) wetgeving ter zake van de herkenbaarheid van een voedselketen zonder gentechniek ter hand genomen? Zo ja, in welke fase van voorbereiding verkeert e.e.a.? Zo nee, waarom niet? (blz. 8)

De nieuwe Europese Commissie is onlangs aangetreden. De verwachting is dat deze Commissie de afronding van de Europese regelgeving m.b.t. nieuwe levensmiddelen spoedig en voortvarend ter hand zal nemen. In Nederland is inmiddels een besluit op basis van de Warenwet in voorbereiding, dat beoogt een wettelijk kader te scheppen voor de etikettering van producten die zijn geproduceerd zonder gebruik van genetische modificatie. Dit besluit is voorgelegd aan de Raad van State en in Brussel ter notificatie aangeboden. Het zal naar verwachting nog dit jaar in werking zal treden.

5

Wanneer zal de nota NBL21 aan de Kamer worden aangeboden? Wanneer zal de evaluatie van het Natuurbeleidsplan plaatsvinden? (blz. 10)

Het Kabinet biedt de nota NBL21 naar verwachting rond de jaarwisseling aan de Kamer aan.

De evaluatie van het Natuurbeleidsplan heeft reeds plaatsgevonden, overigens tegelijkertijd met de evaluatie van de Nota Landschap en het Bosbeleidsplan. De rapportage hierover is 7 april 1999 aan de kamer gezonden.

6

Met de verzelfstandiging van de proefstations zal BTW moeten worden betaald over het door het ministerie van LNV gefinancierde onderzoek. Geldt deze BTW-plicht ook voor het praktijkonderzoek? (blz. 11)

In het kader van de inbedding van het verzelfstandigde praktijkonderzoek in Wageningen UR is met ingang van het jaar 2000 LNV voor het totale praktijkonderzoek (proefstations en regionale onderzoekcentra) over het gefinancierde onderzoek BTW verschuldigd.

Het onderzoeksbudget van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij is voor de financiële consequenties van de invoering van de BTW-plicht gecompenseerd door het Ministerie van Financiën met een structureel bedrag ad f 9,6 miljoen.

7, 115 en 116

Waarom wordt het Stimuleringskader vooruitlopend op de evaluatie gekort met f 55 mln.?

Wanneer vindt deze evaluatie plaats?

Welke inhoudelijke overwegingen liggen ten grondslag aan de bezuiniging op het Stimuleringskader? (blz. 11)

Waarom is de bezuiniging op het Stimuleringskader tot stand gekomen nog voor de evaluatie van het Stimuleringskader? (blz. 11)

Het Stimuleringskader wordt niet met 55 mln. gekort maar met een bedrag van f 31.7 mln.

In de afgelopen jaren is steeds sprake geweest van een aanmerkelijke onderuitputting op de middelen voor het stimuleringskader. Om die reden heb ik de beslissing genomen aan de aan LNV opgelegde ombuigings-taakstelling ten dele invulling te geven op het budget voor het stimuleringskader. Ik ben overigens voornemens het stimuleringskader aan een evaluatie te onderwerpen teneinde een meer effectieve inzet van dit instrument te kunnen bewerkstelligen. Naar aanleiding van de resultaten van deze evaluatie zal ik de voor 2001 en volgende jaren aangebrachte ombuiging, zo nodig, opnieuw bezien.

8

Zit in de f 400 miljoen aan nieuwe landinrichtingsgelden ook f 100 miljoen voor stedelijk groen en zo ja, dan komt dit laatste bedrag toch niet ten goede aan landinrichting? (blz. 13)

De f 100 miljoen voor stedelijk groen is geen onderdeel van de f 400 miljoen die wordt ingezet voor versnelling en beleidsintensivering van landinrichtingsprojecten.

De f 100 miljoen voor stedelijk groen komt voor 50% uit de ISV (-VROM) en voor 50% van de begroting van LNV (ICES-agrarisch natuurbeheer, PPS, Stimuleringskader)

9

Kan nader worden aangegeven waaruit het door BZK en VWS gevoerde flankerend beleid precies bestaat? (blz. 13)

VWS en BZK/GSI voeren flankerend beleid ten aanzien van het groot-schalig groen in de stad. Daartoe zal het element «groen» in de beoor-deling van voorstellen voor de Sportimpuls (VWS) en de ontwikkelings-programma's GSB (met name het onderdeel Leefbaarheid) betrokken worden.

Vanuit het fonds Leefbaarheid en Veiligheid zal tot en met 2002 indicatief 5 miljoen gulden aan dit doel besteed kunnen worden. In de beleidsbrief over breedtesport, waar het hoofdaccent ligt op de sociale functie van de sport, wordt specifieke aandacht gevraagd voor de verbinding die kan worden gemaakt tussen breedtesport en andere beleidsterreinen, in het bijzonder ruimtelijke ordening, recreatie en milieu. Initiatieven gericht op recreatie dicht bij huis en groen in de leefomgeving, waarbij breedtesport een rol kan spelen, worden genoemd als goed voorbeeld, passend binnen de breedtesportregeling. Op deze titel kunnen de steden in het kader van hun stedelijke ontwikkelingsplannen ook voorstellen indienen.

10

Kan nader worden aangegeven op welke wijze «Operatie Drieslag» in de praktijk verloopt? Kan, vooruitlopend op de wijziging van de Landinrichtingswet, al met zgn. modules worden gewerkt? Wordt door het bevoegd gezag van de mogelijkheden die het huidig landinrichtings-

instrumentarium (nog) biedt, in afwachting van de gewijzigde landinrichtingswet, intussen geen gebruik gemaakt? (blz. 13 jo. 101)

De «Operatie Drieslag» bestaat uit:

1. terugdringen van de verplichtingenstand
2. versnelde realisatie van nieuw beleid
3. herziening van het wettelijk instrumentarium

Met de provincies is afgesproken vanaf 1999 geen langlopende verplichtingen voor landinrichtingsprojecten meer aan te gaan. Daartoe worden vanaf 1 januari 1999 uitsluitend rijksbijdragetoezeggingen op (delen van) landinrichtingsplannen afgegeven met een beperkte looptijd (4 jaar).

Vooruitlopend op de nieuwe landinrichtingswet kan worden gewerkt met deze zogenaamde modules.

De provincies zijn op dit moment in overleg met de landinrichtingscommissies om tot een invulling van de saneringstaakstelling van f 300 miljoen te komen. Naar verwachting kan dit nog dit jaar worden afgerond. Daarnaast is f 400 miljoen rijksmiddelen beschikbaar voor beleidintensivering in lopende projecten.

12

Wanneer wordt de analyse van het CPB inzake de grondprijsstijging en de SGR verwacht? (blz. 15)

Het CPB heeft de «herziene schatting van de financiële gevolgen van de grondprijsstijging voor de Ecologische Hoofdstructuur» reeds afgerond en aan LNV aangeboden. Deze wordt betrokken bij de beraadslagingen van de regering over de invulling van de motie van De Graaf c.s. tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen inzake het verzoek om aanvullende middelen voor natuurontwikkeling in deze kabinetsperiode, uiterlijk te regelen bij Najaarsnota.

13

Op welke wijze geeft LNV nader inhoud aan het stimuleren van een aantal, in het kader van versterking concurrentiekracht van recreatie en toerisme, met zoveel woorden aangeduide ontwikkelingen? (blz. 16)

LNV draagt bij aan de versterking van de concurrentiekracht van recreatie en toerisme via gerichte inzet op het versterken van de omgevingskwaliteit van toeristisch-recreatieve bedrijven. Het gaat dan om de aanwezigheid en kwaliteit van natuur en landschap (inclusief het agrarisch cultuurlandschap) en de bereikbaarheid, verbindingen, openstelling en gebruiksmogelijkheden daarvan. LNV doet dit via haar instrumentarium voor bestemming, inrichting en beheer van het landelijk gebied, via verdere integratie van het economisch belang van recreatie en toerisme in het beleid van andere overheden (o.a. de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening), via het stimuleren van ketensamenwerking ten behoeve van vraaggestuurde, verbrede regionale productontwikkeling en vermarkting en via het bijdragen aan een kennisinfrastructuur ten behoeve van innovaties. Dit alles in samenhang met het toeristisch beleid van het ministerie van Economische Zaken.

14 en 168

De afspraken over «Kompas voor de toekomst» die in 1998 tussen het kabinet en de noordelijke provincies zijn gemaakt zijn niet terug te vinden in de LNV-begroting 2000. Onderschrijft de minister nog steeds de gemaakte financiële afspraken en kan hij aangeven op welke wijze de afspraken in de begroting zijn verwerkt? Ook zijn afspraken gemaakt over decentralisatie van de uitvoering naar de SNN-organisatie (via een programmatische aanpak). Onderschrijft de minister deze afspraken nog steeds? (blz. 17)

Wat is de actuele stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de gemaakte afspraken met de Noordelijke provincies over Langman? (blz. 34)

Ja, de afspraken worden nog steeds onderschreven.

Met betrekking tot de stand van zaken kan het volgende worden opgemerkt.

Op basis van het stimuleringskader is inmiddels ongeveer f 10 miljoen toegezegd als bijdrage aan projecten in het noorden. Het programma Beheer zal voor zover nu valt te overzien van kracht worden op 1 januari 2000. Derhalve zijn op basis van dit programma nog geen gelden verstrekt. Met de noordelijke provincies is nog overleg gaande omtrent de uitvoeringsprocedures. Met betrekking tot de verschillende posten uit het pakket Ruimtedruk en Ruimtelijke Kwaliteit, zoals dat in de Drempelbrief van 23 oktober 1998 is aangegeven kan worden opgemerkt dat door SNN projectvoorstellen worden voorbereid ter invulling van de afspraken voor het noorden en dat hiervan voor 1999 reeds f 2 miljoen is geprogrammeerd voor natte natuur en f 0,3 miljoen voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Met betrekking tot de glastuinbouw moet worden aangetekend dat de regeling op basis waarvan de uitkeringen zullen worden gedaan nog in ontwikkeling is.

De gelden voor de grondprijstijging EHS worden uitgegeven volgens het ritme dat in de drempelbrief was voorzien en het noorden deelt hierin naar evenredigheid mee.

De EU Kaderverordening Plattelandsvernieuwing is nog niet in werking getreden. Derhalve zijn nog geen uitkeringen op basis van deze regelingen gedaan.

15

In de begroting wordt geconstateerd dat er een grote investeringsbehoefte is in de glastuinbouwsector. Waarom is er dan nog een subsidieregeling zoals de RSG nodig die investeringen in de glastuinbouwsector aanmoedigt? (blz. 21)

Geconstateerd wordt dat de gunstige economische ontwikkeling in de afgelopen jaren heeft geleid tot een grote investeringsbereidheid in de sector. In deze jaren bereiken de investeringen in nieuw glas een omvang van 400 à 500 ha per jaar; dit is vooral vervanging van bestaand glas. Om in de komende jaren de noodzakelijke herstructurering te realiseren, is de vernieuwing van bestaand glas in tenminste deze omvang noodzakelijk, wil er sprake zijn van verdere modernisering van het glasbestand. Daarom ben ik van mening dat een subsidieregeling zoals de RSG voor de glastuinbouwsector in een behoefte voorziet. Een besluit over een nieuwe openstelling van de RSG zal ik nemen mede op basis van de uitkomsten van de thans lopende evaluatie.

16

In de begroting wordt een subsidieregeling voor de inrichting van nieuwe glastuinbouwgebieden aangekondigd. Voor deze regeling is in deze kabinetsperiode f 45 mln beschikbaar. Hoe zit het met de toegezegde gelden aan het Noorden uit dit budget (motie Augustijn-Esser/Blauw)? (blz. 21)

Het naar aanleiding van de motie Augustijn-Esser/Blauw aan het Samenwerkingsverband Noord Nederland toegezegde bedrag is 10 mln. LNV heeft de f 10 mln in de jaren 1998–1999 ter beschikking gesteld. Ik verwacht dat eind 1999 het totale bedrag van 10 mln zal zijn verplicht conform het in de motie voorgestane doel tot verbetering van de structuur en vestigingsvoorwaarden voor nieuwe glastuinbouwbedrijven in de drie Noordelijke provincies.

Dit bedrag is niet afkomstig uit het budget van f 45 mln ICES-geld dat in deze kabinetsperiode bestemd is voor de inrichting van nieuwe glastuinbouwgebieden. Een deel kan hiervan overigens ook aan het Noorden ten goede komen, wanneer geschikte plannen voor projectvestiging worden ingediend.

17

Uitgaven ten behoeve van biologische landbouw zijn over verschillende begrotingsposten verspreid. Daarnaast hebben ook andere ministeries kosten ten behoeve van biologische landbouw (bijvoorbeeld de Vamil-regeling). Welke gelden besteedt LNV aan biologische landbouw en welk bedrag kan verder nog worden toegerekend aan biologische landbouw? (blz. 21)

Binnen de LNV begroting zal in het jaar 2000 voor circa 12 miljoen gulden aan kas-uitgaven gedaan worden op het gebied van de Regeling Stimulering Biologische Productiemethode, het Kwaliteitsprogramma biologische landbouw, algemene voorlichting, de Investeringsregeling markten concurrentiekracht Verwerking en Afzet landbouwproducten, de Regeling demonstratie- en bewustmakingsprojecten milieu – en natuurvriendelijke landbouw en de Demonstratieregeling markt- en concurrentiekracht. Daarnaast zal voor ongeveer 12 miljoen gulden aan verplichtingen aangegaan worden voor de RSBP en het Kwaliteitsprogramma. Tevens wordt in 2000 binnen de programmagelden Voorlichting ruim 1,7 miljoen beschikbaar gesteld. Binnen de programmagelden voor Onderzoek is dit, specifiek voor de biologische landbouw, ruim 8 miljoen. Daarnaast zal ook veel onderzoek aan algemene thema's een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de biologische landbouw (bijvoorbeeld niet chemische gewasbescherming).

In fiscaal opzicht kunnen biologische bedrijven gebruik maken van de algemene investeringsaftrek, de energie-investeringsaftrek die geldt voor energiebesparende-investeringen en investeringen in duurzame energie en de Vamil die geldt voor milieuvriendelijke investeringen. Niet aangegeven kan worden hoeveel middelen van deze regelingen specifiek ten gunste komen aan de biologische landbouw. In het kader van de fiscale groenregeling is thans voor biologische bedrijven voor ca. 400 miljoen aan projectvermogen goedgekeurd. Hierdoor wordt naar schatting 8 á 10 mln minder belasting ontvangen. Dit betekent dat biologische bedrijven jaarlijks ca. 5 mln minder aan rente hoeven te betalen.

18

Wat is de financiële argumentatie van het feit, dat een bedrijf met een mestoverschot vanaf 2002 zowel betaalt aan Minas als aan de afzet van mest? (blz. 23)

De kosten van mestafzetcontracten vloeien voort uit de plicht zich te verzekeren van voldoende mestafzetruimte en de relatieve schaarste daarin in de eerste jaren na invoering van het nieuwe stelsel. Daarnaast zullen boeren een Minas-heffing moeten betalen bij overschrijding van de verliesnormen. De hoogte van deze Minasheffingen is echter zo vastgesteld dat hiervan een prohibitieve werking uit gaat. Doel van deze heffingen is dat er een zodanig effect vanuit gaat dat ze niet worden betaald. Derhalve zullen deze heffingen geen of nauwelijks inkomsten genereren. In geval een veehouder toch heffingen moet betalen kunnen zij deze middels het verrekenstelsel in Minas in het daaropvolgend jaar worden terug ontvangen bij onderschrijding van de verliesnormen.

«In het begrotingsjaar zal het maatschappelijk debat over de kansen voor en de risico's van biotechnologie door de overheid worden bevorderd». Op welke wijze en met wie, anders dan het parlement, wordt dit maatschappelijk debat door de overheid bevorderd? (blz. 8)
Hoeveel en hoe investeert de overheid in het accommoderen en stimuleren van de maatschappelijk betrokkenheid bij een dialoog over de kansen en bedreigingen van genetische modificatie? Welke organisatie en instanties worden betrokken voor het accommoderen van deze dialoog? Wat zijn criteria voor de toedeling van de gelden aan betrokken organisaties? (blz. 8)

In dit najaar wordt een omgevingsanalyse (inventarisatie en analyse van de verschillende visies) en een verkennend maatschappelijk debat uitgevoerd. De omgevingsanalyse wordt gebruikt voor de Integrale Beleidsnota en voor het maatschappelijk debat over biotechnologie. De werkzaamheden voor de omgevingsanalyse en het verkennend debat zijn uitbesteed aan de volgende organisaties: Bureau Schuttelaar en Partners, Stichting Consument en Biotechnologie, Centrum voor Landbouw en Milieu, Milieudefensie. Voorts neemt het Rathenau-instituut deel aan het coördinerend overleg van de ministeries LNV, EZ, VWS en VROM in deze. De toedeling aan deze organisaties van de activiteiten heeft plaats gehad op basis van deskundigheid en aangereikte voorstellen op dit gebied. Als het gaat om betrokkenheid van diverse organisaties aan de omgevingsanalyse en het eerste deel (verkennde fase) van het maatschappelijk debat, dan betreft het: maatschappelijke organisaties, onderzoeksinstituten, landbouworganisaties, ketenpartijen/bedrijfsleven, financiële instellingen en overheid. De verkennende fase wordt afgesloten met een evaluatie begin 2000 die moet aangeven op welke effectieve wijze het «grote» debat kan worden gevoerd. Daarbij worden de uitkomsten van twee projecten betrokken, te weten het (VWS-)project Openbare debatten en publieksvoorlichting bij vraagstukken rond medische technologie en het (EZ-OCW-)project Visie over publieksvoorlichting over wetenschap en techniek.

Aan welke aspecten rondom biotechnologie denkt de minister bij het instellen van een regeringscommissie?
Wanneer wordt de Kamer over het instellen van een regeringscommissie, die zich bezig zal houden met biotechnologie geïnformeerd? Tegelijk met de integrale notitie biotechnologie? (blz. 8)

In de Integrale Beleidsnota Biotechnologie, die eind van dit jaar naar de Kamer zal worden gezonden, wordt u geïnformeerd of een commissie voor biotechnologie zal worden ingesteld, en zo ja, voor welke specifieke aandachtsgebieden van de biotechnologie. Daarbij kan worden gedacht aan een verdere invulling van kansen en risico's van biotechnologie voor de agrofoodsector.

Wat wordt er bedoeld met de agroconcurrentiemonitor en worden daarbij ook de kansen voor de agrarische sector meegenomen als gevolg van het EU beleid en de WTO onderhandelingen? (blz. 31)

De concurrentiemonitor is een nieuwe methode om op een structurele manier de actuele concurrentiekracht van een bepaalde sector in beeld te brengen. Deze methode is in opdracht van het Ministerie van LNV ontwikkeld door LEI-DLO. Het zijn vooral de buitenlandse afnemers die een belangrijke rol spelen in het onderzoek met de concurrentiemonitor. Zij beoordelen de Neder-

landse concurrentiekracht. Concurrentiekracht wordt dus gemeten daar waar wordt geconcentreerd op de buitenlandse markten. Dit gebeurt met behulp van interviews aan de hand van gestandaardiseerde vragenlijsten. Om de concurrentiekracht goed te kunnen onderzoeken wordt het begrip uitgesplitst in vier determinanten:

- aanpassingsvermogen aan de markt (in hoeverre wordt ingespeeld op de wensen van de afnemers?);
- ketendoelmatigheid (hoe is de samenwerking tussen de verschillende schakels in de keten?);
- kosten en efficiency (hoe staat het met de prijs kwaliteitsverhouding?);
- strategisch potentieel (flexibiliteit in productie, marketing en organisatie, toepassingssnelheid nieuwe kennis en technologie).

De kansen die als gevolg van de veranderingen in het EU beleid en de WTO onderhandelingen ontstaan worden in dit onderzoek niet meegenomen.

22 en 249

Waarom heeft het onderzoek naar normalisatie of regelgeving van milieukeurmerken geen positief resultaat opgeleverd? (blz. 32)

Kan de minister een toelichting geven op de zin «Inmiddels is duidelijk geworden dat het gebruik van normalisatie of regelgeving daarbij niet opportuun is»? (blz. 32)

In mijn brief d.d. 22 september 1999 ben ik uitvoerig in gegaan op de beleidskeuze die is gemaakt om in dit stadium niet te kiezen voor een traject van normalisatie of regelgeving. Die keuze is gebaseerd op de bevindingen van het NNI-onderzoek dat naar de opvatting van velen er op dit moment geen sprake is van ernstige wildgroei. Daarbij heeft ook een rol gespeeld dat het op vrijwillige basis tot een goed einde brengen van een normalisatietraject grote inspanningen vraagt en regelgeving niet voor de hand ligt gezien het kabinetsbesluit t.a.v. marktwerking, deregulering en wetgevingskwaliteit.

23

Op welke wijze moeten provincies beter worden toegerust voor het uitvoeren van hun regietaken t.a.v. de EHS? En hoe ziet de «duidelijke rol» van gemeenten bij het bevorderen van de kwaliteit van het landschap en de natuur in en om de stad eruit? (blz. 33)

Ik meen dat de regietaak van de provincies ten aanzien van de EHS, binnen heldere en eenduidige rijkskaders, versterkt maar ook toetsbaarder en controleerbaarder kan worden. Ik verwacht onder meer dat provincies hun taak beter kunnen vervullen indien sterker dan nu het geval is op het provinciale niveau de integratie wordt verbeterd van het beleid voor natuur, milieu en de ruimtelijke ordening, zowel in het beleid, uitvoering en handhaving. Kwaliteitsverbetering en een integrale gebiedsgerichte aanpak zijn daarbij het leidend principe.

Ook op het niveau van de gemeente is er behoefte aan verheldering van de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor het natuur- en landschapsbeleid.

Binnenkort zal overleg plaatsvinden met vertegenwoordigers van de steden uit het GSB en vertegenwoordigers van het IPO om nadere afspraken te maken over de wijze waarop steden nadrukkelijker bij de programmering van landinrichting betrokken kunnen worden t.b.v. groen in directe nabijheid van de steden.

In de nieuwe nota over natuur, bos en landschap, NBL21, zal ik verder ingaan op mogelijkheden voor de vergroting en versterking van de rol en

positie van provincies en gemeenten om invulling te geven aan de eigen verantwoordelijkheid voor het natuurbeleid.

24 en 88

Hoe wordt bij het maken van afspraken door Rijk en Provincies over streefbeelden steeds rekening gehouden met de gewenste kwaliteit van de natuur binnen het totaal van de EHS; hoe wordt voorkomen dat moeilijk te realiseren natuurtypen onvoldoende in de streefbeelden tot uitdrukking worden gebracht, m.a.w. het accent méér wordt gelegd op gewenste kwaliteitsverdeling (over de provincies) dan op gewenste (ook moeilijk tot stand te brengen, resp. te beheren) natuurkwaliteit. (blz. 33) Wanneer worden de kwalitatieve tussendoelen van de EHS vastgesteld? (blz. 95)

Met de provincies zal een natuurdoelenkaart worden opgesteld. Aan de hand van deze kaart zullen ook in overleg met provincies kwalitatieve tussendoelen worden vastgesteld. Hierbij zullen ook taakstellingen voor moeilijk te realiseren natuurdoeltypen aan de orde zijn.

Ik zal u hieromtrent uitvoeriger informeren in een brief die u één dezer dagen bereikt.

25

Bestaat het voornemen, nu de begrenzing van de EHS grotendeels is afgerond, om samen met de provincies in kaart te brengen» of de doelstelling van de EHS (aaneengesloten grote natuurgebieden – kerngebieden, verbindingzones, natuurontwikkelingsgebieden) daadwerkelijk wordt gerealiseerd en, indien dit niet het geval blijkt te zijn, tot aanpassingen te komen? Welk instrumentarium is daartoe, naast dat uit het Programma Beheer, beschikbaar? (blz. 34)

Ja, het voornemen bestaat om de doelrealisatie van de EHS met de provincies in kaart te brengen. Separaat aan de schriftelijke beantwoording zal de Kamer worden bericht over de stand van zaken. Naast Programma Beheer zijn instrumenten als Natuurbeschermingswet, Natuurschoonwet en Boswet beschikbaar. Een dezer dagen wordt u geïnformeerd over de stand van zaken.

26 en 122

Zijn er indicaties dat de bezuinigingsronde m.b.t. de landinrichting ertoe bijdraagt dat het d.m.v. het instrument landinrichting «op de goede plaats krijgen» van t.b.v. de natuurfunctie aangekochte gronden vertraging oploopt in die gebieden die niet voor de intensiveringsgelden in aanmerking komen? Zo ja, hoe kan e.e.a. alsnog worden bevorderd? Kan de bezuiniging op landinrichtingskosten er toe leiden dat onvoldoende ruilgrond beschikbaar komt voor de realisering van de EHS? (blz. 13)

Nee. De bedoeling van de operatie «Drieslag» is juist om – door het schrappen van onderdelen in lopende landinrichtingsprojecten – te bevorderen dat projecten sneller worden uitgevoerd. Het ruilproces waar u op doelt, is daarvan een onderdeel.

27

Kan een overzicht worden gegeven van de aan te wijzen Natuurbeschermingswetgebieden? (blz. 34)

Bij brief van 21 september 1998 (TK 98–99, 26 200 XIV, nr 4) is het programma gebiedsaanwijzingen Natuurbeheer 1999 aangeboden. Onder punt 7 is het onderdeel Natuurbeschermingswet opgenomen. De voorbereidingen voor de aanwijzingen daar vermeld zijn grotendeels ter hand genomen, echter zoals ik ook al in het overleg met uw Kamer nadien heb gesteld geeft de regering voorrang aan de aanwijzing van de gebieden in het kader van de Vogelrichtlijn en de Wetlands.

28

Hoe verhoudt Programma Beheer zich tot de Regionale Ontwikkelingsplannen? (blz. 34)

De regelingen van het programma beheer zullen onderdeel uitmaken van het pakket dat in het kader van de Rurale Ontwikkelingsplannen ter cofinanciering wordt aangeboden aan de Europese Commissie.

29

Wanneer treedt het kwaliteitstoetsingssysteem voor de nationale parken in werking? (blz. 34)

Dit najaar wordt een voorstel ontwikkeld voor een kwaliteitstoetsingssysteem voor de Nationale Parken. Het ontwikkelde model zal begin volgend jaar aan het Samenwerkingsverband voor de Nationale Parken worden voorgelegd.

Ik streef ernaar met het kwaliteitstoetsingssysteem van start te gaan in de eerste helft van 2000, mogelijk in de vorm van enkele pilot-parkgebieden.

30

Zijn er op dit moment al beschermingsformules van de PKB toegepast op de EHS? Zijn er in het komende begrotingsjaar vanwege de sterk gestegen grondprijzen financiële problemen te verwachten bij de grondverwerving ten behoeve van de EHS en, zo ja, in welke omvang? (blz. 34)

Ja, via het SGR worden beschermingsformules op de EHS toegepast. Dit gebeurt op basis van het «nee, tenzij – beginsel» en het daaraan gekoppelde compensatiebeginsel.

De provincie heeft een belangrijke invloed op de toepassing en daarmee de doorwerking van deze beginselen. In de «Natuurbalans 1999» wordt gesteld dat het onduidelijk blijft in hoeverre men het «nee, tenzij – beginsel» hanteert.

Zes provincies hebben een uitgewerkt en vastgesteld compensatiebeleid, verankerd in o.m. provinciale streekplannen; de overige provincies zijn nog bezig met de ontwikkeling hiervan. Als het compensatiebeginsel wel wordt toegepast, hebben de provincies deels een eigen regionale invulling gegeven. Voor het antwoord op het tweede deel van de vraag wordt verwezen naar het antwoord op de vragen 225 en 232.

31

De Miljoenennota vermeldt op p. 227 dat er 1-1-2001 er naar verwachting een belasting wordt ingevoerd op oppervlaktedelfstoffen in Nederland die worden gebruikt als bouwgrondstof. Voor de winning van oppervlaktedelfstoffen uit het Nederlands continentaal plat zal een verlaagd tarief dan wel een vrijstelling gelden. Welke verschuiving zal dit veroorzaken in de vraag naar zand? Met andere woorden, hoeveel extra vraag naar Noordzeezand zal deze belasting tot gevolg hebben? (blz. 35)

De mate waarin verschuiving kan optreden in de winning van zand van landlocaties naar winning op het Nederlands deel van het Continentaal Plat is met name afhankelijk van de uiteindelijke vormgeving en de tariefstelling van deze belasting. In verband met het uiteenlopend

cijfermateriaal dat bij verschillende onderzoeken (in opdracht van de overheid dan wel van de sector) in het verleden is gepresenteerd, zal de uit te werken variant extern nader worden onderzocht met zowel aandacht voor de milieueffecten als de economische effecten. Bij de uitvoering van dit onderzoek zullen onder meer het bedrijfsleven en de natuur- en milieuorganisaties worden betrokken. In kwantitatieve zin kan ik uw vraag op dit moment derhalve nog niet beantwoorden. Wel merk ik op dat een verschuiving van zandwinning van land naar het Nederlands deel van het Continentaal Plat in overeenstemming is met het beleid zoals dat is neergelegd in het PKB-deel 4 van het structuurschema Oppervlakte-delfstoffen (blz. 7 conclusie 12).

32

Hoe is het gebied waarop de adviesaanvraag aan de Waddenadviesraad betrekking heeft nader omschreven, resp. begrensd? (blz. 36)

In de adviesaanvraag van de Waddenadviesraad is de beoogde begrenzing van een internationaal park Waddenzee niet nader aangeduid. In geval een internationaal park Waddenzee tot stand zou komen, zal in ten minste aansluiting worden gezocht bij de huidige beschermingsgebieden, die zijn vastgesteld in de drie Waddenzeestaten.

33

Kan de minister enkele voorbeelden geven van mogelijke kwalificaties die elders zijn behaald? (blz. 38)

Recente voorbeelden van elders behaalde kwalificaties die in het MAO erkend worden zijn de certificaten: verzorgen proceshygiëne, bedienen verpakkingsapparatuur, verzorgen productbereiding, verzorgen proces, gebruiken procesapparatuur en gebruiken geautomatiseerde apparatuur. Deze kwalificaties zijn buiten het MAO behaald door medewerkers van Frico.

De opzet is dat alle kwalificaties uit de kwalificatiestructuur voor het agrarisch mbo en opleidingen uit het agrarisch hbo in aanmerking komen om elders behaald te worden en erkend worden.

34

Is er in het kader van de verzelfstandiging van het Praktijkonderzoek in 2000 overeenstemming over de overdracht van eigendommen? (blz. 38)

Over de overdracht van de eigendommen in gebruik bij de proefstations van de Staat (Domeinen) naar Wageningen UR in het jaar 2000 bestaat overeenstemming met het Ministerie van Financiën.

Over de overdracht van de eigendommen van de private instellingen (Regionale Onderzoekcentra) naar Wageningen UR vindt met een aantal sectoren nog overleg plaats.

Met nog niet alle sectoren is volledige overeenstemming bereikt.

35

Welke verwachtingen ten aanzien van de omvang en samenstelling van het praktijkleren zijn er als gevolg van het met ingang van dit leerjaar overhevelen in 4 jaar van het budget voor praktijkleren van de IPC's naar de AOC's? (blz. 39)

De verwachting is dat de vraaguitval in de eerstkomende vier jaar beperkt zal zijn. Dit mede omdat AOC's en IPC's daar onderling afspraken over hebben gemaakt. Wat betreft de periode nadien is de situatie nog open. AOC's hebben zich nog nauwelijks kunnen beraden op alternatieven. De IPC's zijn druk bezig hun organisatie zodanig in te richten dat een hoge

kwaliteit kan worden geboden tegen een gunstige prijs. Desondanks moet voor de periode na 2003 rekening worden gehouden met vraaguitval tot 25%.

36

Zijn er voorbeelden van multisectorale samenwerking tussen het HAO en andere HBO-instellingen in de regio en zo ja welke? (blz. 39)

De HAS Den Bosch werkt structureel samen met Hogeschool 's Hertogenbosch bij de uitvoering van een milieu-opleiding en enkele zaken op facilitair gebied. De Agrarische Hogeschool Delft is ver gevorderd in een samenwerkingstraject met de Ichtus Hogeschool te Rotterdam. Definitieve besluitvorming is op handen. Bij de vier andere HAO-instellingen: Dronten, Leeuwarden, Larenstein en de APH (lerarenopleiding) is sprake van samenwerking op ad hoc basis met een HBO-instelling in de regio.

37

Welke samenstelling kent de werkgroep die gaat bezien in hoeverre de gewenste innovaties van de grond komen en wanneer wordt deze werkgroep geïnstalleerd? (blz. 39)

Een interne LNV-werkgroep zal bezien in hoeverre de gewenste innovaties via het Stimuleringskader voldoende van de grond komen.

Het IKC-Landbouw is benaderd voor het uitvoeren van de bijbehorende evaluatie, gelet op hun betrokkenheid bij andere evaluaties van het Stimuleringskader.

Eerdergenoemde LNV-werkgroep zal deze evaluatie «begeleiden» en vervolgens vertalen naar het beleid.

38

Het ministerie van LNV stelt f 2 mln. beschikbaar voor samenwerking in het HAO. In totaal was toch f 5 mln. beschikbaar? (blz. 38)

Ja. Per 2000 is voor het HAO drie jaar lang f 4 miljoen gereserveerd: f 2 miljoen voor concernvorming en f 2 miljoen voor inhoudelijke vernieuwing en innovatie en samenwerking in het totale HAO. De resterende f 1 miljoen heb ik gereserveerd voor afwikkeling van de opheffing van de SHAO.

39

Hoeveel geld is beschikbaar voor regionale netwerken? (blz. 39)

Hiervoor is geen apart budget gereserveerd. De totstandkoming en ontwikkeling van regionale netwerken is primair de verantwoordelijkheid van de actoren zelf in een streek/regio en de betrokken lokale/regionale/provinciale overheden. De rol van het Rijk is met name het tijdelijk ondersteunen van de door de netwerken zelf gedragen en ingezette ontwikkelingsstappen.

Daarnaast wil LNV bijdragen door inzet van de LNV-kennisinfrastructuur voor regionale kennisvragen. Het verbeteren van de toegang tot het kennisdomein vindt LNV van groot belang. Regio's moeten met hun regionale kennisvragen kunnen aankloppen bij de LNV-kennisinstellingen en omgekeerd moeten kennisinstellingen actief kunnen participeren in regionale netwerken.

40

Er lijkt een tegenspraak te zitten in de zinnen «LNV zal landelijke initiatieven ondersteunen voor het inrichten van netwerken voor kennisontwikkeling(...)» en «Het te ontwikkelen raamwerk zal een handvat moeten bieden voor de beoordeling van de vraag of LNV nationale of

In de nota «Kracht en Kwaliteit» is aangekondigd dat LNV landelijke en regionale initiatieven voor netwerken zal ondersteunen. Er zijn tal van initiatieven gaande. Het aangekondigde project moet een raamwerk/toetsingskader opleveren voor het beoordelen door LNV van aanvragen/verzoeken vanuit de praktijk.

41

Wat is intramodaal vervoer van versproducten? Hoe verleent het ministerie van LNV steun aan het vinden van nieuwe vervoersmodaliteiten?

Onder intermodaal vervoer van versproducten wordt verstaan het vervoer van versproducten via verschillende typen vervoersmodaliteiten, zoals weg-, water-, en railvervoer. Vanwege het bederfelijke karakter van versproducten worden hoge eisen gesteld aan betrouwbaarheid, snelheid, temperatuur e.d. van het vervoer. Hiermee onderscheidt het intermodaal vervoer van versproducten zich van andere vormen van intermodaal vervoer.

In 1996 is door onderzoek aangetoond dat een spoorshuttle tussen Rotterdam en Moskou kan concurreren met wegtransport, de zogenaamde «Versshuttle Rotterdam – Moskou». De beoogde snelle railverbinding, gestart in 1997, ontwikkelt zich niet volgens planning als gevolg van de sedert augustus 1998 ontstane economische situatie in Rusland.

LNV heeft in 1999 het project EFFORRT (European Food & Flower Overland Road & Rail Transport, een samenwerkingsverband waarin naast de grote verladers ook de ministeries van V&W, EZ en LNV participeren) vanuit het stimuleringskader Markt en Concurrentiekracht gesubsidieerd. In dit project worden concrete plannen gemaakt voor snel intermodaal transport van versproducten. Als eerste stap is een pilot tussen de Randstad en Milaan voorzien. Het ligt in de bedoeling om een gecombineerde personen/goederentrein op 1 juni 2000 te laten rijden.

In het gebied Rotterdam-Rijnmond heeft LNV in samenwerking met het Gemeentelijk Havenbedrijf het project verbetering Agrologistiek-ROM Rijnmond geïnitieerd. Hierin wordt samengewerkt met V&W, EZ, provincie Zuid-Holland en het Stadsgewest Haaglanden. Het project is gericht op het verbeteren van de agrologistieke stromen vanuit de Rotterdamse Haven en de omringende tuinbouwgebieden naar het Europese achterland. Het verminderen van het transport over weg en het faciliteren van modal shift is een belangrijk onderdeel van het project. De eerste fase is medio '99 afgerond en op dit moment worden marktpartijen geconsulteerd om kansrijke projecten ter verbetering van het logistieke systeem te identificeren. Het project voorziet in een toekomstige aansluiting bij nationale projecten op het gebied modaal shift.

42

Wat is de stand van zaken ten aanzien van de verdeling van de nationale enveloppe in het kader van Agenda 2000? (blz. 41)

Op korte termijn is alleen de verdeling van de nationale enveloppe voor de rundvleessector van belang. De compensaties voor de zuivelsector spelen immers pas bij het begin van de stapsgewijze prijsverlaging voor melk in het jaar 2005. Ik ben voornemens om de nationale enveloppe voor rundvlees te verdelen op basis van de waarde van de geslachte runderen. Aangezien de waarde van mannelijke dieren die speciaal voor de

vleesproductie worden aangehouden hoger is dan de waarde van voor de slacht afgevoerde melkkoeien, overweeg ik om voor stieren en ossen een hoger bedrag vast te stellen dan voor melkkoeien.

Ik zal U binnenkort hierover nader informeren in het kader van een brief over de implementatie van Agenda 2000, waarin ook andere onderdelen van Agenda 2000 aan de orde zullen komen.

43 en 189

Welk standpunt neemt de Nederlandse regering in ten aanzien van de mogelijke vestiging van een nieuw EU-bureau voor de wetenschappelijke beoordeling en controle van de veiligheid van nieuwe voedingsmiddelen dan wel de uitbouw van het huidige voedselveiligheidsbureau in Dublin? (blz. 42)

Wat is de actuele stand van zaken met betrekking tot het voedselveiligheidsbureau op EU-niveau? Wat is het kabinetsstandpunt in deze (gezien de andere berichten in het rapport «De staat van de Europese Unie» van Buitenlandse Zaken)? (blz. 31)

Dinsdag 5 oktober heeft de voorzitter van de Europese Commissie, dhr Prodi, in een toespraak voor het Europees parlement aangekondigd dat de Commissie voornemens is een Europees Voedselveiligheidsbureau op te richten. Dit bureau zal overigens niet voor 2002 operationeel kunnen zijn. Nadere details omtrent de taken en verantwoordelijkheden van dit bureau zijn nog niet bekend en dienen nog gezamenlijk met Europees Parlement en Lidstaten te worden vastgesteld.

Het kabinet is van mening dat zo'n Europees voedselveiligheidsbureau een positieve bijdrage kan leveren aan het Europese voedselveiligheidsbeleid en zal de nadere uitwerking van dit Commissie-initiatief positief kritisch tegemoet zien.

Een Europees voedselveiligheidsbureau kan bewerkstelligen dat toelatingsprocedures meer onafhankelijk, uniform en sneller plaatsvinden. Tevens kan het bewerkstelligen dat er één Europese risico-afweging plaatsvindt bv. ten tijde van een crisis en dat er vervolgens één uniforme boodschap vanuit overheidswege wordt gecommuniceerd.

Of dit bijdraagt aan een toenemend vertrouwen van de consument in voedselveiligheid is de vraag. In Europa spreken de burgers in eerste instantie de nationale autoriteiten aan op voedselveiligheid. Een Europees bureau zal meer op afstand staan van die consument. De verantwoordelijkheden van een Europees voedselveiligheidsbureau dienen te worden afgestemd op de politieke verantwoordelijkheden zoals die in de Europese Unie gelden. Dit betekent dat een Europees voedselveiligheidsbureau geen copie dient te worden van een Amerikaanse FDA, niet alleen vanwege het verschil in politieke structuur tussen de EU en de V.S. maar ook vanwege het feit dat de FDA zich slechts met een deel van de voedselketen bezighoudt (het niet-veterinaire deel).

Ten behoeve van de komende discussie over de invulling van een Europees voedselveiligheidsbureau zal het Kabinet in het voorjaar van 2000 een nader uitgewerkt standpunt aan de Tweede Kamer voorleggen.

44

Op welke wijze vindt kwaliteitsborging plaats in België, Duitsland, Frankrijk en Engeland? In hoeverre wijkt het Nederlandse systeem van ketens en private garantiesystemen, versterkt met regelgeving, af van de systemen in deze landen? Zijn certificatie, accreditatie en normalisatie in even grote mate in gebruik aldaar? (blz. 44)

Detail informatie omtrent kwaliteitsborging in omringende landen is niet direct voorhanden. In zijn algemeenheid kan wel worden gesteld dat in

Nederland ketenstructuren en private garantiesystemen verder zijn ontwikkeld in vergelijking met andere EU-Lidstaten en dat Nederland in EU-verband blijft pleiten voor versterking van deze vorm van kwaliteitsborging. Dit geldt ook voor het gebruik van certificatie, accreditatie en normalisatie. Overigens moet t.a.v. normalisatie worden opgemerkt dat normalisatie eveneens op Europees niveau plaatsvindt. (Centre européens de normalisation).

45

Hoeveel procent van het genoemde bedrag van f 1 miljard aan omzet van elektronische transacties kan naar schatting worden toegerekend aan agrarische producten?

Het genoemde bedrag heeft betrekking op de algemene ontwikkeling van elektronische transacties in Nederland. Deze omzet wordt grotendeels gegenereerd in de dienstensector en in de handel van producten als cd's en boeken.

Uit de eerste outline van de studie naar de gevolgen van deze ontwikkeling voor de agrosector, blijkt dat elektronische transacties in de agrosector nog niet sterk ontwikkeld zijn. Het percentage zal dus laag zijn.

46

Het ministerie van LNV kan voor de periode 2000–2006 uit hoofde van doelstelling 2 rekenen op een kwart van het voor Nederland beschikbare budget voor regionaal beleid (f 372 miljoen). Hoe zijn deze «landenbudgetten» tot stand gekomen? (blz. 42)

Gebieden moeten, om in aanmerking te komen voor steun uit de regionale Structuurfondsen, voldoen aan bepaalde sociaal-economische criteria. Het gaat om criteria die de ernst aangeven van de structurele moeilijkheden in een gebied, zoals een hoge werkloosheid of een aanzienlijke achteruitgang in de werkgelegenheid. Hoeveel gebieden in de EU kunnen worden aangewezen, is begrensd door het besluit dat in de periode 2000–2006 maximaal 18% van de totale EU-bevolking in aanmerking mag komen voor regionale steun. Met dit bevolkingsplafond is tevens een grens gelegd aan het totale budget, daar de steun voor een gebied wordt vastgesteld aan de hand van een vast bedrag per inwoner.

Er zijn in de EU ook Lid-Staten die geen gebieden hebben die voldoen aan de genoemde sociaal-economische criteria. Deze Lid-Staten zouden derhalve niet voor steun uit de regionale Structuurfondsen in aanmerking komen. Voor deze Lid-Staten is bepaald dat, als zij in de periode 1994–1999 wél gebieden hadden die voor regionale steun in aanmerking komen, zij maximaal één derde teruggaan in bevolking die voor regionale steun in aanmerking komt.

Ook Nederland valt in deze categorie, waardoor (in vergelijking met de huidige situatie) in de periode 2000–2006 maximaal 15% van de Nederlandse bevolking in aanmerking komt voor regionale steun. Dit komt overeen met een bedrag van bijna 1,5 miljard gulden als landenbudget voor regionaal beleid, waarvan een kwart beschikbaar is voor doelstelling 2.

47

Zal het erkennen in de WTO van het belang van dierenwelzijn niet kunnen leiden tot een verslechtering van de positie van derde wereldlanden? (blz. 43)

Ik acht het niet waarschijnlijk dat erkenning van dierenwelzijn in de WTO leidt tot een verslechtering van de positie van derde wereldlanden. In de

derde wereld en zeker in de Minst Ontwikkelde Landen, is de veehouderij immers niet intensief van aard. Een voorbeeld hiervan is de extensieve rundveehouderij in landen in Zuidelijk Afrika, waarvan de producten naar de EU worden geëxporteerd.

48 en 253

Wat wordt bedoeld met de tussenzin «indien nodig» als het gaat om het streven van Nederland om bij de komende WTO-ronde ruimte voor toepassing van het voorzorgprincipe te creëren? Wanneer wordt het onnodig geacht om deze ruimte te bevechten (blz. 43)?

Wat wordt bedoeld met de woorden «indien nodig» in de zin: «Daarnaast zal in de volgende ronde, indien nodig, gestreefd worden naar voldoende ruimte voor toepassing van het voorzorgsprincipe op het gebied van voedselveiligheid, natuur en milieu». En wat wordt in dit verband verstaan onder «voldoende ruimte»? (blz. 43).

In de EU worden op basis van adviezen van wetenschappelijke comités strenge gezondheidseisen gesteld aan voedingsmiddelen. Hierbij wordt niet uitsluitend afgegaan op waterdichte wetenschappelijke onderbouwing; het voorzorgprincipe speelt immers conform het Verdrag van Amsterdam een belangrijke rol. Om een hoog niveau van consumentenbescherming te kunnen waarborgen, is het wenselijk dat consumenten in de Gemeenschap kan worden gegarandeerd dat ingevoerde producten voldoen aan dezelfde minimum gezondheidseisen als die voor de interne markt. Er bestaat nog nauwelijks ervaring met artikel 5:7 van de WTO-overeenkomst voor Sanitary and PhytoSanitary maatregelen (SPS), dat bepaalt dat WTO-leden tijdelijke handelsmaatregelen mogen nemen als onvoldoende wetenschappelijke duidelijkheid bestaat over de veiligheid van een product. De regering gaat er vanuit dat deze bepaling van de SPS-overeenkomst voldoende ruimte biedt voor de toepassing van het voorzorgprincipe uit het Verdrag van Amsterdam. Met de toevoeging «indien nodig» bedoel ik dat als uit toekomstige WTO-jurisprudentie evenwel mocht blijken dat zorgvuldige toepassing van dit voorzorgprincipe niet mogelijk is, de regering ernaar zal streven dat die ruimte alsnog in de WTO wordt gecreëerd. Onder «voldoende ruimte» versta ik dat toepassing van het voorzorgprincipe volgens het verdrag van Amsterdam mogelijk moet zijn.

49

Hoe omschrijft de Nederlandse regering het voorzorgbeginsel? (blz. 43)

Onder het voorzorgbeginsel kunnen maatregelen getroffen worden als er weliswaar sprake is van concrete aanwijzingen voor het bestaan van ernstige risico's, maar er nog geen sluitend wetenschappelijk bewijs voor het bestaan daarvan kan worden geleverd. Zie hiervoor tevens de antwoorden op vragen van het Kamerlid Timmermans (zie de brief van de Staatssecretaris van buitenlandse Zaken aan de voorzitters van de Algemene Commissie voor Europese Zaken en de Vaste Commissie voor Buitenlandse Zaken, kenmerk 275/99 d.d. 20 april 1999) en van de Kamerleden Van Ardenne-van der Hoeve, Atsma en Leers (Aanhangsel van Handelingen 1858, Vergaderjaar 1998–1999).

50

De regering streeft naar een beter inzicht in het multifunctionele karakter van de landbouw mede met het oog op de non trade concerns bij de WTO-onderhandelingen. In hoeverre vindt Nederland steun voor deze benadering bij de andere EU lidstaten, de OESO en de CSD-8 van de VN? (blz. 43)

Nederland heeft samen met het FAO-secretariaat in Maastricht een conferentie georganiseerd over het multifunctionele karakter van landbouw. Er is een redelijke consensus dat een beter inzicht in het multifunctionele karakter van landbouw van belang is bij het streven naar een duurzame landbouw. Minder overeenstemming is er internationaal over het soort instrumenten van landbouwbeleid om het multifunctionele karakter na te streven. Met name de landen van de zogenaamde CAIRNS groep (o.a. Australië, Nieuw Zeeland, Argentinië en Brazilië) zijn er beducht voor dat het concept gebruikt wordt om handelsversturende vormen van steun zoals prijssteun en invoerbescherming te handhaven. Het vraagt waarschijnlijk nog een aanzienlijke inspanning, onder andere tijdens CSD-8 in april 2000, om deze zorg bij die landen weg te nemen.

Binnen de EU is er nu een redelijke mate van overeenstemming over multifunctionaliteit van de landbouw en de wijze waarop dit nagestreefd zou moeten worden. Belangrijk element daarvan is dat de instrumenten ten behoeve van de multifunctionaliteit niet of zo min mogelijk handelsversturend dienen te zijn.

In de laatste Landbouwwraad van 27 september jl is overeenstemming bereikt over de inzet van de Europese Unie in de WTO-ronde op landbouwgebied. Onderdeel van die inzet is dat de EU de vaste wil heeft het bestaande Europese landbouwmodel, dat gebaseerd is op zijn multifunctionele aard, te blijven ontwikkelen en er voor te ijveren de identiteit daarvan zowel binnen als buiten de EU te bevestigen.

51

Heeft het pakket van aanbevelingen voor een betere samenwerking van de te Rome gevestigde VN-instellingen (FAO, WFP, IFAD) – indien uitgevoerd – nog financiële gevolgen voor Nederland? (blz. 43)

Het pakket van aanbevelingen voor een betere samenwerking is er niet op gericht bezuinigingen tot stand te brengen die leiden tot lagere Nederlandse bijdragen. Het streven is gericht op een goede samenwerking van FAO, WFP en IFAD met het oog een efficiëntere vervulling van de taken gericht op de realisatie van de aanbevelingen van de Wereldvoedseltop. Overigens kan gesteld worden dat de samenwerking tussen genoemde instellingen is verbeterd.

52

Welke rol ziet LNV weggelegd voor het bedrijfsleven en voor de overheid bij het vergroten van de markttoegang voor agrarische producten in het buitenland?

Welke financiële verhouding in de verdeling van de kosten bestaat er globaal tussen beide?

Staan er nog ander masterplannen op stapel?

Voor zover bedoeld wordt met het vergroten van de markttoegang het oplossen van veterinaire en fytosanitaire belemmeringen, heeft LNV een coördinerende en probleem- oplossende rol.

Op veterinair en fytosanitair vlak heeft LNV een werkgroep gevormd (t.w. werkgroep VEX: Veterinaire Exportbelemmeringen en werkgroep PEX: Plantaardige Exportbelemmeringen), waarin naast verschillende directies van LNV, het publiekrechtelijk georganiseerde bedrijfsleven zitting heeft. LNV coördineert de eigen inzet en het PBO-bedrijfsleven coördineert de prioriteitsstelling voor de aanpak van markttoegang belemmerende maatregelen.

Deze werkwijze heeft geen directe financiële gevolgen, omdat het in de bestaande werkwijze wordt opgenomen.

Voor wat betreft het Masterplan staan er vooralsnog geen andere op stapel.

53

Op welke datum zal de 11e CITES Conferentie worden gehouden? (blz. 45)

De 11e CITES Conferentie vindt plaats van 10–20 april 2000 in Nairobi, Kenya.

54

Hoe kunnen locaties waar geen mosselbanken ontstaan van groot belang zijn voor de schelpdiervisserij? (blz. 47)

Deze locaties kunnen wadplaten zijn waar een kokkelbestand van een dusdanige omvang voorkomt, dat het interessant is voor de kokkelvisserij. Ook kan hier mosselzaad vallen, dat zich als gevolg van de dynamiek van het gebied (storm, stroming en ijsgang) vrijwel nooit zal ontwikkelen tot een stabiele mosselbank, maar wel interessant is voor de mosselzaadvisserij.

55

Kunnen enige cijfers worden gegeven over de omvang en het aantal gebruikte zeedagen van de Nederlandse vissersvloot en de geldende MOP (reductie)doelstellingen?

In beschikking 98/121/EG van de Europese Commissie, houdende goedkeuring van het meerjarig oriëntatieprogramma voor de vissersvloot van Nederland voor de periode van 1 januari 1997 tot en met 31 december 2001 staan de einddoelstellingen geformuleerd voor het geldende Meerjarige Oriëntatie Programma.

Deze zijn weergegeven op basis van tonnage (GT) en motorvermogen (kW), alsmede op basis van inspanning (tonnage-dagen resp. kW-dagen) (zie bijlage 1).

Nederland heeft zich tegen het vaststellen van deze beschikking uitgesproken, omdat de Nederlandse overheid de juistheid van de gehanteerde cijfers betwist.

In het segment pelagische trawlers werden in 1997 gemiddeld ca. 205 zeedagen benut en in 1998 ca. 195 zeedagen. In 1997 en 1998 werden in het segment van de grote kotters gemiddeld ca. 190 resp. 180 zeedagen benut. Ten aanzien van het MOP wordt in het segment van de kleinere kotters een herindeling doorgevoerd, waardoor voor dit segment het gemiddeld aantal gebruikte zeedagen nu niet kan worden aangegeven. Naar de onderliggende gegevens van de opeenvolgende programma's vanaf 1983 is nog een nader onderzoek gaande. Tevens vindt over de cijfers overleg plaats met de diensten van de Europese Commissie. Over de uitkomsten zal ik de Kamer, zoals toegezegd, nader informeren.

Bijlage I

Vlootsegment	Doelstelling 31-12-2001			
	GT	kW	GT-dagen (x 1000)	kW-dagen (x 1000)
Pelagische trawlers	52 444	53 424	14 484	14 212
Kotters (> 221 kW)	66 627	253 726	8 894	37 124
Kotters (≤ 221 kW)	12 738	39 945	2.212	7 095
Totaal	131 809	347 095	25 589	58 431

56

Wie betalen de visstandbeheercommissies en de visstandbeheerplannen, zowel in de staatswateren als daarbuiten? (blz. 50)

Zowel in de Staatswateren als daarbuiten dragen de visrechthebbenden (de sector) de kosten van de Visstand Beheer Commissies en visstand-beheerplannen. Ook op dit moment zijn/worden reeds in een aantal gebieden, door samenwerkende visrechthebbenden, op eigen initiatief en voor eigen rekening visstandbeheerplannen opgesteld. Veel van deze plannen worden gesubsidieerd via de zogenaamde SSB-regeling (Subsidieregeling Sport- en Beroepsbinnenvisserij, uitgevoerd door de OVB).

Binnen het kader van de uitwerking van het Beleidsbesluit Binnenvisserij zal in overleg met de sector worden gezien in hoeverre er sprake is van een eventuele, onevenredige lastenverzwaring door het instellen van Visstand Beheer Commissies en het opstellen van visstandbeheerplannen middels de huurovereenkomsten voor de staatsbinnenwateren.

57

*Wanneer zal de systematische doorlichting van de mate waarin het voorgestane beleid binnen LNV effectief en doelmatig wordt uitgevoerd, zijn gestart, beëindigd en geëffectueerd?
En welke structurele organisatorische voorziening zal worden voorbereid om de kwaliteit van beleidsvorming en beleidsuitvoering te borgen? (blz. 51)*

Het is de bedoeling de doorlichting van de eigen uitvoeringsonderdelen van LNV in het jaar 2000 af te ronden.

Er is een Regiegroep doorlichting en kwaliteitsborging gevormd, die onder meer tot taak heeft een meer structurele voorziening voor te bereiden. De gedachten gaan uit naar een aparte unit, die enerzijds bij de keuze van beleidsinstrumenten adviezen geeft gericht op een effectieve en efficiënte doelbereiking. Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid, ook uit een oogpunt van kostenbeheersing, vormen daarvoor een belangrijke graadmeter.

Een tweede taakveld betreft het toezicht op de uitvoering van regelgeving, waarvoor LNV eerste verantwoordelijkheid draagt.

58

Wat wordt verstaan onder «externe aansturing» van de RVV en waarom schiet deze te kort? (blz. 51)

Vooruitlopend op de voorgenomen verzelfstandiging van de RVV als agentschap, wordt onderscheid gemaakt tussen interne en externe aansturing. Met interne aansturing wordt bedoeld de sturingsrelatie van de centrale directie van de RVV naar de regionale kringen en districten. Met de externe aansturing wordt geduid op de relatie van het Ministerie van LNV in zijn rol van eigenaar en in zijn rol van opdrachtgever naar de RVV als uitvoerende organisatie.

59

Op welke termijn zal DLG een ZBO worden? (blz. 52)

Naar verwachting zal het wetgevingstraject in 2001 worden afgerond.

60

Wanneer is het onderzoek van het ministerie van Justitie naar de bijzondere opsporingsdiensten afgerond en welke gevolgen kan dit onderzoek hebben voor de diensten van LNV? (blz. 52)

In het regeerakkoord is aangegeven dat uit een oogpunt van versterking van de samenhang in de rechtshandhaving en van versterkte democratische controle integratie van onderdelen van de bijzondere opsporingsdiensten in de politieorganisatie op landelijk niveau wenselijk is. Daarbij zullen mogelijkheden voor fusie van opsporingsdiensten worden bezien. Het onderzoek betreft in totaal 21 organisaties, waarin ambtenaren met opsporingsbevoegdheden werkzaam zijn, waaronder voor LNV de Algemene Inspectiedienst.

Een interdepartementale projectgroep voert het onderzoek uit.

Het ministerie van Justitie streeft naar afronding nog in dit kalenderjaar.

61

Kan de minister een overzicht geven van de aan LNV gelieerde ZBO's en agentschappen, al of niet gerealiseerd op dit moment? (blz. 54)

De aan LNV gelieerde zbo's zijn:

1. Staatsbosbeheer;
2. College Toelating Bestrijdingsmiddelen (CTB);
3. Organisatie voor de Binnenvisserij (OVb);
4. Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ);
5. Controlebureau Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE);
6. Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor groenteen bloemzaden (NAK-G);
7. Nederlandse Algemene keuringsdienst voor bloemisterij en boomkwekerijgewassen (NAK-B);
8. Nederlandse Algemene keuringsdienst voor Zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen (NAK);
9. Bloembollenkeuringsdienst;
10. Kwaliteitscontrolebureau groente en fruit (KCB);
11. Controle-organisatie voor de biologische produktiemethoden (Skal);
12. Raad voor het kwekersrecht;
13. Bureau Beheer Landbouwgronden
14. Stichting Ontwikkelings- en saneringsfonds voor de landbouw;
15. Stichting Ontwikkelings- en saneringsfonds voor de visserij;
16. Stichting Borgstellingsfonds voor de landbouw;
17. Stichting examens vakbekwaamheid Honden- en Kattenbesluit;
18. Stichting registratie gezelschapsdieren Nederland;
19. Commissie voor de samenstelling van de Rassenlijsten voor landbouwgewassen; groentegewassen, fruitgewassen, siergewassen en bosbouwgewassen (vijf aparte commissies);
20. Grondkamers (vijf regionaal)
21. Herinrichtingscommissie Oost-Groningen en de de Gronings-Drentse Veenkoloniën;
22. Faunafonds.

Tot de agentschappen van LNV worden gerekend:

1. Bureau Heffingen;
2. Landelijke Service bij Regelingen (LASER);
3. Plantenziektenkundige Dienst (PD).

62

Waarom ontbreekt een overzicht van de meerjarenraming per begrotingshoofdstuk? In de Miljoenennota staat deze tabel wel opgenomen (p.146), maar de totaalbedragen komen niet overeen met de stand van de ontwerpbegroting. In de miljoenennota 2000 is op p. 191 een meevaller van 31 miljoen gulden opgenomen bij Grondaankopen? Wat behelst deze post? (blz. 55)

Met «de meerjarenraming per begrotingshoofdstuk» wordt waarschijnlijk bedoeld «de meerjarenraming per hoofdbeleidsterrein». Dit overzicht is terug te vinden bij de toelichtingen op de hoofdbeleidsterreinen.

Bij de meerjarencijfers die in de miljoenennota op blz. 146 staan vermeld zijn de uitgaven op de LNV-begroting behorende tot de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS) niet opgenomen. Verwezen wordt naar het overzicht op blz. 191 van de Miljoenennota alwaar de HGIS-uitgaven afzonderlijk staan vermeld.

Als gevolg van de slechte weersomstandigheden in het najaar van 1998 is f 31 mln. van het landinrichtingsbudget in dat jaar niet tot besteding gekomen. Het onbestede bedrag van f 31 mln. is destijds ingezet voor extra verwerving. Bij 1e suppletore begroting 1999 is genoemd bedrag weer in mindering gebracht op het verwervingsbudget, m.n. de financiering van de oogtschaderegeling.

63

Hoe zijn de ombuigingen van f 30 miljoen in 2000 gerealiseerd? (blz. 55)

In 2000 wordt voor een bedrag van f 55 mln. omgebogen, waarvan f 31,7 mln. op het Stimuleringskader en f 23,3 mln. door het niet toekennen van de prijsbijstelling. Verwezen wordt ook naar de tabel op blz. 59 van de begroting.

64

Hoeveel geld is er beschikbaar in 2000, 2001 en 2002 voor de Reconstructie zandgebieden? Is het in 1999 niet gebruikte bedrag van f 30 miljoen in twee delen toegevoegd aan de begrotingen 2002 en 2003? Zo ja, waarom is de tabel op p. 99 niet voor deze jaren opgehoogd met f 15 miljoen? (blz. 59)

In de LNV-begroting zijn de volgende middelen beschikbaar voor de reconstructie in deze regeerperiode:

jaar	1999	2000	2001	2002
budget (in mln)	50	80	80	95

Het is juist dat f 30 mln. van het oorspronkelijke budget in 1999 is toegevoegd aan het budget in de jaren 2002 en 2003 (in beide jaren f 15 mln.). Dit is reeds verwerkt in de eerste suppletore begroting. Pas bij de ontwerpbegroting 2000 zijn de eerder toegezegde middelen voor de reconstructie vanaf 2000 toegevoegd aan de LNV-begroting.

65

Waarom ontbreekt een algemene regel dat met afwijkingen van een bepaald bedrag er altijd een toelichting volgt op deze mutatie? Hetzelfde geldt voor onderuitputtingen en de alternatieve besteding ervan boven een bepaald bedrag? (blz. 60)

Door het Ministerie van LNV worden voor het toelichten van afwijkingen algemene uitgangspunten gehanteerd. De gehanteerde uitgangspunten zijn in de ontwerpbegroting opgenomen onder de leeswijzer op bladzijde 60. Hierin staat:

Bij het opstellen van de ontwerpbegroting zijn, met het oog op het geven van een optimaal inzicht, de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Mutaties kleiner dan f 0,5 mln. worden per artikel opgeteld en onder de post overige opgenomen;
- Mutaties tussen f 0,5 mln. en f 3,0 mln. worden concreet benoemd, maar niet nader toegelicht;

- Mutaties groter dan f 3,0 mln., of meer dan 10% van het artikelbedrag of van inhoudelijk belang worden toegelicht.

Naast een toelichting van de mutaties bij de artikelen worden de belangrijkste mutaties bij de beschrijving van het hoofdbeleidssterrein weergegeven.

66

Komen de uitvoeringskosten waterschade volledig voor rekening van LNV? (blz. 61)

De waterschaderegeling wordt weliswaar uitgevoerd door agentschap Laser van LNV, maar de uitvoeringskosten van deze regeling worden volledig doorberekend aan BZK. De uitvoeringskosten van de oogstschaderegeling daarentegen, worden geheel ten laste van de LNV-begroting gebracht.

67

Welke afspraken t.a.v. kostenverdeling rechtshandhaving Minas gelden er tussen LNV en Justitie? (blz. 62)

In het kader van de behandeling van het wetsvoorstel Minas is in de ministerraad besloten dat LNV zou bijdragen in de kosten van de behandeling van extra beroepszaken door het justitiële apparaat. Om die reden heeft dit jaar de onderstaande interdepartementale overboeking plaatsgevonden.

(*f 1000)	1999	2000	2001	2002	2003
overboeking naar Justitie	500	1000	1500	2000	2000

68

Waarom stijgt het begrote aantal prestaties van de AID inzake de controle van diergeneesmiddelen/diervoeder in 2000 slechts met enkele prestaties, gezien de incidenten met diervoeder in de afgelopen periode? (blz. 64)

Hoewel dit niet direct is af te leiden uit de capaciteitsinzet, is er wel degelijk sprake van een aanscherping van de controle inzet.

Op de korte termijn is deze aanscherping vooral kwalitatief van aard. Bij de handhaving van het diergeneesmiddelen- en diervoederbeleid vindt samenwerking plaats tussen AID, RVV en zelfcontrolesystemen van het bedrijfsleven zelf. De inzet van de RVV is de afgelopen tijd geïntensiveerd. Door gebruik te maken van positieve meldingen van de RVV en de door het bedrijfsleven zelf uit te voeren controles (zelfcontrolesysteem) kunnen de AID-controles inzake de diergeneesmiddelen diervoederregelgeving gericht worden uitgevoerd. Met de RVV, de KDD (Produktschap voor diervoeders) en SKV en KCR (Produktschap voor vee, vlees en eieren) zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop de meldingen van deze organisaties bij de AID worden aangeleverd. De AID zal haar inspanningen richten op de zgn. «harde zaken», zodat geen onderzoek wordt ingesteld die uiteindelijk niet tot een strafrechtelijke sanctionering zal leiden. Daarnaast wordt voor de selectie van de te onderzoeken bedrijven voorts informatie gebruikt uit analyse en onderzoek van de handelsschakels. Hiermee wordt de trefkans om overtreders op te sporen vergroot. Bovendien is in het concept-jaarplan van de AID voor 2000 rekening mee gehouden met een extra inzet van 3 fte ten behoeve van het

handhavingsplan met betrekking tot dioxine in vetten. Afhankelijk van de ervaringen met deze planmatige aanpak zal de structurele inzet op dit terrein worden bepaald.

Op langere termijn zal op grond van de, thans in voorbereiding zijnde, Kaderwet diervoeders ook in kwantitatieve zin sprake zijn van een intensivering van de controle inspanningen van de RVV en de AID. In verband met de benodigde tijd voor werving, selectie en opleiding vertaalt zich dit eerst in latere jaren in extra prestaties.

69

Wat is de homogene groep Internationale Samenwerking? (blz. 69)

De Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS), ingesteld sinds 1 januari 1997, is een aparte budgettaire constructie binnen de rijksbegroting. De HGIS is een bundeling van buitenlanduitgaven van de verschillende departementen. Zo is in één oogopslag duidelijk wat de belangrijkste uitgaven zijn die Nederland jaarlijks doet in het kader van internationale samenwerking. Verder biedt de HGIS een kader om beleidsinitiatieven beter op elkaar af te stemmen en de samenwerking tussen departementen te bevorderen.

Binnen de HGIS wordt onderscheid gemaakt tussen uitgaven die voldoen aan de criteria voor officiële ontwikkelingssamenwerking (Official Development Assistance, ODA) en andere uitgaven voor internationaal beleid. De minister van Buitenlandse Zaken is, als coördinator van het buitenlands beleid, coördinerend minister voor de HGIS. De minister voor Ontwikkelingssamenwerking is eerstverantwoordelijke voor de coördinatie van de ODA-middelen.

70

Om welke reden moet het ministerie van LNV sinds 1998 premies en belasting afdragen over de salariskosten van lokaal personeel? (blz. 69)

Met ingang van 1-1-1998 zijn de rechtspositieregelingen van lokale medewerkers herzien en vastgelegd in het RLOK (Rechtspositiereglement Lokale medewerkers) van het ministerie van Buitenlandse zaken. Hierin is opgenomen dat het ministerie, op grond van de wet loonbelasting, in principe verplicht is loonbelasting in te houden van alle personeelsleden ongeacht hun plaats van tewerkstelling of nationaliteit.

71

Wat is het verschil tussen interventieproducten (11.04) en marktordeningsproducten (11.05)? (blz. 72)

Interventieproducten zijn producten, die in het kader van een EU-marktordening bij de overheid ter interventie aangeboden zijn. Interventie is één van de mogelijke marktordenende maatregelen. Andere marktordenende maatregelen zijn bijvoorbeeld heffingen (zoals de superheffing in de zuivelsector), subsidies t.b.v. de afzet binnen de EU en exportrestituties. Marktordeningsproducten zijn producten, waarvoor één of meer van dergelijke marktordenende maatregelen kunnen worden toegepast.

72

Wat is de zogenaamde apurement-procedure?

De apurement-procedure is de procedure ter goedkeuring van de rekeningen van de afdeling Garantie van het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de landbouw (EOGFL-G).

In het kader van deze procedure kunnen aan een lidstaat financiële correcties worden opgelegd als de Europese Commissie op grond van controles door haar deskundigen tot de conclusie komt dat de betrokken lidstaat een EU-landbouwregeling niet volgens de Brusselse voorschriften heeft uitgevoerd.

73

Kan een overzicht worden gegeven van de geraamde uitgaven aan exportrestituties voor 2000 (dus exclusief productiesteun, invoercertificaten e.a.) en kan tevens een overzicht over de jaren 1995–1999 worden gegeven? (blz. 75)

In onderstaand overzicht is aangegeven welke exportrestituties jaarlijks ten laste van de EU-begroting zijn uitbetaald door de lidstaat Nederland over de jaren 1995 t/m 1998. Deze exportrestituties zijn uitbetaald door de produktieschappen. De cijfers voor 1999 en 2000 betreffen ramingen. De bedragen zijn in miljoenen guldens.

Tabel: zie bijlage III

Bijlage III

Exportrestituties voor	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Granen	142,8	43,3	62,7	41,3	70,0	70,0
Suiker	109,0	51,8	55,0	74,8	76,0	60,5
Zuivelprodukten	1 674,8	985,6	977,8	845,4	820,0	800,0
Vee en vlees	554,6	447,6	414,3	286,3	265,0	275,0
Groenten en fruit	61,7	21,9	6,1	7,6	5,0	4,0
Industriële verwerkte landbouwprodukten	241,6	170,8	213,7	204,3	195,0	215,0
Totale uitgaven	2 784,5	1 721,0	1 729,6	1 459,7	1 431	1 424,5

74

Kan een raming worden gegeven van de exportwaarde van agrarische producten die met exportrestitutie worden geëxporteerd in verhouding tot a. de uitgaven aan restituties voor landbouwprodukten en b. de totale exportwaarden van agrarische producten en kan tevens een overzicht over de jaren 1995–1999 worden gegeven. (blz. 75)

Op EU-niveau zijn uit het Garantiefonds (landbouwwitgaven) de volgende bedragen aan exportrestituties uitgegeven:

1995	1996	1997	1998
7,7	5,6	5,8	4,9 miljard

EURO (bron: Europese Commissie)

De totale export van landbouwprodukten uit de EU naar derde landen bedroeg:

1995	1996
46,6	49,0 miljard

EURO (bron: EUROstat)

Meer actuele gegevens zijn momenteel niet beschikbaar, omdat de EUROSTAT-gegevens nog niet bekend zijn. Maar de export van de EU in 1997 zal rond de 50 miljard EURO hebben gelegen.

De exportwaarde van agrarische producten die met exportrestitutie werden geëxporteerd is niet precies bekend, maar is bij benadering voor genoemde periode rond de 25 miljard EURO.

Dat betekent dat ongeveer de helft van de EU-export met restituties gesteund wordt.

Wat betreft de verhouding restituties/exportwaarde geldt het volgende. In 1995 werd ongeveer 25 miljard geëxporteerd met in totaal 7,7 miljard exportsteun. Dat betekent dat het restitutiedeel circa 23,5% bedroeg. Voor 1998 geeft eenzelfde globale berekening het volgende beeld: met restituties gesteunde export 25 miljard; totale restituties 4,9 miljard. Dat betekent dat restituties in 1998 ruim 16% van de exportwaarde bedroeg. Deze cijfers geven een globaal beeld voor de EU-landbouw, waarbij per sector grote verschillen kunnen optreden. Zo zijn de restituties voor groente en fruit relatief gering, terwijl ze in sectoren als zuivel en rundvlees belangrijk zijn.

Per sector/product varieert de verhouding tussen exportwaarde en restitutie sterk.

75

Waarom zijn er bij het stimuleringskader markt en concurrentiekracht in 1999 opnieuw fors lagere uitgaven gedaan dan begroot? (blz. 80)

In de begroting voor 1999 was voor het onderdeel markt- en concurrentiekracht van het Stimuleringskader een bedrag van f 86 mln. beschikbaar. Omdat de uitputting van de beschikbare middelen achterbleef bij de ramingen is het bedrag verlaagd tot f 58,2 mln.

De mate van uitputting is uiteraard afhankelijk van de aantallen en mate van innovativiteit van de ingediende project-aanvragen.

76

Graag een overzicht van de beschikbare gelden voor de herstructurering van de varkenshouderij (blz. 80)

Bijlage II

(* f mln)	t/m 1999	2000	2001	2002	2003	2004
middelen¹						
Integrale Notitie (475 mln)	235	80	80	80	0	0
aanvullende (generale) middelen ²	220	247	129	103	21	0
reconstructiemiddelen		0	43	58	14	35
bestemmingsheffing t.b.v. uitvoering mestbeleid		0	35	35	35	35
totaal middelen	455	327	287	276	70	70
besteding						
vastgelegd ³	205	133	40	40	10	0
sociaal pakket bedrijfsbeëindiging	5	25	43	20	0	0
generieke bedrijfsbeëindiging	0	197	197	169	0	0
opkoop verhandelde rechten	0	106	0	0	0	0
uitvoerings- en handhavingskosten	15	24	47	70	70	70
totaal besteding	225	485	327	299	80	70

¹ De middelen die voor scholingsmaatregelen beschikbaar komen op de begroting van SoZaWe zijn in dit overzicht niet meegenomen.

² De middelen vanaf 2000 zijn nog niet in LNV-begroting opgenomen.

Dit zal geschieden bij voorjaarsnota 2000.

³ O.a. reguliere opkoop en afroming rechten, uitvoeringskosten Bureau Heffingen, Borgstellingsfonds en compensatie FES.

Voor het mestbeleid is over de periode 1996 t/m 2004 ca. f 1,5 mrd beschikbaar gesteld. Dit bedrag bestaat uit de herstructureringsgelden varkenshouderij (f 695 mln) en uit de extra middelen (f 790 mln) die ik heb aangekondigd in mijn brief «Integrale Aanpak Mestproblematiek» (de

generale bijstelling, de opbrengsten van de bestemmingsheffing en de vrijgemaakte reconstructiemiddelen). Op dit moment is hiervan nog ca. f 268 mln beschikbaar. Voorts is door het kabinet f 600 mln bestemd voor het aanvullend stikstofbeleid in de melkveehouderij (2000–2010).

77 en 280

In de begroting 2000 is voor de Regeling Stimulering biologische productiemethoden in 2000 f 2 miljoen gereserveerd, binnen het Stimuleringskader is daarenboven nog f 6,5 miljoen beschikbaar voor omschakeling en f 1,3 voor kwaliteitszorg (zie p. 83). Totaal f 10 miljoen. Vorig jaar was bij de openstelling van de RSBP f 10 miljoen beschikbaar, dat later nog is verhoogd tot f 15 miljoen. De Tweede Kamer was van mening dat dit bedrag te weinig was (motie Stellingwerf cs) en de minister heeft toegezegd het beschikbare bedrag substantieel te verhogen. Nu blijkt het budget in 2000 weliswaar met f 7,5 miljoen te zijn verhoogd ten opzichte van het oorspronkelijke budget uit het plan van aanpak biologische landbouw 1997, maar het beschikbare bedrag blijft echter ver onder het bedrag van vorig jaar. De wens van de Kamer wordt hiermee niet gehonoreerd. Klopt deze redenering? (blz. 81)
Wat is de verwachting van een open inschrijving voor de omschakeling naar biologische landbouw? Is het huidige budget toereikend? Bent u bereid een extra bedrag vrij te maken voor omschakeling naar biologische landbouw? (pag. 21)

De resultaten van een openstelling van de nieuwe Regeling Stimulering Biologische Productiemethode (RSBP) zullen afhangen van de definitieve invulling van voorwaarde in de RSBP. In het Algemeen Overleg in juni jl. heb ik aangegeven dat ik hierover nog met de Vaste Commissie van LNV wil overleggen. Het in de begroting beschikbaar gestelde budget van f 10 miljoen is op dit moment het maximaal haalbare binnen de begroting. Ten opzichte van het oorspronkelijke budget in het Plan van Aanpak biologische landbouw is dit een substantiële verhoging. Indien de verdere discussie in het kader van de nieuwe beleidsnota biologische landbouw en de uitwerking van de RSBP daartoe aanleiding geeft zal ik dit budget in het voorjaar bij suppletore begroting aanpassen.

78

Waarom fluctueert de post «reeds gesloten regelingen» zo sterk: welke regelingen dragen daar met name aan bij? (blz. 81)

Bij de «reeds gesloten regelingen» gaat het om de uitfinanciering, via het O en S-fonds, van nog lopende verplichtingen. Voor 1999 kan het O en S-fonds de nog lopende verplichtingen grotendeels financieren zonder dat een additionele bijdrage vanuit de LNV-begroting nodig is.

79

Een overzicht van de ingediende en gehonoreerde bezwaarschriften is opgenomen om een «beeld te geven van de kwaliteit van de regeling». Wordt hiermee niet bedoeld: kwaliteit van de uitvoering van de regeling? (blz. 81)

Met een «beeld van de kwaliteit van de regeling» wordt in deze context bedoeld dat de gegevens een beeld geven over de wijze van uitvoering, alsmede over de aard van de regeling zelf.

80

Komt het aantal gehonoreerde aanvragen in het kader van de stimuleringsregeling Innovatie Markt en Concurrentiekracht (39 in 1998 en 32 in 1999) overeen met de verwachte aantallen ten tijde van de instelling van de regeling. (blz. 82)

De stimuleringsregeling Innovatie Markt en Concurrentiekracht is gericht op daadwerkelijke vernieuwingen in de agrosector. Hierbij staat de kwaliteit van de projecten centraal en niet het aantal te honoreren projecten. Derhalve waren er bij het in werking treden van onderhavige regeling geen verwachtingen omtrent het aantal te subsidiëren projecten. De ervaring in 1998 en 1999 leert dat ca. 20–25% van het aantal beoordeelde aanvragen (ca.140–166) wordt gehonoreerd.

81

Kan een toelichting worden gegeven op enkele projecten in het kader van het CO₂-reductieplan m.b.t. duurzame grondstoffen. (blz. 84)

Het betreft 4 projecten voor nieuwe toepassingen van agrarische grondstoffen en halffabrikaten:

- Koninklijke Nedalco B.V.: proefproject voor productie en ontwikkeling van bio-ethanol (basis suikers, melasse, zetmeel, organische restproducten) op vrij grote schaal als grondstof voor ETBE als antiklop middel voor benzine (vervanging van het thans gebruikelijke MBTE dat op fossiel brandstoffen is gebaseerd). Overheidsbijdrage max. f 14,5 mln. voor investeringen en onderzoek en ontwikkeling (en daarnaast f 135 mln accijnsvrijstelling).
- Van de Bilt Zaden en Vlas B.V.: project voor productie van vlasvezels als versterkingsmateriaal in composieten voor auto-onderdelen (interieur onderdelen of aan het zicht onttrokken onderdelen) in plaats van de thans gebruikelijke glasvezels. Overheidsbijdrage max. f 2,5 mln. voor investeringen.
- Ceres B.V.: project voor productie van via nieuw procedé veredelde vlasvezels als versterkingsmateriaal in composieten voor auto-onderdelen (exterieur, veelal zichtbare onderdelen) in plaats van de thans gebruikelijke glasvezels. Overheidsbijdrage max. f 2,1 mln voor investeringen.
- Koninklijke Cebeco Groep: project voor productie en ontwikkeling van nieuwe oplosmiddelen op basis van goudsbloemolie in verven en harsen in plaats van huidige oplosmiddelen op basis fossiele grondstoffen. Overheidsbijdrage max. f 4,2 mln in investeringen en onderzoek en ontwikkeling.

Zie ook antwoord op vraag 113

82

Hoe groot is de bijdrage van LNV aan respectievelijk het NAJK en het CLM? (blz. 85)

Op het artikel 12.04 Overige subsidies en uitgaven is jaarlijks een budget beschikbaar voor ad hoc projecten die onder andere door het CLM en het NAJK in opdracht van LNV worden uitgevoerd. Er is derhalve geen sprake van een vaste bijdrage aan deze instanties.

83

«Hoe groot is het garantiebedrag waarvoor het BF inmiddels borg staat voor varkenshouders die varkensrechten aankopen in het kader van het Besluit extra voorziening varkenshouderij».? (blz. 86)

Op dit moment is het garantiebedrag in het kader van het BF, Extra Voorziening Varkenshouderij f 3,7 miljoen.

84

«Ontvangt» LNV vanaf 1999 structureel 5 miljoen uit het Grote Steden Beleid of zijn er nog andere bijdragen uit dit beleidsonderwerp? (blz. 89)

LNV ontvangt niet structureel 5 mln uit het Grote Stedenbeleid. Het betreft slechts een toerekening van bestaande begrotingsposten. Dit geldt tevens voor de andere LNV-gerelateerde beleidsonderwerpen die betrekking hebben op het Grote Stedenbeleid.

85

Hoe groot is de financieringsfaciliteit van het Groenfonds i.v.m. de verwerving van gronden door de BBL en in welke mate wordt hierop een beroep gedaan? (blz. 92)

Voor de verwerving van gronden ten behoeve van de uitvoering van het beleid inzake landinrichting, natuur, openluchtrecreatie (inclusief bufferzones) en bos- en landschapsbouw, zoals opgenomen in het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) wordt jaarlijks uit het LNV-budget een bedrag naar het Groenfonds overgemaakt.

In de begroting voor 1999 was een bedrag voor grondverwerving opgenomen en in het Groenfonds gestort van f 70,9 mln.

Volgens de laatste stand van verwerving zal dit bedrag in 1999 volledig worden uitgeput.

Voor 2000 is voor grondverwerving een bedrag opgenomen van f 86,8 mln.

Daarnaast zal het Groenfonds in 1999 ten behoeve van genoemde doeleinden een bedrag van f 115 miljoen op de kapitaalmarkt lenen. Voor de betaling van rente en aflossing staan de gezamenlijke provincies garant.

Daarmee komt het totaal van de sinds 1995 door het Groenfonds geleende middelen op een bedrag van f 302 miljoen. Afhankelijk van de rentestand kan met behulp van deze leningfaciliteit het aankoopbudget in totaal verhoogd worden met ca. f 375 miljoen.

In 2000 kan nog een bedrag geleend worden van f 73 miljoen.

86

Op welke wijze zal t.a.v. natte natuur bij het voornemen tot verschuiven van financiële middelen t.b.v. financiering van de uitbreiding van gemaalcapaciteit (in 2003) rekening worden gehouden met bestaande en eventueel te ontwikkelen plannen m.b.t. de zogenaamde «levende berging»? (blz. 93)

Het Kabinetsbesluit om de uitbreiding van gemaalcapaciteit te financieren was ingegeven door de urgentie van deze maatregel. Bij de investeringen in het kader van ICES Natte Natuur wordt, waar mogelijk en zinvol, rekening gehouden met het gedachtengoed van «Levende Berging», in die zin dat de voorgestelde projecten een combinatie van natuur-ontwikkeling, recreatie en bestrijding van de wateroverlast voorstaan.

87

Waarom is onder de «omschrijving prestatie-eenheden 01 aankopen t.b.v. Staatsbosbeheer» het gemiddelde bedrag per hectare verlaagd van f 48 000,- in 1998 naar f 35 000,- in 1999 en 2000? Is dit reëel gezien de stijgende grondprijzen? (blz. 94)

Bij de opstelling van de memorie van toelichting is aangesloten bij de in het SGR gehanteerde norm. Deze norm is inmiddels achterhaald. Het gemiddelde aankoopbedrag per hectare was in werkelijkheid in 1998 f 54 000,-. Ten opzichte van 1998 zal het gemiddelde aankoopbedrag in 1999 en 2000 stijgen. In de toekomstige toelichting bij het begrotings-artikel zal aansluiting worden gezocht bij de reële grondprijsonwikkeling.

Waarom is voor het opvullen van het tekort bij de DLG gekozen voor compensatie vanuit het landinrichtingsbudget? Hoe komt het dat deze gelden niet aan de landinrichting zijn besteed?

De reorganisatie en de herhuisvesting van de Dienst Landelijk Gebied hebben als doel de dienst goed voor te bereiden op de verzelfstandiging tot zelfstandig bestuursorgaan. Oogmerk is daarmee randvoorwaarden te creëren voor een effectieve inzet van de Dienst alsmede van het inrichtingsinstrumentarium. Het ligt derhalve voor de hand deze kosten ten laste van het inrichtingsbudget te brengen.

90 en 123

De nota Vitaal Platteland is afgaande op een interview met de Minister afgesteld. Is dit het gevolg van veranderde visie op het plattelandsbeleid. Zo ja, welke is dat dan, zo nee, waarom is de nota dan stopgezet? Wat gebeurt er met (het restant) van het begrote bedrag van f 2,2 miljoen in 1999? (blz. 61/62 jo. 100)
Kan de minister uiteen zetten hoe de ontwikkelingen zijn met de nota Vitaal Platteland. Welke financiële middelen zijn hiervoor beschikbaar gesteld? (blz. 14)

Het is juist dat wij het voornemen om een nota Vitaal Platteland zoals aangekondigd in Kracht en Kwaliteit, hebben laten varen. Wel achten wij het gewenst om onze visie op de toekomst van de agrosector te verdiepen en te bezien of het beleid aanpassingen behoeft zodat het beter wordt toegesneden op de ontwikkelingsmogelijkheden van de land- en tuinbouw (inclusief toeleverende en verwerkende industrie). Ik heb deze voornemens nader toegelicht in de brief waarmee ik u de antwoorden aanbod op de vragen die vanuit de Kamer waren gesteld naar aanleiding van de nota Kracht en Kwaliteit.

Het restant van de f 2,2 miljoen zal bij najaarsnota worden teruggeboekt naar de oorspronkelijke begrotingsartikelen.

91

Zijn de leden van de Vaste Kamercommissie LNV reeds eerder geïnformeerd over de bijdrage van LNV aan V&W t.b.v. de uitbreiding van de gemaalcapaciteit en zo ja, wanneer en waar? (blz. 100)

Op 15 april jl. is een aanvulling op de vierde nota waterhuishouding en de notitie aanpak wateroverlast (TK 26 401, nr. 1) gestuurd naar de Tweede Kamer. In deze aanvulling (TK 26 401, nr. 3) is expliciet melding gemaakt van de bijdrage van LNV van 60 mln aan de kosten van extra gemaalcapaciteit.

92 en 221

Zijn er nog nieuwe beleidsinitiatieven te verwachten om de uitgaven t.b.v. verdrogingsbestrijding weer op het peil van 1997 en 1998 te brengen? Op welke wijze en met welke middelen zal de doelstelling 40% minder verdroogd areaal in 2010 gerealiseerd worden? Wanneer mag de Kamer hierover nieuwe voorstellen verwachten?

De reductiedoelstelling van 40% minder verdroogd areaal in 2010 wordt gerealiseerd met inzet van het bestaande instrumentarium, te weten afronding GeBeVe, OBN, landinrichting en gebiedsgericht milieubeleid. Ten opzichte van de Vierde Nota Waterhuishouding is als gevolg van het kabinetsbesluit in verband met de waterschadeproblematiek, f 16 miljoen van het budget voor verdrogingsbestrijding ingezet voor de financiering van de verbetering van de gemalen. Dit laat onverlet dat er nog steeds

sprake is van een forse inspanning voor de verdrogingsbestrijding zoals is afgesproken in de Vierde Nota Waterhuishouding. Het ligt in de bedoeling om in de toekomst de subsidiëring van verdrogingsbestrijding op te laten gaan in de regeling SGB2000 (Subsidie Gebiedsgericht Milieubeleid 2000).

93

Om welke reden wordt er voor het jaar 2000 wél een positieve meeropbrengst verwacht van de uitgifte van jachtaktes? (O4 Soortenbescherming en faunabeheer) (blz. 110)

Hier is sprake van een zetfout. Het bedrag van 1,2 miljoen in de kolom 2000 moet worden gelezen als «-1,2 miljoen». Dit betekent dat in 2000 evenals in voorgaande jaren inkomsten worden verwacht.

94

Kan er op basis van het geringe aantal aangevraagde projecten in de tweede tender nog altijd worden geconcludeerd, dat, zoals in de begroting staat vermeld, «het enthousiasme groot is en dat de regeling in een behoefte voorziet»? (blz. 112)

Na het grote aantal aanvragen voor de eerste tender, is het aantal per tender inmiddels gestabiliseerd tot een niveau van 50–100 aanvragen per tender. Dat is een behoorlijk aantal projectvoorstellen. Zo zijn in 1999 voor de Stimuleringsregeling Vernieuwing Landelijk Gebied 73 aanvragen ingediend met een totaal aan projectkosten van méér dan honderd miljoen gulden.

95

De heffingsystematiek Diergezondheidsfonds zal gefaseerd worden ingevoerd. In een eerdere aankondiging wordt gesuggereerd dat er voor rundvee per 1-1-2000 een heffing zal worden ingesteld. Klopt dat?

Over deze aangelegenheid wordt u een dezer dagen per separate brief geïnformeerd.

96

Met ingang van 1-1-2000 zal de subsidierelatie met de Stichting Gezondheidsdienst voor dieren (GD) geleidelijk worden afgebouwd en zal de GD vergoedingen ontvangen voor diensten die de GD verricht in het kader van de samenwerking met of op verzoek van LNV. Zal dit naar verwachting duurder of minder duur worden voor LNV? En in welke orde van grootte? (blz. 122)

De beëindiging van de subsidierelatie heeft betrekking op de structurele subsidie ten behoeve van de diergezondheidszorg. Daarvoor in de plaats komen vergoedingen voor dienstverleningen (advisering, wettelijke voorgeschreven bewakingsonderzoek) en subsidies voor projecten en of ontwikkelingen van of met medewerking van de GD die LNV wenst te stimuleren.

Op deze wijze wordt de nieuwe verantwoordelijkheidsverdeling conform het besluit diergezondheid vorm gegeven. In principe zal gekozen worden voor een vorm van samenwerking, die niet duurder hoeft te zijn dan de huidige. Zou in voorkomende gevallen worden gekozen voor een opdracht dan zal BTW-plichtigheid een rol kunnen spelen.

97

Waarom wordt bij bedrijfsvoorlichting de DLV als enige particuliere voorlichtingsorganisatie genoemd, terwijl er meer zijn die ook in alle

Er zijn inderdaad meerdere voorlichtingsorganisaties die in alle sectoren werken.

De reden, dat alleen DLV wordt genoemd is gelegen in het feit, dat DLV tot voor kort onderdeel was van LNV en er in het kader van de verzelfstandiging afspraken zijn gemaakt, die DLV tot en met 1999 een bijzondere positie geven.

98

Er zal een verschuiving van capaciteit plaatsvinden van de primaire sector naar vraagstukken in de kolom en bevordering van maatschappelijk gewenste productiewijzen, zo staat vermeld. Waar in de tabel op p. 129/130 uit zich deze verschuiving vanaf 2000? (blz. 127)

Dit is niet uit de betreffende tabel af te leiden omdat de verschuiving vooral binnen de in de tabel onderscheiden thema's plaats heeft gevonden.

99

De Stichting DLO is met ingang van 1999 opgericht als verzelfstandigde dienst. Welke langjarige verplichtingen ten aanzien van huisvesting, onderzoekscontracten e.a. lopen er momenteel nog tussen LNV en de Stichting DLO? Hoe groot is het aandeel is het aandeel van onderzoekscontracten die zijn gesloten tussen LNV en DLO? Hoe groot is het aandeel niet-overheidsopdrachten? Om welk bedrag gaat het daarbij? Welke ontwikkeling is hierin zichtbaar en welke wordt nagestreefd? (blz. 130)

Als gevolg van de verzelfstandiging zijn de onroerende en roerende goederen overgedragen aan de Stichting DLO. Dientengevolge vindt er geen separate bekostiging van de huisvesting meer plaats, doch wordt de dekking verkregen vanuit het jaarlijks overeen te komen tarief m.b.t. de onderzoekprogramma's.

Inzake de onderzoekscontracten wordt jaarlijks met de Stichting DLO op grond van de ingediende werkplannen (voor de periode van een kalenderjaar uitgewerkte beschrijvingen van programma's) afspraken gemaakt. Formeel is er geen sprake van langjarige verplichtingen, doch de werkplannen zijn gebaseerd op de per onderzoeksprogramma gemaakte afspraken op hoofdlijnen. Deze onderzoeksprogramma's hebben in beginsel een looptijd van vier jaren. De onderzoeksprogrammeringscyclus is bij oprichting van de Stichting DLO vastgelegd in de «Regeling subsidie Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek» (Staatscourant 1999, nr. 65); hierin is tevens een systematiek ter bepaling van het jaarlijks overeen te komen tarief (grondslag voor de kostenbijdrage) opgenomen.

Binnen het geheel van overheidsopdrachten, dat ca. 62% van de DLO-omzet omvat, is de bijdrage van de zijde van LNV voor 1999 ad f 276 mln. (excl. BTW) gelijk aan ca. 55% van de DLO-omzet. Het aandeel niet-overheidsopdrachten bedraagt derhalve 38% (ca. f 190 mln.). In dit aandeel zijn ook de bijdragen ad. ca. f 45 mln. (=9%) van de Europese Unie en onderzoeksorganisaties vervat.

De nagestreefde ontwikkeling van een toenemend aandeel van niet van LNV afkomstige omzet is momenteel in de omzetontwikkeling van de Stichting DLO reeds zichtbaar. Het omzetaandeel van andere opdrachten dan vanuit LNV is het afgelopen jaar toegenomen met een procent.

100

Bij de lening/subsidie t.b.v. onroerend goed praktijkonderzoek is de verhouding tussen lening en subsidie gelijk. De verhouding bij de aankoop van onroerend goed door de DLO is anders, namelijk een relatief kleinere subsidie tegenover een grotere lening. Vanwaar dit verschil? En waarom wordt bij het praktijkonderzoek wel rente van de lening opgenomen in de begroting en bij DLO niet? (blz. 132)

De verhouding subsidie/lening van 20/80 bij de aankoop van onroerend goed door DLO is gebaseerd op de verhouding strategisch onderzoek staat tot programmaonderzoek + derdenonderzoek in de omzet van DLO. Voor het aandeel strategisch onderzoek (20%) is DLO in het aankoop-bedrag gesubsidieerd.

De verhouding subsidie/lening van 50/50 bij de aankoop van het onroerend goed bij het Praktijkonderzoek vloeit voort uit de wijze van eigendomsverkrijging door de Staat (Domeinen). In het verleden is het eigendom van een deel van het onroerend goed «om niet» door de proefstations aan Domeinen overgedragen. In verband hiermede is afgesproken dat de aankoop van het onroerend goed door Wageningen UR voor 50% kan worden gesubsidieerd.

De begroting voor het Praktijkonderzoek is bij ontwerpbegroting 2000 structureel verhoogd met een bedrag van f 4,2 mln ten behoeve van de te betalen rente en aflossing op de lening.

Voor de begroting DLO heeft dit ook plaatsgevonden maar dan reeds bij ontwerpbegroting 1999 en wel met een bedrag van f 13,2 mln per jaar.

101

Hoe worden de prestaties in het onderwijs van de LUW gemeten in het kader van het Prestatie Bekostigingsmodel (BPM)? (blz. 136)

De prestaties welke grondslag zijn voor de bekostiging volgens het Prestatie Bekostigings-model (PBM) worden gemeten door Wageningen Universiteit. Dit gebeurt door middel van telling van ingeschreven studenten en afgegeven getuigschriften en het aantal promoties. Over de juistheid van deze gegevens wordt een verklaring afgelegd door een registeraccountant.

102

Hoeveel eerstejaars zijn er bij het Hoger Agrarisch Onderwijs in 1999 en 2000? (blz. 140)

Het voorlopige aantal ingeschreven 1e jaarsstudenten per teldatum 1 oktober bedraagt

voor het schooljaar 1998/1999	1879 studenten
voor het schooljaar 1999/2000	1948 studenten

103

Kan kort iets worden gezegd over de wijze waarop de regeling Versterking Innovatie Agrarisch Onderwijs (VIA) innovaties binnen het agrarisch onderwijs stimuleert? (blz. 140)

De werkwijze van de regeling is als volgt. In mei worden agrarische scholen geïnformeerd over het beschikbare budget voor de regeling voor het volgende jaar. In deze brief worden tevens de thema's aangegeven waarop voorstellen kunnen worden ingediend. Dit betreffen zowel specifieke LNV beleidsthema's als algemene onderwijskundige thema's.

Scholen kunnen facultatief voorlopige projectideeën voorleggen aan de onafhankelijke beoordelingscommissie die is ingesteld voor deze regeling. De beoordelingscommissie informeert de scholen vervolgens over de kans die het ingediende voorlopige voorstel maakt om na uitwerking positief beoordeeld te worden. De scholen besluiten welke ideeën tot definitieve voorstellen zullen worden uitgewerkt en worden ingediend. De ingediende voorstellen worden voor advies aan de onafhankelijke beoordelingscommissie voorgelegd. Deze beoordeelt de voorstellen op grond van de in de regeling opgenomen criteria en de in de beleidsbrief aangegeven thema's en eventuele voor dat jaar geldende nadere voorwaarden. Indien nodig, gezien het aantal positief beoordeelde voorstellen en het beschikbare budget, adviseert de commissie een rangvolgorde tussen de voorstellen.

De minister van LNV wijst vervolgens, op grond van het advies van de beoordelingscommissie, de ingediende voorstellen toe of af. De scholen worden hierover in januari daarop volgend geïnformeerd.

104

Wat gebeurt er met de bijdragen aan de AOC's voor praktijkleren die in de loop van het schooljaar niet zijn gebruikt? (blz. 143)

De bijdrage aan de AOC's is een doeluitkering. Niet gebruikte middelen zullen derhalve worden teruggevorderd.

105

Hoe vindt de werving van tijdelijke krachten t.b.v. de opvang van de piekbelasting in werkzaamheden bij LASER plaats; worden daarbij specifieke eisen m.b.t. de deskundigheid gesteld, gezien het belang van continuïteit en kwaliteit bij de uitvoering van genoemde regelingen?

Bij inzet van tijdelijke krachten wordt op deskundigheid en kwaliteit voor de betreffende functie getoetst, zodanig dat de continuïteit en de kwaliteit van de uitvoering gewaarborgd blijft.

106

*Waarom ontbreekt er een trefwoorden-register?
Bij begrotingen van andere ministeries is deze wel aanwezig (bijlagen).*

Ik ben bereid in de Begroting van LNV voor het jaar 2001 een trefwoorden-register als bijlage op te nemen.

107

Waarom wordt onder «toezeggingen» in Bijlage 3 geen melding gemaakt van de door de Staatssecretaris geuite bereidheid te bezien of een aanvulling van de aangemelde Habitatgebieden mogelijk is?

De Nederlandse lijst met aangemelde Habitatgebieden is naar het oordeel van de Nederlandse regering in dit fase «definitief». De Europese Commissie bereidt momenteel een advies voor over de ingediende lijst met gebieden. Wanneer het advies van de Commissie daar aanleiding toe geeft zal de Nederlandse regering zich nader beraden op een eventuele aanvulling van de aangemelde gebieden.

108

De overheid ziet voor zichzelf een taak in het ondersteunen en bevorderen van moderne vormen van agro-ondernemerschap. Kan de minister aangeven hoe deze steun er concreet uit ziet? Hoe wordt in de financiële dekking voorzien? Hoe verhoudt zich dit tot de aangekondigde bezuiniging op het Stimuleringskader? (blz. 5)

Moderne vormen van agro-ondernemerschap die perspectieven openen voor het aanboren van nieuwe marktsegmenten en nevenactiviteiten, zijn o.a. biologische landbouw, milieucoöperaties en de «verbreding» door de primaire sector met agro-toerisme, streekeigen productie en dergelijke. Deze worden ondersteund en bevorderd door de inzet van o.a. het Borgstellingsfonds Plus (dat naar verwachting begin 2000 operationeel zal zijn), de Regeling Stimulering Biologische Landbouw, het Besluit Projectbijdragen Waardevolle Cultuurlandschappen en de op korte termijn in te voeren duurzame ondernemersaftrek (n.a.v. motie De Graaf c.s., TK 1999/2000, 26 800, nr. 22). Voor deze instrumenten is budget beschikbaar, evenals voor de stimuleringsregeling Innovatieve Markt en Concurrentiekracht waarmee innovatieve ontwikkelingen in de agro-sector worden gestimuleerd.

109

Wat wordt bedoeld met het feit dat de groene ruimte meer dan ooit «publiek domein» is? Wil het Kabinet de huidige opzet dat iedere eigenaar binnen streek- en bestemmingsplankader zijn eigen invulling geeft ter discussie stellen? (blz. 7)

De betreffende passage gaat over de herstelde relatie tussen stad – land en tussen stedeling – boer. Het landelijk gebied wordt (naast andere gebruik) in toenemende mate gebruikt voor recreatie activiteiten van stedelingen. Bij functietoekenning, inrichting en beheer zal de overheid hier rekening mee moeten houden.

Het kabinet wil niet de bestaande situatie wijzigen dat eigenaren het recht hebben om binnen de kaders van de WRO zelf invulling te geven aan het gebruik van onroerende goederen.

110

Hoe vindt de uitwerking van cross-compliance plaats (blz. 7)?

Met ingang 2000 zijn de lidstaten verplicht aan de betalingen, die rechtstreeks aan landbouwers worden toegekend in het kader van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid, passende milieuvoorwaarden te verbinden. Het is mijn voornemen om uiteindelijk aan alle rechtstreekse betalingen een pakket voorwaarden te verbinden dat past bij een duurzame ontwikkeling. Deze voorwaarden worden opgenomen in de nationale regelingen waarin de Europese steunregelingen nader zijn geregeld. Ik streef er naar om in 2000 een eerste stap te zetten met de invoering van maatregelen in het kader van cross-compliance met de bedoeling om de jaren erna cross-compliance verder uit te bouwen.

111

Is de Regering van mening dat de natuurverliezen van de afgelopen decennia volledig goedge maakt kunnen worden ondanks het feit dat de afgelopen 50 jaar het aantal huishoudens meer dan verdubbeld is en ondanks het feit dat per inwoner steeds meer ruimte voor wonen, werken en recreëren wordt gebruikt? (blz. 9)

De internationale verplichtingen (zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn en het Biodiversiteitsverdrag) zullen worden nagekomen. Daarnaast ligt er een opgave om zowel in kwalitatieve en kwantitatieve zin aan de wensen van een steeds verder groeiend aantal huishoudens te voldoen. Voor een evenwichtige ruimtelijke inrichting van ons land is het van belang dat verder wordt geïnvesteerd in rust, ruimte en natuur.

112

Hoe verhouden zich de middelen die beschikbaar zijn gesteld voor de reconstructiewet tot de ambities van het kabinet, onder meer gelet op de

Voor de reconstructie van de zandgebieden is bij Regeerakkoord 1998 f 800 mln. beschikbaar gesteld. Uit deze f 800 mln. kunnen de ambities van het kabinet inzake pilotprojecten worden gefinancierd.

113

Het kabinet heeft gelden beschikbaar gesteld voor investeringen die leiden tot een versterking van een energiestructuur en daardoor bijdragen aan de reductie van CO₂-uitstoot. In de LNV-begroting zijn middelen toegevoegd (f 53,3 mln. voor de periode 1999–2004) voor projecten in het kader van het CO₂ reductieplan. Om welke projecten gaat het hier? Hoe staat dit bedrag in verhouding tot de middelen die zijn uitgetrokken in het kader van de uitvoeringsnota klimaatbeleid? Welke ruimtelijke claims vloeien hieruit voort? (blz. 10–11)

In het kader van het klimaatbeleid heeft het vorige kabinet extra middelen beschikbaar gesteld (f 1,5 mrd.).

Hieruit is f 23,3 mln. aan de begroting van LNV toegevoegd voor de ondersteuning van projecten met betrekking tot duurzame grondstoffen. De projecten hebben betrekking op: de toepassing van bio-ethanol als grondstof voor ETBE om te worden toegevoegd als anti-klop middel in benzine, op het gebruik van vlasvezels in automaterialen en op de ontwikkeling van nieuwe oplosmiddelen op basis van goudsbloemolie in verven en harsen.

Voorts is aan de LNV-begroting f 30 mln. toegevoegd voor het ontwikkelen van bosprojecten, waaronder een systeem van CO₂-certificaten. In totaal is de begroting van LNV derhalve met f 53,3 mln. verhoogd.

In het kader van de Uitvoeringsnota Klimaatbeleid worden voor de bovengenoemde projecten geen aanvullende begrotingsmiddelen beschikbaar gesteld. Alleen de ontwikkeling van bosprojecten zal een op dit moment nog niet in te schatten ruimtelijke claim met zich meebrengen.

114

Wanneer zijn concrete voorstellen te verwachten van het Kabinet over de CO₂-certificaten en welke (extra) ruimtelijke claims voor bosaanleg vloeien hieruit voort? (blz. 11)

Een voorstel voor fiscale stimulering van CO₂-certificaten via een vrijstelling van REB wordt thans uitgewerkt en zal zo spoedig mogelijk bij de Tweede Kamer worden ingediend. Hieruit vloeien geen (extra) ruimtelijke claims voor bosaanleg voort. De faciliteit dient ertoe om een bijdrage te leveren aan de CO₂-reductietaakstelling en om de taakstelling bosuitbreiding die is opgenomen in het Structuurschema Groene Ruimte versneld te realiseren.

117, 177 en 271

In navolging van de afspraken in het Regeerakkoord zullen zo spoedig mogelijk fiscale maatregelen worden getroffen ter oplossing van de knelpunten die zich voordoen bij bedrijfsverplaatsing of beëindiging van bedrijven als gevolg van de herstructurering van de land- en tuinbouw. Denkt de minister nog aan andere fiscale maatregelen buiten de duurzame ondernemersaftrek, bijvoorbeeld in de sfeer van de belasting over de stakingswinst? (blz. 11)

Op welke termijn kunnen de fiscale maatregelen ter facilitering van bedrijfsverplaatsing verwacht worden? (blz. 11)

Wat is de verwachting van de fiscale maatregel voor bedrijfsverplaatsing of omschakeling? (blz. 10)

De maatregelen ter facilitering van bedrijfsverplaatsing zullen zo veel mogelijk worden meegenomen in de tweede tranche van het Ondernemerspakket 21e eeuw. De tweede tranche maatregelen wordt opgenomen in een apart wetsvoorstel dat zo mogelijk nog dit jaar bij de Tweede Kamer wordt ingediend. De verwachting is dat fiscale maatregelen een aantal knelpunten wegnemen, c.q. verminderen bij bedrijfsverplaatsing en bij overschakeling naar andere bedrijfsactiviteiten als gevolg van overheidsingrijpen bij de noodzakelijk herstructurering in de land- en tuinbouw. Hierbij wordt ondermeer gedacht aan fiscale maatregelen in het kader van belastingheffing over de stakingswinst.

118

Ten behoeve van de uitvoering van de reconstructie wordt gezamenlijk met VROM een subsidiestelsel ontwikkeld. Welk gedeelte van de financiële dekking komt voor rekening van de begroting LNV welk gedeelte komt voor rekening van de begroting VROM? (blz. 12)

Met inachtneming van de prioritering binnen het reconstructiebudget die u is gemeld in de brief van 10 september jl. inzake de integrale aanpak mestbeleid is in totaal f 1,1 mrd. beschikbaar gesteld voor de reconstructie van de zandgebieden in de periode 1999–2010. Hiervan is grofweg f 800 mln. afkomstig van de begroting van LNV en f 275 mln. van de begroting van VROM.

119

De Reconstructiewet beoogt onder andere bedrijven op een grotere afstand van natuurgebieden te lokaliseren. Hoe verhoudt zich die insteek tot de afspraken in het Regeerakkoord, waarin staat dat het ammoniakbeleid uitsluitend zal worden gebaseerd op het emissiespoor? Is de Reconstructiewet op dat punt niet strijdig met het Regeerakkoord? (blz. 12)

De bedoelde afspraken in het regeerakkoord inzake een uitsluitend op emissie gericht ammoniakbeleid hebben betrekking op de milieuvergunningverlening en zijn ingegeven vanuit de moeilijkheden die het bestaande depositieinstrument van de Interimwet ammoniak en veehouderij oplevert. De IAV zal dan ook uiterlijk per 1-1-2002 vervallen. In het kader van de milieuvergunningverlening zal na het expireren van de IAV in beginsel geen depositietoetsing meer plaatsvinden. Dit laat echter onverlet de mogelijkheden om ruimtelijk beleid te voeren met betrekking tot de vestiging van veehouderijbedrijven, rekening houdend met de effecten die zodanige vestiging op bos- en natuurgebieden in de omgeving heeft. Gelet op de doelstellingen van het ammoniakbeleid acht ik, naast het generieke emissiebeleid, een aanvullend ruimtelijk beleid gericht op de afwaartse verplaatsing van veehouderijen van verzuringsgevoelige gebieden onmisbaar.

120

In 2000 zullen reeds middelen beschikbaar zijn voor de met de reconstructie bedoelde kwaliteitsimpuls. Kan de Minister aangeven of er middelen beschikbaar zijn (en zo ja welke middelen dat zijn) voor voorlopers die buiten de zogenoemde pilotgebieden vallen, maar toch nu al bezig zijn met grote bedrijfsaanpassingen (zoals beëindiging of omschakeling, vooruitlopend op de reconstructiewet)/ Kunnen deze ondernemers bij de inwerkingtreding van de wet alsnog met terugwerkende kracht een beroep doen op de beschikbare middelen? (blz. 12)

Met de vijf reconstructieprovincies zijn afspraken gemaakt over een te voeren interimbeleid vooruitlopend op de Reconstructiewet. Dit houdt in dat kansrijke projecten, die bijdragen aan verwezelijking van de

reconstructiedoelen en die met bestaande subsidieregelingen kunnen worden ondersteund, na goedkeuring door het Rijk kunnen worden uitgevoerd. Opgemerkt zij dat aldus te ondersteunen projecten niet per se onderdeel van een pilotplan hoeven uit te maken. Voor het interimbeleid zijn middelen binnen het reconstructiebudget gereserveerd.

121

Hoewel het Rijk reeds in 1996 een decentralisatieconvenant met het IPO heeft afgesloten, zal pas in de loop van 2000 de gewijzigde Landinrichtingswet naar de Tweede Kamer worden gezonden. Waarom heeft dit zo lang geduurd en hoe wordt voorkomen dat een beleidsvacuüm in de deconcentratie ontstaat? (blz. 13)

De wijziging van de Landinrichtingswet heeft vertraging opgelopen doordat prioriteit is gegeven aan de totstandbrenging van het wetsvoorstel-Reconstructiewet concentratiegebieden. Rekening moet worden gehouden met de inpassing in Programma Beheer.

Van een beleidsvacuüm is naar mijn oordeel geen sprake, aangezien binnen de kaders van de huidige wet zoveel mogelijk al in lijn met het DI-akkoord en het herijkingsrapport wordt gehandeld. Zo hebben bijvoorbeeld de provincies in de praktijk het voortouw bij de programmering van landinrichtingsprojecten via de proef-Interprovinciale Meerjarenprogramma's die reeds enige jaren worden opgesteld.

125

LNV stimuleert waar het gaat om recreatie en toerisme in het landelijk gebied het verder ontwikkelen en vergroten van de onderlinge samenhang van de landelijke netwerken voor varen, fietsen en wandelen en openstelling van het landschappelijk waardevolle cultuurlandschap. Hoe verhouden zich deze ambities tot de beperkingen die door bijvoorbeeld gemeenten, provincies of waterschappen worden opgelegd in landschappelijk waardevolle cultuurlandschappen en ecologische verbindingszones? Kan de minister aangeven welke maatregelen hij concreet in gedachten heeft met betrekking tot stimulering van deze ontwikkelingen? (blz. 16)

Het openleggen van het agrarische cultuurlandschap voor de recreant is in 2000 speerpunt van mijn recreatiebeleid. De nadruk ligt op het bereikbaar maken van het landelijk gebied vanuit de stad en het onderling verbinden van recreatief aantrekkelijke gebieden. Uitgangspunt daarbij is dat recreatie en ecologie zoveel mogelijk samen van dergelijke verbanden kunnen profiteren.

De andere overheden zijn, naast diverse andere organisaties, partner in dat streven. Zo heeft LNV al een aantal jaren met de Unie van Waterschappen afspraken over het recreatief medegebruik van waterstaatsobjecten. Daarnaast voert LNV overleg met vertegenwoordigers van de grote steden en provincies over nadere invulling van groen om de stad als onderdeel van de groenimpuls in het kader van het Grote Steden Beleid. Het accent ligt ook daar op groene verbanden tussen stad en land. Het gaat dus in toenemende mate om een gedeelde ambitie, waarbij in specifieke gevallen sprake kan zijn van incidentele beperkingen die de praktische uitvoering belemmeren. Het is dan zaak in goed overleg samen die beperkingen weg te nemen en gebiedsspecifiek oplossingen te vinden.

Voorbeelden van concrete maatregelen zijn programmafinanciering van de organisaties voor realisering van landelijke routenetwerken (SLAW, SLAF en SRN), versterkte inzet op uitvoering van de groene verbanden voor wandelen en fietsen genoemd in het SGR (450 km), verbreding van

de MacSharry-regeling voor routes in agrarisch gebied en gerichte aansturing van SBB en DLG op dit onderwerp. Verder maakt dit speerpunt deel uit van de inzet van LNV bij totstandkoming van de Vijfde Nota RO en het SGR2.

126

De ombuigingen in het kader van het Regeerakkoord en de begroting 2000 worden voor een deel ingevuld met de opschorting van het Stimuleringskader. Hierdoor kunnen andere prioritaire beleidsterreinen zoveel mogelijk ontzien worden van bezuinigingen. Welke beleidsterreinen hebben vooral voordeel van de bezuiniging op het Stimuleringskader? (blz. 17)

Bij de invulling van de ombuigingen zijn o.a. belangrijke beleidsprioriteiten als de totstandkoming van de EHS, het mestbeleid, de herstructurering van de glastuinbouw, de regeerakkoordintensiveringen en het beleidsveld onderwijs en onderzoek ontzien.

Zie voorts antwoord 115

127

Hoe denkt de minister een meer gerichte aanpak bij de verwerking en afzet van landbouwproducten te bevorderen? (blz. 17)

Een van de maatregelen die binnen het Stimuleringskader worden uitgevoerd is een Europese investeringsregeling gericht op de verwerking en afzet van landbouwproducten (VAL). De regeling beoogt beleidsmatig gewenste ontwikkelingen bij de agro industrie en in ketens te stimuleren. De regeling heeft tot nog toe grote belangstelling getrokken. In het kader van de aanpassing van de Europese structuurfondsen (Agenda 2000) zijn binnen de steunmaatregelen voor Plattelandsontwikkeling voorzieningen getroffen voor voortzetting van dit instrument.

Daarnaast voert het Ministerie van LNV in nauwe samenwerking met de landbouwattachés, gestationeerd op 34 ambassades, jaarlijks een exportbevorderingsprogramma uit met als doel de Nederlandse agribusiness te steunen in het betreden van buitenlandse markten en daar op gelijke voet te kunnen concurreren. Jaarlijks ontwikkelt LNV zo'n 300 activiteiten bestaande uit marktverkenningen, activiteiten gericht op markttoegang en activiteiten gericht op het vergroten van het Nederlandse marktaandeel in opkomende markten. Op de OESO markten worden imago-projecten uitgevoerd, o.a. het Masterplan Duitsland, met als doel het imago van het Nederlandse product te onderzoeken en te evalueren. In opkomende markten in het Verre Oosten is een aantal demonstratieprojecten gestart.

128

In verschillende hoofdstukken worden termen als «Goede Landbouw Praktijk» en «Duurzame Landbouw» genoemd. Kan de minister aangeven welke definities hij hierbij hanteert? (blz. 17 en verder)

In de algemene toelichting bij de begroting wordt een aantal keer het begrip duurzaam gebruikt (duurzame voedselproductie, duurzame mestafzet, duurzame bedrijfssystemen). Duurzaamheid is een dynamisch concept dat weergeeft dat de landbouw voldoet aan eisen op het gebied van ecologie, economie en andere maatschappelijke eisen zoals voedselveiligheid, dierenwelzijn en diergezondheid.

Het concept krijgt een concrete invulling in de verschillende beleidsinstrumenten zoals Groen Label en het mestbeleid.

Het begrip «Goede Landbouw Praktijk» kent nog geen uniforme definitie.

129

Wat is de voortgang omtrent de Starters Overname Reserve (SOR)? Wanneer denkt de minister deze regeling te kunnen bekrachtigen? (blz. 17 en verder)

De werkgroep Oort 2 is in juli 1998 tot het oordeel gekomen dat een SOR niet effectief en niet toetsbaar is. In verband daarmee is het kabinet niet voornemens een Starters Overname Reserve in te voeren. Overigens onderzoekt de commissie modernisering successiewetgeving momenteel de mogelijkheden voor aanpassing in de successiewetgeving met betrekking tot de problemen bij bedrijfsopvolging. In deze gemengde commissie is het NAJK vertegenwoordigd.

130

In welke mate bestaat er in EU verband aandacht voor «consumer concerns»? Is de minister van mening dat dit een onderwerp is dat bij uitstek in EU verband aandacht verdient? (blz. 18)

Voor het onderwerp «consumer concerns» is binnen de EU – mede op initiatief van Nederland – veel aandacht. Een goed voorbeeld hiervan zijn de conclusies van de Landbouwrap van 27/9 jl. over de aanstaande WTO-ronde. De Raad stelde o.a. vast dat er in WTO-onderhandelingen evenwicht moet bestaan tussen handel en «consumer concerns», zoals die aangaande voedselveiligheid en -kwaliteit en dierenwelzijn. Ik zal mij er vanzelfsprekend ook in de toekomst sterk voor maken dat alle voor Nederland relevante «consumer concerns» de aandacht krijgen die zij in mijn ogen verdienen.

131

Eind juli 1999 is de subsidieregeling demonstratieprojecten markt- en concurrentiekracht opengesteld voor aanvragen die passen binnen het boegbeeld «gebruik van agrogrondstoffen in lijn en verf». Komen aanvragen voor mestverwerkingsprojecten, waarbij het eindproduct als grondstof dient voor bijvoorbeeld de papier- en kunststofindustrie ook voor deze regeling in aanmerking? Zo neen, is de minister dan bereid om een aparte regeling open te stellen voor mestverwerkingprojecten waarbij het eindproduct buiten de Nederlandse landbouw wordt afgezet? (blz. 18)

De aanvragen voor mestverwerkingsprojecten komen niet in aanmerking voor de genoemde subsidieregeling, gekoppeld aan het boegbeeld «gebruik van agrogrondstoffen in lijn en verf», omdat het bij deze regeling gaat om het terugdringen van gezondheidsrisico's van oplosmiddelen.

Op dit moment wordt alleen nog de ontwikkeling van innovatieve initiatieven gesubsidieerd, voorzover deze passen binnen de Innovatieregeling Markt- en Concurrentiekracht. Afzet van het eindproduct is geen criterium bij de beoordeling van innovatieprojecten, slechts het innovatieve karakter.

Het opzetten van mestverwerkingsinitiatieven wordt niet gesubsidieerd. Reden hiervoor is dat de ontwikkeling van technieken reeds door LNV is gesubsidieerd. Tot nu toe is de afgelopen 10 jaar mestbeeen verwerking door LNV gesubsidieerd middels een vijftal bijdrageregelingen.

132

Uit welke middelen zal het brede scala van instrumenten die nodig zijn om de nodige trendbreuken en systeeminnovatie te stimuleren, worden gefinancierd? Hoeveel geld denkt de minister hiervoor nodig te hebben? (blz. 18)

De nodige trendbreuken en systeeminnovatie om een duurzame voedselproductie door de hele keten heen mogelijk te maken vergen de inzet van nog in onderzoek zijnde instrumenten. Begin 2000 zal ik over dit thema, vanuit het perspectief van de agrosector, nader ingaan in de nota Visie 2010. Het hiervoor benodigde budget moet komen uit een herschikking van bestaande financiële middelen.

133

Het gebruik van landbouwgrondstoffen buiten het terrein van de voedingsmiddelen wordt bevorderd. Agrificatie ligt al enige jaren nagenoeg stil. Aan welke concrete initiatieven denkt de minister op dit terrein? Welke financiële middelen wil de minister ter beschikking stellen aan de agrificatie? (blz. 18)

De afgelopen jaren heeft LNV de non food toepassingen van landbouwgrondstoffen vooral gestimuleerd middels financiering van onderzoek. Mede door deze stimulans zijn en worden nog steeds een aantal hoogwaardige toepassingsmogelijkheden ontwikkeld. Voorbeelden hiervan zijn natuurlijke vezels in de auto- en vliegtuigindustrie, natuurlijke oliën en tarwegluten in verven en lijmen, afbreekbare folies in drukwerk en milieuvriendelijke weekmakers en coatings. Het bedrijfsleven toont inmiddels belangstelling voor de ontwikkeling van commerciële toepassingen en investeert in toepassingsonderzoek. LNV ondersteunt de ontwikkeling van toepassingen middels het door ATO-WUR uitgevoerde onderzoeksprogramma «doorbraaktechnologies ten behoeve van de verwerking van duurzame agromaterialen voor de chemische industrie» (2 mnl. fl. per jaar).

Doel van dit programma is een brede technologische basis te scheppen voor commerciële toepassingen.

Verder is onlangs vanuit LNV opdracht gegeven voor een studie naar de succes- en faalfactoren bij ontwikkelingstrajecten van vernieuwbare grondstoffen.

Met gelden vanuit de nota Milieu en Economie wordt in aanvulling hierop steun gegeven voor de ontwikkeling van toepassing van agro-grondstoffen in verven en lijmen. Deze toepassing biedt de mogelijkheid gezondheidsrisico's te verkleinen en tevens het gebruik van niet hernieuwbare grondstoffen terug te dringen. Hiervoor is afgelopen zomer een tender van 1 mlj. opengesteld in het kader van de subsidie-regeling Demonstratieprojecten Markt en Concurrentiekracht.

134

Per 2005 hebben dierrechten geen meerwaarde meer naast het systeem van afzetcontracten. Dat betekent dat ondernemers dier varkensrechten hebben aangeschaft, deze dus effectief in minder dan vijf jaar moeten afschrijven, als er al juridische klaarheid komt op dit punt voor 2005. In hoeverre is hier sprake van een afwijking van beleid bij de totstandkoming van de Whv, waarbij een dergelijke korte termijn nooit is genoemd? En wat zijn daarvan de mogelijke juridische gevolgen? (blz. 19)

Het stelsel van mestafzetcontracten is ingegeven door enerzijds de juridische patstelling die rondom de Whv is ontstaan en anderzijds de dreigende hofprocedure in verband met het niet naleven van de Nitraatrichtlijn. Uiteraard bestond bij de totstandkoming van de Whv niet de verwachting dat deze wet door de rechter buiten toepassing zou worden verklaard. Onder de gegeven omstandigheden is een wijziging van het mestbeleid echter onvermijdelijk. Daarbij is voorzien in een overgangsperiode tot 2005; eerst in dat jaar zullen de bestaande productierechten worden afgeschaft.

Reeds vóór de beleidswijziging is, naar aanleiding van de rechtelijke uitspraken, met Financiën afgesproken dat op varkensrechten mag worden afgeschreven. Over de afschrijvingstermijn zullen nog nadere afspraken worden gemaakt. Voorshands wordt een afschrijvingstermijn van drie jaar alleszins reëel geacht. Ik verwacht dan ook geen juridische gevolgen van het aangekondigde beleid.

135

Afschaffen van dierrechten levert een formse kapitaalvernietiging op voor ondernemers die op basis van Whv juist hebben geïnvesteerd in varkensrechten. Hoe verhoudt zich dat tot de beginselen van behoorlijk bestuur? Kan de overheid voor de financiële gevolgen aansprakelijk worden gesteld?

Bij de afschaffing van dierrechten wordt uitgegaan van een reële afschrijvingstermijn van drie jaar. De periode tot 2005 fungeert daarmee als overgangperiode, die ondernemers in de gelegenheid stelt te anticiperen op het vervallen van productierechten. Dat is in overeenstemming met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Tegen deze achtergrond is financiële aansprakelijkheid van de overheid niet aan de orde.

Voor ondernemers die specifiek ter compensatie van de eerste generieke korting van de Whv rechten hebben aangekocht, zal overigens een speciale opkoopregeling worden ingesteld. Varkenshouders zullen daardoor de mogelijkheid krijgen de desbetreffende rechten aan de overheid te verkopen.

136

Hoe wordt omgegaan met transacties van varkensrechten tussen ondernemers, die niet voor 2005 kunnen worden overgeschreven als gevolg van de juridische impasse? Wie is dan aansprakelijk voor het eventueel uiteindelijk geen doorgang kunnen vinden van transacties, daar waar beide partijen – koper en verkoper – te goeder trouw hebben gehandeld? (blz. 19)

In alle gevallen ligt aan de kennisgeving van overgang van het varkensrecht een civielrechtelijke overeenkomst tussen partijen ten grondslag. Deze civielrechtelijke overeenkomst is bepalend voor de onderlinge verhouding tussen partijen; de overheid staat hierbuiten. Voorzover bij de transactie geen NVV-leden zijn betrokken, is registratie door Bureau Heffingen nog steeds mogelijk, indien beide partijen aangeven daartegen in het licht van het kortgedingvonnis van 4 mei jl. geen bezwaar te hebben. De registratie door Bureau Heffingen werkt daarbij terug tot het tijdstip van kennisgeving. Voorzover als gevolg van het kortgedingvonnis van 4 mei jl. geen registratie door het Bureau Heffing kan plaatsvinden, vormt deze omstandigheid een grond voor ontbinding van de civielrechtelijke overeenkomst. Welke situatie zich ook voordoet, de keuze omtrent het al dan niet doorzetten van de transactie is in alle gevallen aan partijen. Bureau heffingen is hierin lijdelijk. Onder deze omstandigheden kan de overheid niet aansprakelijk worden gehouden voor het niet doorgaan van transacties; het betreft hier een zaak tussen partijen, waarbij de vraag naar eventuele financiële aansprakelijkheid naar burgerlijk recht zal moeten worden beantwoord.

137

Kan de Minister concreet aangeven welke signalen erop wijzen dat het huidige aanbod aan biologische landbouwproducten niet toereikend is voor de vraag van de Nederlandse consument? (blz. 21)

Zowel door het bedrijfsleven als door het Platform Biologica wordt met grote regelmaat aangegeven dat de vraag van consumenten naar biologische producten groter is dan het huidige aanbod. Ook de hoge prijzen voor biologische producten en de groei van de import van biologische producten zijn hiervoor een indicatie.

138

Welke positieve effecten voor de biologische landbouw verwacht de Minister van de extra fiscale middelen die bij de algemene politieke beschouwingen zijn toegekend aan deze sector? Is de Minister bereid een toeslag te overwegen in plaats van een belastingaftrek bij (vooral beginnende) bedrijven die geen belasting betalen? (blz. 21 en verder)

Door de beschikbaarheid van extra fiscale middelen zal de financiële situatie van biologische bedrijven verbeteren. Dit zal een stimulerende werking hebben op de omschakeling van gangbare naar biologische landbouw en de sector in het algemeen.

Een toeslag in plaats van een belastingaftrek overweeg ik niet omdat een toeslag niet past in het fiscale stelsel.

139

Is de minister bereidt beschikbare ICES-gelden naar voren te halen om daarmee de herstructurering Glastuinbouw een positieve impuls te geven? (blz. 21)

In deze kabinetsperiode is f 45 mln. vanuit de ICES-middelen beschikbaar gesteld voor de duurzame inrichting van glastuinbouwgebieden. Omdat de nieuwe regeling hiervoor nog in ontwikkeling is, is er op dit moment geen aanleiding om te veronderstellen er onvoldoende middelen beschikbaar zullen zijn.

140

Hoe verhoudt de insteek van de Minister m.b.t. het mest- en ammoniak-beleid zich tot de stelling van de minister van VROM, die in zijn begroting meldt dat er afspraken zijn gemaakt met het bedrijfsleven omtrent de invoering van een GVE-norm en in zijn inleiding zegt het standpunt te huldigen «afpraak is afspraak»? Is er overleg gevoerd met het bedrijfsleven over deze kwestie voordat er besloten is de GVE-norm te laten varen? En hoe zit het in dit verband met de wijziging van de meststoffenwet i.v.m. de invoering van een GVE-norm voor melkrundvee en schapen? (blz. 22, Bijlagen blz. 9)

Door de ontstane patstelling rond de Wet herstructurering varkenshouderij door de rechtelijke uitspraken en «het met redenen omkleed advies» van de Europese Commissie van 3 augustus jl. was een herbezinning nodig van het mestbeleid.

Deze herbezinning heeft geresulteerd in het beleidsvoornemen «Integrale aanpak mestproblematiek» dat 10 september jl. is aangeboden aan de voorzitter van de Tweede Kamer.

Gelet op dit beleidsvoornemen wordt geen GVE-norm in de melkveehouderij ingevoerd.

141

Hoe verhoudt zich een generieke aanvoernorm voor stikstof tot de afspraak in het regeerakkoord omtrent een stimulerend beleid voor specifiek de droge zandgronden? In hoeverre is overwogen onderscheid te maken naar grondsoorten? (blz. 23)

Er is in het regeerakkoord geen afspraak gemaakt omtrent een stimulerend beleid voor specifiek de droge zandgronden. Wel is begin

december 1998 door het kabinet het beleidsvoornemen «aanvullend stikstofbeleid» aan uw Kamer aangeboden. Inmiddels is dit beleidsvoornemen achterhaald door het «met redenen omkleed advies» van de Europese Commissie en de door rechtelijke uitspraken ontstane patstelling bij het implementeren van de Wet Herstructurering Varkenshouderij.

Met het beleidsvoornemen «Integrale aanpak mestproblematiek» heeft het kabinet nadere voorstellen gedaan opdat Nederland zowel aan de Nitraatrichtlijn kan voldoen en de ontstane patstelling rond de Wet Herstructurering Varkenshouderij wordt opgeheven. Onderdelen van het eerdere beleidsvoornemen «Aanvullend stikstofbeleid» zijn hierbij meegenomen.

Op basis van het beleidsvoornemen «Integrale Aanpak Mestproblematiek» zal Nederland voldoen aan het voorschrift van de Nitraatrichtlijn dat uitgedrukt in kg stikstof het gebruik van dierlijke mest vanaf 2003 niet hoger is dan 170 kg N per ha voor bouwland en 250 kg N per ha grasland. De Nitraatrichtlijn schrijft generiek maximaal 170 kg N per ha voor, voor alle landbouwgronden in de kwetsbare gebieden. Op basis van de objectieve criteria mogen Lid-Staten wetenschappelijk onderbouwd hiervan afwijken. Het kabinet is van opvatting dat zij een derogatie voor grasland, 250 kg N per ha, wetenschappelijk kan onderbouwen. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt naar grondsoort. Overigens blijft Minas het centrale instrumentarium om de mineralenverliezen naar het milieu te beperken. Daarbij zal vanaf 2003 onderscheid gemaakt worden tussen de stikstofverliesnormen voor droog zand en de overige landbouwgronden in Nederland. Dit met als oogmerk in geheel Nederland te voldoen aan de doelstellingen van de Nitraatrichtlijn.

142

Wat is de meerwaarde van Minas nog, wanneer er een generieke aanvoernorm wordt ingesteld in combinatie met een systeem van mestafzetrechten? Weegt deze eventuele meerwaarde nog wel op tegen de extra administratieve en fysieke lastendruk (o.a. bemonstering) waarmee ondernemers in de land- en tuinbouw worden opgezadeld? (blz. 23)

Minas blijft noodzakelijk om de daadwerkelijke meststromen van zowel dierlijke mest als kunstmest te reguleren. Minas reguleert deze meststromen en draagt er zorg voor dat de mineralenverliezen van de landbouw naar het milieu middels het systeem van verliesnormen wordt beperkt, opdat de doelstellingen van de Nitraatrichtlijn worden gehaald. Het systeem van mestafzetcontracten in samenhang met het flankerend beleid bouwt een waarborg in dat er evenwicht op de mestmarkt ontstaat. Omdat het noodzakelijk blijft de werkelijke mestafzet adequaat in beeld te krijgen moet Minas controleerbaar en fraudebestendig zijn. De daarmee samenhangende administratieve en fysieke lastendruk acht ik in dit verband aanvaardbaar.

143 en 162

Welke extra ruimteclaims vloeien voort uit het aangescherpte mest- en ammoniakbeleid en welke gevolgen zal dit hebben voor de grondprijsontwikkeling? (blz. ...)

Hoe beoordeelt de minister de constatering in de natuurbalans dat het benodigde bedrag voor de EHS 1,5 miljard hoger ligt dan het budget waar het ministerie van LNV rekening mee houdt? En welke extra kosten vloeien in deze voort uit het aangescherpte mestbeleid? (blz. 88)

In algemene zin wordt verwacht dat door het aangescherpte mestbeleid meer druk op de grondmarkt zal ontstaan doordat de veehouderij moet extensiveren. De grotere behoefte aan grond zal naar verwachting een opwaartse druk op de grondprijzen tot gevolg hebben. Hoe sterk dit effect zal zijn valt moeilijk te voorspellen ook al omdat andere factoren mede bepalend zijn. Zo komt er bijvoorbeeld ook grond vrij door bedrijfsbeëindiging. Van belang is voorts dat de situatie op de grondmarkt sterk lokaal is bepaald, mede door claims van andere functies, en daarmee ook verschillend kan doorwerken naar grondprijzen.

Het in de natuurbalans gesignaleerde budgettaire tekort voor de realisatie van de EHS, houdt verband met de forse stijging van de grondprijzen in de jaren 1997 t/m 1999. Het kabinet heeft bij de algemene politieke beschouwingen positief gereageerd op de aangenomen motie dienaangaande en beraadt zich op de wijze van een bijstelling van het beschikbare budget. Bij Najaarsnota 1999 zal hierover duidelijkheid worden verschaft.

Op dit moment is nog niet aan te geven wat de effecten op de grondprijzen zullen zijn van het nieuwe mestbeleid.

144

Het CTB zal de toelatingsprocedure voor biologische gewasbeschermingsmiddelen vereenvoudigen, waardoor er meer biologische middelen op de markt zullen komen. Houdt deze vereenvoudiging een vermindering van garanties in t.o.v. voedselveiligheid, volksgezondheid, milieu-vriendelijkheid, gebruikersvriendelijkheid, etc. (blz. 24). Kan deze zin tevens gerelateerd worden aan het gestelde op blz. 17, nl. dat de consument steeds hogere eisen stelt aan de veiligheid en kwaliteit van producten? (blz. 24).

Nee, alle zogenoemde biologische gewasbeschermingsmiddelen zullen blijven voldoen aan de eisen van volksgezondheid en milieu.

145

De minister stelt dat Nederland tracht in Europees verband draagvlak te creëren voor noodvaccinatie met markervaccins als bestrijdingsmaatregel. Welke stappen zijn daartoe inmiddels concreet ondernomen en op welke termijn kan duidelijkheid op dit punt worden verwacht? (blz. 25)

In 1998 heeft de toenmalig minister van LNV Van Aartsen in de Raad van de Europese Unie een Memorandum ingebracht, ten einde de Europese Commissie aan te sporen onderzoeken te starten naar toepassingsmogelijkheden van markervaccins in de bestrijding van Klassieke varkenspest en de regelgeving ter zake aan te passen. In aansluiting hierop zijn de volgende concrete acties ondernomen.

De Chief Veterinary Officer (CVO) heeft, afgelopen voorjaar, in de jaarlijkse vergadering van de Office International des Epizooties (OIE) aandacht gevraagd voor de verbetering van de dierziektebestrijding, met speciale aandacht voor toekomstige markervaccins. Dit heeft geresulteerd in een officiële aanbeveling aan de regionale commissies van de OIE om deze technische ontwikkelingen te blijven stimuleren.

Op Eu-niveau zijn vier werkgroepen gestart ter voorbereiding op wijziging van de bestrijdingsrichtlijn inzake Klassieke Varkenspest (KVP). Nederland heeft het secretariaat over de werkgroep die gaat over de toekomstige inzet van markervaccin bij uitbraken van KVP. De werkgroep beoogt een wijziging van de richtlijn te bewerkstelligen, zodanig dat negatieve handelsconsequenties van gebruik van markervaccin bij een uitbraak van KVP, kunnen worden verminderd.

Gelijktijdig met het traject aangaande wijziging van regelgeving hebben wetenschappelijke experts zich gebogen over de mate waarin de ontwikkelde markervaccins bescherming bieden tegen de ziekte. Ook de testkits, die onderscheid zouden moeten kunnen maken tussen antilichamen ten gevolge van infectie en antilichamen ten gevolge van vaccinatie, zijn door de wetenschappers onderzocht. De eerste resultaten van deze onderzoeken vallen tegen; het vaccin geeft niet bij alle dieren volledige bescherming, terwijl de testkits onvoldoende onderscheid lijken te maken tussen geïnfecteerde en gevaccineerde dieren.

De Europese Commissie en een aantal Lidstaten (waaronder Nederland) blijven vooralsnog van mening dat, onder vast te stellen voorwaarden, toepassingsmogelijkheden voor markervaccins moeten worden gecreëerd. De voorwaarden zouden onder meer betrekking moeten hebben op de onderzoeken die gevaccineerde dieren dienen te ondergaan, voordat zij als vrij van besmetting kunnen worden verklaard, en de wijzen waarop deze gevaccineerde dieren tot dat moment gescheiden kunnen worden gehouden van de rest van de populatie. De handelsbeperkende restricties ten aanzien van met markervaccin gevaccineerde dieren zouden daardoor, veterinair verantwoord, minder vergaand hoeven te zijn.

Samenvattend kan dus worden gesteld dat ondanks alle inspanningen die worden verricht, niet kan worden verwacht dat de toelating van markervaccins op korte termijn gerealiseerd zal zijn. Belangrijk is dat binnen de EU voldoende draagvlak bestaat voor de toepassing van markervaccins. Daarvoor zullen in gezamenlijkheid de genoemde voorwaarden voor toepassing nader moeten worden uitgewerkt. Tevens moet nog meer inzet worden bewerkstelligd op de productie van veiliger vaccins en onderscheidende testen.

146

Hoe staat het met de experimenten en de evaluatie van de groene handhaving (natuur en milieu) in het landelijk gebied? Zijn er al conclusies te trekken voor de verdeling van politietaken en -functies voor de (nabije) toekomst? (blz. 33).

De experimenten zijn inmiddels afgerond. Naast het verkrijgen van aandacht voor de handhaving bij de verantwoordelijke instanties had het project Versterking handhaving groene wetten tot doel om door middel van pilotprojecten te kijken hoe de samenwerking van die instanties kon worden verbeterd. Het projectresultaat bestaat uit een integrale doorlichting en zal verder bestaan uit een nog op te stellen Handhavingsdocument. Het Handhavingsdocument zal de handhavers op de werkvloer behulpzaam kunnen zijn bij de opsporing van strafbare feiten. Daarom heeft het OM hier het voortouw. Voor de handhaving van de zgn. grijze milieuwetgeving heeft een Handhavingsdocument zijn waarde inmiddels bewezen.

Mede in relatie met het project is de laatste jaren hard gewerkt aan de kwaliteit van de groene wetgeving. De nogal versnipperde groene wetgeving is geclusterd in een nieuwe Flora- en faunawet en een nieuwe Natuurbeschermingswet.

Wetstechnisch zijn een aantal verbeteringen aangebracht die de handhaving in de praktijk zullen kunnen verbeteren. Ook de bestuursrechtelijke handhaving zal een nieuwe impuls krijgen.

In het verband van de Landelijk Coördinatiecommissie Milieu (LCCM) is afgesproken dat deze zal bevorderen dat ten aanzien van de handhaving bestuursovereenkomsten worden afgesloten tussen de provincies, het

Openbaar Ministerie (OM), de politie en de Algemene Inspectiedienst (AID) van mijn Ministerie. Aangezien het daarbij vooral zal gaan om de organisatie van de handhaving zal het OM hierbij het voortouw hebben.

147

Wanneer kan de landelijke kaart met natuurdoelen worden verwacht? Welke sturingsmogelijkheden zijn er om de gewenste natuuren bostypen te halen? (blz. 33)

Ik verwacht begin 2000 bestuurlijke afspraken te kunnen maken over een gezamenlijke landelijke kaart van provincies en rijk die na te streven omvang, ligging en kwaliteit van de EHS voor 2018 weergeeft. De nog niet gerealiseerde doelen (hoeveelheid en kwaliteiten) op landelijk niveau zullen vervolgens door de provincies in natuurgebiedsplannen zodanig worden vastgelegd dat zij richtinggevend zijn voor de bestemming, verwerving, inrichting en het beheer. Zij vormen daarmee tevens de basis voor de verstrekking van beheerbijdragen aan de beheerder op grond van de beheersregelingen van het Programma Beheer. Jaarlijks zal het subsidieplafond voor de regelingen worden vastgesteld. Op deze wijze zijn voldoende sturingsmogelijkheden gecreëerd om de gewenste kwaliteiten te realiseren. Een dezer dagen zal u een brief bereiken waarin ik nader op deze kwestie in ga.

148

De begrenzing van de EHS is grotendeels afgerond volgens deze begroting. De Natuurbalans meldt echter dat de begrenzing van de natuurontwikkelingsgebieden relatief ver achter loopt. Welke zijn de juiste cijfers? (blz. 34)

Het gaat hier om twee verschillende getallen. Zowel om het totaal van de te begrenzen gebieden (Begroting 2000) als een onderdeel daarvan: de natuurontwikkelingsgebieden (Natuurbalans). Dit laatste is slechts een beperkt deel, waarvoor de RIVM-constatering geldt. Voor het totaal van de te begrenzen gebieden geldt echter de constatering dat deze grotendeels is afgerond.

149

Wanneer kan de Kamer de besluiten en regelingen in het kader van de Flora- en faunawet tegemoet zien? Wanneer zullen de Flora- en faunawet en het restant (overgrote overige deel) van de Natuurbeschermingswet in werking treden? (blz. 34, bijlage 2, C. pag 9)

Het Faunafonds heeft inmiddels geadviseerd over algemene maatregelen van bestuur die in het kader van de Flora- en faunawet worden opgesteld. In belangrijke mate kon dat fonds zich in de hoofdlijnen van de ontwerp-besluiten vinden.

Na behandeling in de ministerraad zullen de ontwerpbesluiten voor advies aan de Raad van State worden gezonden. Tegelijkertijd zal notificatie bij de Europese Commissie plaatsvinden. Naar verwachting worden de besluiten in de loop van volgend jaar in het Staatsblad gepubliceerd. Voor de meerderheid van de besluiten geldt dat op het moment van publicatie in het Staatsblad, dus voor inwerkingtreding, een voorhangprocedure van acht weken een aanvang neemt. Alsdan kan de Kamer van de inhoud van de besluiten kennisnemen. Dit bepaalt het moment van inwerkingtreding van de wet.

Wat betreft de Natuurbeschermingswet wordt gestreefd naar inwerking-treding medio 2000.

150

Is het waar dat vergunningaanvragen niet in behandeling worden genomen, cq. worden opgehouden, totdat de Flora- en Faunawet volledig in werking treedt en de nu vigerende wetgeving is vervallen? Hoe verhoudt zich dat tot de Algemene wet bestuursrecht en de termijnen daarin? (blz. 34, bijlage 2, C, pag. 9)

Nee. Tot het moment waarop de Flora- en faunawet in werking is getreden worden vergunningaanvragen behandeld aan de hand van de thans vigerende wetgeving. Hierbij wordt uiteraard de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht in acht genomen. De verleende vergunningen blijven overigens van kracht.

151

Kan de beleidsintensivering natte natuur Zuid-Hollandse delta wat nauwkeuriger beschreven worden? Om welke gebieden of te ontwikkelen gebieden gaat het? (blz. 35)

Het doel van de beleidsintensivering natte natuur Zuid-Hollandse delta is de realisering van robuuste, natte natuurgebieden mede gericht op recreatie in de flanken van de stedelijke agglomeraties in het mondingsgebied van Rijn en Maas. De taakstelling betreft de ontwikkeling van ca 3000 ha gelegen in de Biesbosch, aan het Hollandsch Diep, Haringvliet, Spui, Dordtse Kil, Oude Maas, de Noord, Nieuwe Maas en Nieuwe Waterweg. Waar mogelijk worden combinaties gemaakt met het bestrijden van wateroverlast, handhaven van de veiligheid en ontwikkelen van recreatiemogelijkheden.

152

Wat zijn de gevolgen van de beschermende werking van de Vogelrichtlijn voor de impuls voor herstel en inrichtingen van overige rijkswateren? (pag. 35)

De lijst van gebieden waarvoor de procedure tot aanwijzing als speciale beschermingszone in het kader van de Vogelrichtlijn is gestart bevat meerdere gebieden die behoren tot de categorie rijkswateren. De bevoegde instanties zijn gehouden de gebieden goed te beheren, zodat de betekenis voor de kwalificerende vogelsoorten in stand blijft en zeker niet verslechtert.

Het rijk is gehouden bij het uitvoeren van plannen of projecten die aanzienlijke gevolgen kunnen hebben voor de vogelkundige waarden een zorgvuldige afweging van belangen te laten plaatsvinden. Dit dient in te houden dat er bij de besluitvorming expliciet rekening wordt gehouden met de vogelkundige waarden.

Doorwerking van de Vogelrichtlijn vindt onder meer plaats door middel van het Structuurschema Groene Ruimte.

153

De kaderverordening plattelandsontwikkeling maakt cofinanciering mogelijk. Is er al enig inzicht om hoeveel projecten het gaat, die hiervoor in aanmerking gaan komen en welke bedragen hiermee zijn gemoeid? (blz. 42)

Prioritaire thema's voor LNV zijn de herstructurering van de landbouw, natuur alsook water. Bij dit laatste onderwerp gaat het om zaken als waterberging, – conservering en veiligheid.

De provincies delen deze prioriteitenstelling in grote mate. Inzicht in de vraag om hoeveel projecten het gaat en welke bedragen hiermee zijn gemoeid, is op dit moment niet te geven. In nauw overleg met provincies en andere departementen werkt mijn departement momenteel aan de

opstelling van het rurale ontwikkelingsplan, waarin een en ander zijn beslag krijgt. Het is de inzet om het plan op 1 december ter goedkeuring aan de Europese Commissie voor te leggen.

154

Voor het laten ontstaan van stabiele mosselbanken worden een aantal grenscorrecties toegepast. Daarbij wordt gestreefd naar een win-win situatie voor de natuur en voor de visserij. Kan de Minister aangeven wanneer deze correcties worden toegepast? Is dit voordat het volgende visseizoen ter plaatse begint? (blz. 47).

Het streven is in de PKB Waddenzee, die binnenkort wordt herzien, de mogelijkheid op te nemen grenscorrecties en uitruil van (delen van) gesloten gebieden te overwegen als er evidente winst voor zowel natuur als schelpdiersector kan worden bereikt. De criteria daarvoor worden na vooroverleg met de belanghebbenden opgesteld.

Naar verwachting zal de afweging voorjaar 2000 plaatsvinden, zodat de eventuele correcties /uitruil voor het volgende visseizoen kunnen worden toegepast.

155

Wat wordt bedoeld met «vermeende» concurrentie van aalscholvers? (blz. 47)

In de beleving van IJsselmeervissers zijn aalscholvers concurrenten omdat ze vis eten die de vissers zelf hadden kunnen vangen. De aalscholver hoort echter evenals de visserij in het IJsselmeergebied en zal als zodanig gebruik maken van de vis in het IJsselmeer.

156

Zijn inmiddels alle IJsselmeervissers aangesloten bij een PO? In hoeverre zij de visplannen goedgekeurd? (blz. 47)

Het overgrote deel (98%) van de vergunninghouders op het IJsselmeer is lid van de PO Vissersbond IJsselmeer. De visplannen voor het jaar 1999 zijn goedgekeurd.

157

Wat is het voordeel van de overdracht van visrechten aan één rechthebende? Wie komt daarvoor in aanmerking? (blz. 47)

Het voordeel is dat de vissers zélf verantwoordelijk worden voor het visstandbeheer, zoals ook in andere binnenwateren reeds het geval is. Verwachting is dat hierdoor het visstandbeheer op het IJsselmeer zal verbeteren. Gelet op het feit dat de Producenten Organisatie IJsselmeer zo'n 98% van de publiekrechtelijke vergunninghouders vertegenwoordigt ligt het in de rede dat deze organisatie hiervoor het eerst in aanmerking komt.

158

Wat is de feitelijke reden voor het ontbreken van animo voor de saneringsregeling? (blz. 48)

Veel IJsselmeervisserijbedrijven zijn familiebedrijven, waar men niet of met grote moeite afstand van kan doen.

159

Waaruit blijkt dat de eigen controle op private afspraken met betrekking tot de zeevisserij onvoldoende van de grond is gekomen? (blz. 48)

In de eindevaluatie Biesheuvelstelsel, die op 8 november 1996 naar de Kamer is gestuurd, is geconcludeerd dat de eigen controle door de sector op de private afspraken in tegenstelling tot het economisch zelfbeheer onvoldoende van de grond is gekomen. Een cruciaal onderdeel van het Biesheuvelstelsel is de private veilplicht. In de praktijk ziet de AID toe op de naleving van de private veilplicht.

160

Wanneer komt de Minister met voorstellen Biesheuvel II? Hoe wordt de sector in de vormgeving betrokken? (blz. 48)

De versterking en uitbreiding van het Biesheuvelstelsel kan niet los worden gezien van de ontwikkelingen met betrekking tot het structuurbeleid voor de vloot. Het is in dit verband nog niet mogelijk een concreet tijdpad aan te geven ten aanzien van Biesheuvel II. Bij de verdere ontwikkeling van het Biesheuvelstelsel zal ook de visserijsector worden betrokken.

161

Welke concrete maatregelen zijn genomen naar aanleiding van de motie Oplaat c.s. (26 577, nr. 8) buiten het inschakelen van een extern bureau? (blz. 51)

Er is een nieuw crisisdraaiboek voedselveiligheid opgesteld, in aanvulling op het LNV handboek crisisbesluitvorming. Hierin is beschreven hoe wordt gehandeld in geval van verdenking van risicovolle normoverschrijdingen inzake de voedselveiligheid waarbij direct handelen noodzakelijk is. Ook is hierin vastgelegd hoe de informatievertakking terzake aan Bestuursraad en bewindslieden plaatsvindt. In dit draaiboek is tevens vastgelegd wat de onderscheiden verantwoordelijkheden en taken zijn van de verschillende directies en diensten binnen LNV.

163

Zijn de afspraken over de diverse regelingen in het kader van Programma Beheer ter stimulering van de groenfinanciering inmiddels positief afgerond met Financiën en met de Europese Commissie? Wat zijn de resultaten van het overleg? (blz. 88)

Ja.

Bij omvorming van landbouwgrond naar natuur kan gebruik gemaakt worden van de regeling groenprojecten, waardoor de inkomenscompensatie kan worden omgezet in een uitkering ineens die gemiddeld het niveau heeft van de waardevermindering van de grond. De inkomsten uit natuur van particulieren op basis van de regeling natuurbeheer zijn voor 90% vrijgesteld van inkomstenbelasting. Deze maatregel heeft de instemming van Brussel. De inkomsten uit bos zijn op grond van de zgn. bosbouwvrijstelling voor 100% vrijgesteld van inkomstenbelasting.

164

Wordt/is het oude O.B.N. voor SBB ondergebracht bij Programma Beheer of elders of is het verdwenen? (blz. 105)

De gelden voor OBN ten behoeve van het uitvoeren van effectgerichte maatregelen, die jaarlijks worden toegedeeld aan SBB maken onderdeel uit van de offerte van Staatsbosbeheer en worden daarin beschouwd als aanvullende geldstromen voor beheer, inrichting en herstel van natuurterreinen.

165

Moeten de bijdragen per schapenkudde niet integraal of gedeeltelijk worden doorgesluisd naar de derde-beheerder van de kudde? (blz. 106)

De gelden bestemd voor schaapskudden zullen op termijn worden toegevoegd aan de gelden t.b.v. de regelingen programma beheer. De terreinbeheerder kan dan als beheermaatregel een schaapskudde inzetten die door hem wordt gefinancierd.

166

Welke zijn de personele gevolgen voor LASER en de districtskantoren van LNV (blz. 271)

De doelmatigheidsverbetering die LASER voor ogen staat, wordt ondermeer gerealiseerd door reductie in personele kosten voor de organisatie als geheel. De efficiencyverbetering vertaalt zich in minder in te zetten uren bij een gelijkblijvend opdrachtenpakket en wordt gerealiseerd door verbeteringen in het werkproces. Consequentie is dat er (uiteindelijk) minder tijdelijke krachten behoeven te worden ingehuurd of, in voorkomende gevallen, herbezetting van vacatures niet nodig is.

167

Wil de minister de Kamer een overzicht sturen over alle nota's, notities, plannen van aanpak en dergelijke die nog uitkomen?

Het is ons voornemen om u voor het einde van deze kabinetsperiode de volgende nota's, plannen van aanpak en dergelijke te doen toekomen. De stukken worden in willekeurige volgorde genoemd; niet in de volgorde waarin zij de Kamer zullen bereiken. In een aantal gevallen betreft het beleidsvoornemens die in samenwerking met andere ministeries worden opgesteld.

- Nota Natuur, Bos en Landschapsbeleid in de 21e eeuw (NBL21)
- Visienota 2010
- Deel 1 Herzien PKB Structuurschema Groene Ruimte
- Deel 1 PKB Waddenzee
- Nota Biotechnologie
- Nota Diervoederbeleid
- Nota voedingsmiddelenbeleid
- Evaluatie BSE-beleid
- Evaluatie Pachtwet
- Nieuw Plan van Aanpak voor de biologische landbouw
- Standpunt herstructureringsplan pluimveehouderij
- Standpunt beëindiging nertsenhoudery
- Visie gewasbeschermingsbeleid na 2000
- Evaluatie experiment milieucoöperaties
- Integrale visie IJsselmeergebied
- Beleidsstandpunt dodingsmethoden vis
- Evaluatie nieuwe invulling praktijkonderwijs bij AOC's en IPC's
- Beleidsnotitie aquacultuur.

Daarnaast zullen u over verschillende onderwerpen (al dan niet periodieke) voortgangsrapportages bereiken, zoals over het internationaal bosbeleid, het regeringsstandpunt tropisch regenwoud, het «hormonenbeleid», de monitoring van het flankerend beleid herstructurering varkenshouderij, het MJP-G, het actieprogramma effectief bestrijdingsmiddelenpakket, het actieprogramma waterkwaliteit en diergezondheid, het strategisch plan van aanpak biodiversiteit, de handhaving van het CITES-verdrag en de Wet Budep, Programma Beheer.

169

Wat is de opvatting van de regering ten aanzien van de conclusies van de jongste RIVM Natuurbalans, onder andere voor wat betreft de realisatie van de EHS, de instrumenten voor landschapsbeleid, de financiële component van het verdrogingsbeleid, en de afname in soortenrijkdom van flora en fauna.

Voor de opvatting van de regering ten aanzien van de conclusie van de Natuurbalans 1999 verwijs ik u naar de beleidsreactie op de Natuur balans 1999. Deze is u een dezer dagen toegezonden.

170

Kan de minister ingaan op de stelling dat veel boeren bang zijn dat zij de uitbreiding van de Europese Unie voor een groot deel moeten betalen. Kan de minister hier op in gaan? (blz. 7)

De kosten van toetreding lopen in de eerste plaats via het EU-budget. De EU heeft voor de komende jaren 3 miljard EURO per jaar in de begroting gereserveerd voor zogenaamde pre-accessiesteun. Dit is de ondersteuning van de kandidaat lidstaten ter voorbereiding op de toetreding. Van dit bedrag is 0,5 miljard voor de landbouwsector bedoeld. Er van uitgaande dat er in de periode 2002–2006 6 nieuwe Lidstaten zullen zijn, zijn er daarnaast in de begroting vanaf 2002 voor de landbouwwitgaven middelen gereserveerd voor de nieuwe lidstaten. Dit bedrag loopt op van 1,6 miljard EURO in 2002 tot 3,4 miljard EURO in 2006.

Tenslotte moeten genoemd worden de gereserveerde middelen voor het structuur- en regionaalbeleid in de nieuwe lidstaten, waarvoor in 2002 3,7 miljard EURO gereserveerd is, oplopend tot 12 miljard EURO in 2006.

171 en 230

Waarom wordt gedacht bij het (wettelijk) voorwaarden scheppen voor een herkenbare voedselketen zonder gentechneek? Staat «wettelijk» hier bewust tussen haakjes (blz. 8)

Ziet de overheid het alleen als haar taak om herkenbare voedselketen zonder gentechneek te waarborgen, of strekt de verantwoordelijkheid van de overheid zich ook uit tot het instandhouden van een voedselketen zonder gentechneek als zodanig? (blz. 8)

Op 20 maart 1998 heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij een brief aan de Tweede Kamer gestuurd inzake de overheidsstimulering van ggo-vrije voedingsmiddelen (Kamerstukken II, 1997/98. 25 126 nr. 5). In deze brief zijn een aantal instrumenten genoemd om te komen tot een stimulering van de totstandkoming van ketens voor de productie van levensmiddelen zonder hulp van genetische modificatie. Instrumenten die in deze brief is genoemd zijn onder meer het financieel stimuleren van initiatieven voor het ontwikkelen van bovengenoemde ketens. Ook wordt in deze brief gewezen op de stimulering van de biologische sector, die ook produceert zonder gebruik van genetische modificatie.

In aanvulling op deze brief is een besluit op basis van de Warenwet in voorbereiding, dat beoogt een wettelijk kader scheppen voor de etikettering van producten die zijn geproduceerd zonder gebruik van genetische modificatie. Verwachting is dat dit besluit nog dit jaar tot stand zal komen en in werking zal treden.

De totstandkoming van herkenbare voedselketens zonder gebruik van gentechneek worden dus zowel via regelgeving als via andere instrumenten, zoals financiële ondersteuning, gestimuleerd.

172

Wanneer kan de Kamer het programma van eisen ontvangen op grond waarvan de biologische landbouw gevrijwaard wordt van de contaminatie door ggo's. (blz. 8)

Begin 2000 zal ik de nieuwe beleidsnota biologische landbouw, waarin ik het stimuleringsbeleid voor de biologische landbouw in de komende jaren aangeef, aan de Kamer aanbieden. In deze nota zal ik tevens aandacht besteden aan de wijze waarop de biologische landbouw gevrijwaard wordt van de verontreiniging door ggo's.

174

Onder welke voorwaarden worden de kansen die de biotechnologie biedt beter benut?

Wat wordt het kader waarbinnen dat kan plaatsvinden? (blz. 9)

Als «onder voorwaarden waaronder» wordt bedoeld het wettelijk kader, dan bestaat dit uit de diverse EU-richtlijnen en Nederlandse regelgeving op het gebied van biotechnologie. Dit aspect wordt behandeld in de Integrale Beleidsnota Biotechnologie.

175

Wat is de actuele stand van zaken over de nadere toedeling van ICES-gelden aan gebieden? (blz. 10)

Bij de ICES-gelden gaat het in dit verband om middelen t.b.v. realisatie EHS, agrarisch natuurbeheer, glastuinbouw, natte natuur en reconstructie zandgebieden.

Ten aanzien van de grondprijzen/realisatie EHS/SGR geldt dat die bedragen ten goede komen aan EHS/SGR-gebieden. Bij agrarisch natuurbeheer is geen sprake van een gebiedsgerichte insteek; de daarvoor gereserveerde bedragen kunnen in heel Nederland terecht komen. Voor de glastuinbouw geldt iets soortgelijks; de ruimteproblemen van de glastuinbouw in het Westland worden verminderd door het stimuleren van vestiging elders in Nederland. De intensiveringen natte natuur komen voor het grootste deel terecht in de Zuidhollandse Delta, het IJsselmeer-gebied en Noord-Nederland. De reconstructie heeft betrekking op de zandgebieden in Zuid- en Oost-Nederland.

176

Kunt u aangeven op welke wijze de lastenverlichting voor het bedrijfsleven (financieel) voor het landbouwbedrijfsleven heeft uitgewerkt? (blz. 11)

Over de lastenverlichting onder het eerste Kabinet Kok heeft de toenmalige minister van LNV de Tweede Kamer bericht. Ik verwijs hiervoor naar de Landbouwvoorjaarsnotitie van 17 juni '96 (TK 1996–1997, 25 421, nr.1) en naar de brief van de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij van 9 oktober 1997 (TK 1997–1998, 25 600, nr. 22).

178 en 272

Hoe gaat de terugsluis van de ecotax eruit zien? Hoe groot (uitgedrukt in een percentage) wordt de terugsluis naar het bedrijfsleven? Wilt u tonen wat de effecten van de nieuwe belastingmaatregelen zijn (o.a. verhoging BTW-tarief, BTW-landbouwforfait, zelfstandigenaftrek, e.d.), inclusief de terugsluizing, voor een gemiddeld akkerbouwbedrijf, rundveehouderij, melkveehouderij, pluimveehouderij en varkens bedrijf? (blz. 11)
Bestrijdingsmiddelen en meststoffen worden overgeheveld van het verlaagde naar het algemene BTW-tarief. Wordt met deze meststoffen alleen kunstmest bedoeld of gaan meststoffen op basis van dierlijke mest

hier ook onder vallen? Op basis waarvan wordt een verdeling gemaakt voor terugsluizing naar de verschillende categorieën die hiervoor worden aangedragen? (blz. 11)

In het Belastingplan 2000 is aangegeven dat de vergroeningsmaatregelen, w.o. de ecotax, voor de landbouw als volgt generiek wordt teruggesluisd: tariefstapje vennootschapsbelasting: 5 mln; verhoging zelfstandigenaftrek: 45 mln; verbreding milieuinvesteringsaftrek: 20 mln en positieve prikkels (met name energieinvesteringsaftrek): 10 mln. De generieke terugsluismaatregelen hebben tot gevolg dat de lastenstijging voor de landbouw bruto voor 100% wordt gecompenseerd. Netto, d.w.z. als er rekening mee wordt gehouden dat extra lasten leiden tot lagere winstbelastingen, houdt de landbouw 30 mln over. Hiernaast vindt een specifieke terugsluis plaats voor de verhoging van het BTW-tarief op meststoffen en bestrijdingsmiddelen en verhoging tarief grondwaterbelasting zelfonttrekkers. Meststoffen op basis van dierlijke mest worden ook onder het algemene BTW-tarief gerangschikt. De specifieke terugsluis vindt plaats d.m.v. de duurzame ondernemersaftrek, waarvoor 25 mln is gereserveerd, en maatregelen voor alternatieve grondwaterwinning. De verdeling van de terugsluis over de verschillende categorieën wordt zodanig vorm gegeven dat, rekening houdend met maatschappelijk gewenste doeleinden, de onderscheiden bedrijfssectoren zo veel mogelijk worden gecompenseerd voor de lastenverzwaring van de vergroeningsmaatregelen.

Het netto-effect van de verhoging van de zelfstandigenaftrek bedraagt voor een gemiddeld landbouwbedrijf f 345. Van de overige maatregelen valt niet aan te geven hoe groot de effecten zijn voor een gemiddeld bedrijf. Voor een aantal maatregelen hangt dit ook met name af hoeveel milieu-/energie-investeringen worden verricht. Het landbouwforfait wordt op grond van dwingende Europese regelgeving verlaagd van 5,6% tot 4,8%. Voor een gemiddeld bedrijf dat de forfaitaire regeling toepast, wordt hierdoor f 2000 van de overcompensatie in het landbouwforfait teruggenomen. Na belastingheffing komt dat neer op f 1370.

179

Kan de minister bevestigen dat onderzoek naar alternatieven voor het gebruik van dierproeven (in onderzoeken) slechts met 3 miljoen gulden gesubsidieerd worden? Signaleert de minister een wanverhouding tussen de overheidssubsidies voor dieproeven en voor onderzoek naar dierproefvrije experimenten? Is hij bereid het onderzoek naar alternatieven voor dierproeven verder te faciliteren en hoe? (blz. 11)

Ja. LNV investeert ca. 2 miljoen gulden in het kader van specifiek onderzoeksbeleid gericht op alternatieven voor het gebruik van proefdieren. Dat beleid wordt interdepartementaal gevoerd (VWS, LNV, OC&W) en gecoördineerd door VWS.

Daarnaast wordt vooraf in alle door LNV gefinancierd onderzoek met dieren door een door LNV ingestelde commissie beoordeeld in hoeverre het gebruik van proefdieren kan worden teruggedrongen. Dat gebeurt bij de programmering van nieuw onderzoek. Momenteel wordt geïnventariseerd in welke mate binnen onderzoeksprogramma's het gebruik van proefdieren is en wordt verminderd. Het gebruik van proefdieren is de afgelopen jaren zeer sterk afgenomen. Verder ziet de dierexperimentencommissie van elke onderzoeksinstelling erop toe, dat het gebruik van proefdieren wordt verminderd.

Gezien deze activiteiten, meen ik, dat er geen wanverhouding bestaat tussen overheidssubsidies voor dierproeven en voor onderzoek naar dierproefvrije experimenten.

Op basis van de hiervoor genoemde inventarisatie beoordeel ik in hoeverre verdergaande facilitering van dit onderzoek gewenst is.

Wie ziet er op toe dat bij functieverandering «rood» voor «groen» de balans gehandhaafd blijft. Zowel op lokaal als nationaal niveau? (blz. 14)

Om te zorgen dat de balans bij «rood» voor «groen» gehandhaafd blijft zal het rijk de koppeling tussen rood en groen beleidsmatig vastleggen via onder anderen het ruimtelijk beleid.

In de ruimtelijk relevante beleidsnota's (5e Nota ruimtelijke ordening, nota Natuur, Bos en Landschap 21e eeuw, herziening Structuurschema groene ruimte) zal de koppeling tussen rood en groen nader worden uitgewerkt, inclusief de verdeling van de verantwoordelijkheden over de betrokken partijen c.q. afspraken daaromtrent. De randvoorwaarden en criteria voor planologische toestemming zullen hierin worden gedefinieerd. De voorwaarde van «rood en groen in balans» geldt ook bij investeringen van het rijk zelf en bij de inzet van rijkssubsidies.

Een voorbeeld van deze werkwijze vormt het project Groen in en om de stad, waarbij kwaliteitscriteria voor groen worden opgenomen in het rijkstoetsingskader voor de programma's die de grote steden ter subsidiëring bij het rijk indienen.

Wat is het beleid van de Dienst Domeinen met betrekking tot grondverwerving c.q. afstoting van gronden? Is het bericht waar dat Domeinen (een deel van) de meren zou willen afstoten. Is dit juist? Wat is de achtergrond hiervan? Wie komen in aanmerking voor de aankoop van de meren?

Voor het beleid van Domeinen ten aanzien van de strategische grondvoorraad verwijs ik u naar de brief «Agrarische domeinen» die recent (15 september jl.) door dhr. Vermeend naar de voorzitters van de Vaste Commissies voor Financiën en Landbouw, Natuurbeheer en Visserij is gezonden.

Voorts is mij bekend dat op dit moment inderdaad gesprekken plaatsvinden tussen Domeinen, Staatsbosbeheer en de provincie Friesland over het afstoten van delen van de Friese Meren. Reden is dat RWS geen prijs meer stelt op het beheer. Conform het vigerende beleid dient Domeingrond in eerste instantie aan rijkspartners te worden aangeboden indien de huidige beheerder geen prijs meer stelt op het beheer. Probleempunt is dat diegenen die de wateren overnemen geconfronteerd zullen worden met hoge beheerskosten, m.n. baggerkosten. Enkele jaren geleden is een aantal wateren overgedragen aan Staatsbosbeheer. SBB heeft nu aangegeven belangstelling te hebben voor de natuur«randen» van de wateren. Enkele jaren geleden is een aantal wateren reeds overgedragen aan Staatsbosbeheer. Dit gebaseerd op het beleidsuitgangspunt dat Domeingrond in eerste instantie aan rijkspartners wordt aangeboden indien de huidige beheerder geen prijs meer stelt op het beheer, zoals ook aangegeven in de brief waaraan wordt gerefereerd.

Wanneer precies zal het PvA biologische landbouw geëvalueerd worden? (blz. 21)

De evaluatie van het Plan van Aanpak biologische landbouw vindt momenteel plaats. De resultaten hiervan zijn mede bepalend voor de nieuwe beleidsnota biologische landbouw die ik begin volgend jaar aan de Kamer wil aanbieden.

183

Wil de minister de Kamer informeren over de nieuwe opzet van de Regeling Structuurverbetering Glastuinbouw. Hoeveel geld wordt hiervoor beschikbaar gesteld? (blz. 21)

De aanscherping van de Regeling Structuurverbetering Glastuinbouw (RSG) betrof een aanzienlijke inkorting van de investeringslijst. De nog resterende investeringsonderdelen betreffen nieuwbouw van glasopstanden en bedrijfsgebouwen en investeringen ter verbetering van de arbeidsomstandigheden. Het onderdeel glasafbraak is ongewijzigd gebleven.

Momenteel vindt de evaluatie plaats met betrekking tot de openstelling 1999 van de RSG.

In de komende jaren bedraagt de verplichtingenruimte in de LNV-begroting ten behoeve van de RSG 18 mln per jaar.

184

Kan de minister de overheidsinzet om de biologische sector te versterken en verbreden verder uitleggen? Hoe gaat hij precies bijdragen aan de professionalisering van de sector, aan het stimuleren van de ketensamenwerking, aan doorbraken in de gangbare afzetkanalen en aan het omschakelen van agrariërs? (blz. 22)

Momenteel vindt de evaluatie van het huidige Plan van Aanpak biologische landbouw plaats. Tevens vindt overleg plaats met een brede vertegenwoordiging van het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties over de knelpunten in en gewenste oplossingsrichtingen voor de verdere ontwikkeling van de biologische landbouw.

185

Hoe staat het met de op te stellen lijst van kanalisatiestoffen die landbouwkundig onmisbaar zijn? Welke acties worden ondernomen m.b.t. de andere stoffen die opnieuw beoordeeld moeten worden («tweede lijst»), met het oog op de expiratedatum van 1 januari 2000? (blz. 24)

Op verzoek van Minister Pronk en mij zullen 4 partijen te weten: LTO-Nederland, Agrodīs, VEWIN en de Stichting Natuur en Milieu uiterlijk in de week van 11 oktober een beknopte lijst van 5 tot 7 kanalisatiestoffen voorstellen. Het resultaat zal worden overgenomen in een tijdelijke verlengingsregeling, mits het resultaat aan de gestelde voorwaarden voldoet.

Mede op basis van de ervaringen met het tot stand brengen van deze lijst, beziet de overheid de mogelijkheid een voorziening voor landbouwkundige onmisbaarheid te treffen waarin het advies van de Commissie Ginjaar zal worden betrokken.

186

Kan de minister een schematische verantwoordelijkheidsverdeling inzake I&R aan de Kamer verschaffen (taken en verplichtingen van overheid, productschap, agrariërs, etcetera)? (blz. 26)

Voor wat betreft de verantwoordelijkheidsverdeling verwijs ik u naar de voortgangsrapportage Identificatie & Registratie, die ik u heb toegezonden bij brief van 5 oktober 1999.

187 en 188

Kan de minister duidelijk maken hoe het handhavingstraject van de nultolerantie van dierlijke eiwitten in veevoeders van herkauwers er precies uitziet (kwalitatief en kwantitatief)? (blz. 30)

Kan de minister duidelijk maken hoe het handhavingstraject van het verbod op het vervoederen van swill er precies uitziet (kwantitatief en kwalitatief)? (blz. 30)

Kan de minister uitleggen waarom er toch onderzoek plaatsvindt naar het onder voorwaarden vervoederen van swill? Denkt hij dat dit onderzoek er voor zorgt dat het bedrijfsleven nu al denkt dat het vervoederen van swill over korte tijd niet meer verboden zal zijn, en dat sommigen hierop nu al een voorschot nemen? (blz. 30)

De Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV) is belast met het toezicht op de naleving van de Regeling verbod diermelen in diervoeders. De RVV neemt dit jaar 200 monsters mengvoeder bestemd voor herkauwers bij mengvoederbedrijven en 600 monsters mengvoeder bij rundveehouderijen. Ook de Keuringsdienst Diervoedersector (KDD) voert vier maal per jaar bij elk mengvoederbedrijf een controle op de naleving van het diermeeelverbod en de hiermee verband houdende verplichtingen voor de bedrijfsvoering. Daarnaast onderzoekt de KDD 250 monsters mengvoeder per jaar op afwezigheid van dierlijke eiwitten. De RVV beoordeelt de controleresultaten van de KDD en vergezelt de KDD bij 40 bedrijfsbezoeken per jaar. Wanneer de RVV of KDD een afwijking van het diermeeelverbod constateren, wordt de Algemene Inspectiedienst ingeschakeld.

Over de resultaten van de controles van maart-juni 1999 heb ik de Tweede Kamer op 24 augustus jl. geïnformeerd.

De handhaving van het swill-verbod is d.m.v. een andere systematiek ingevuld. In het handhavingstraject van het verbod op het vervoederen van swill wordt onderscheid gemaakt tussen onbewerkte en bewerkte swill.

Onbewerkte swill: de controle op het voeren van onbewerkte swill op het primaire bedrijf wordt door de AID meegenomen bij alle andere controles op het varkensbedrijf. De controleur controleert op de aanwezigheid van onbewerkte swill in de voerbakken. Bij een overtreding wordt proces-verbaal opgemaakt tegen de veehouder. Zo nodig wordt ook een onderzoek ingesteld bij de leverancier van de onbewerkte swill.

Bewerkte swill: Zoals ik u eerder heb gemeld worden de controle-mogelijkheden van de bewerkte swill bemoeilijkt doordat geen onderscheid kan worden gemaakt tussen toegestane brijvoerders en niet-toegestane bewerkte swill bij aanlevering en vervoeding op het primaire bedrijf. Binnen het wettelijk kader wordt thans zwaarder dan voorheen actief bij de varkenshouder gecontroleerd of deze de oorsprong van het varkensvoer kan aantonen. Dit geldt in het bijzonder voor varkenshouders die brijvoerders vervoederen en daarvan de oorsprong moeten kunnen aantonen. Aangezien ook het vervoeren naar resp. afleveren aan varkens- en pluimveehouderijen bewerkte swill verboden is, vinden er op dit deelterrein eveneens controles plaats op het niveau van de bewerker en de leveranciers.

In dit kader is een inventarisatie van bedrijven die swill bewerken uitgevoerd. Vervolgens zijn deze bedrijven bezocht. Op 3 swillbewerkende bedrijven is procesverbaal opgemaakt door de AID. Deze zaken liggen momenteel bij het Openbaar Ministerie, dat gaat vervolgen. Waar mogelijk wordt ook op het primaire bedrijf proces-verbaal opgemaakt en wordt, mede afhankelijk van aspecten van bewijsvoering, vervolging door het Openbaar Ministerie ingesteld.

Momenteel geldt een onverkort verbod op het vervoederen van swill ongeacht de be- of verwerking die het heeft ondergaan. Het vervoederen van onbewerkte swill blijft gezien de daaraan verbonden veterinaire risico's, ook in de toekomst verboden. Zoals ik u al eerder berichtte

(brieven van 25 maart jl. resp. 20 mei jl.) heb ik opdracht gegeven tot een technische verkenning van de mogelijkheden waaronder bewerkte swill uit veterinaire en volksgezondheidsoogpunt op een veilige manier eventueel weer aangewend zou kunnen worden als grondstof voor varkens- en pluimveevoer. Zodra de resultaten van deze technische verkenning beschikbaar zijn, zal ik mij beraden op de beleidsmatige consequenties. In de tussentijd wordt het verbod onverkort gehandhaafd. Het bedrijfsleven is hiervan op de hoogte gesteld.

190

Wat is de stand van zaken aangaande sanering van de Spaanse vissersvloot, in EU-verband? (blz. 49)

Gedetailleerde informatie over de sanering van de Spaanse vissersvloot is niet beschikbaar.

De Spaanse overheid heeft in het kader van het lopende structuurprogramma (FIOV 1994 – 1999) aangegeven sanering van ca. 900 vissersvaartuigen na te streven.

In het jaarlijkse verslag over de stand van zaken met betrekking van de meerjarige oriëntatieprogramma's voor de vissersvloot aan het einde van 1997, dat op 30 april 1999 werd aangeboden aan de Raad van de Europese Unie en het Europese Parlement, geeft de Europese Commissie aan dat Spanje reeds ruim voldoet aan de voor 2001 gestelde doelstellingen. Per 1 januari 1998 wordt een ondercapaciteit van 27% voor het tonnage en van 16% voor het motorvermogen gerapporteerd.

191

Wil de minister aangeven hoe de effectiviteit gewaarborgd blijft van de onder het ministerie ressorterende diensten? Kan hij een overzicht geven van de tarieven van deze diensten en welke kostenontwikkelingen dit tot gevolg heeft voor ondernemers? (blz. 51/52)

In algemene zin geldt dat met de intern en extern te verzelfstandigen diensten aansturingsprotocollen worden afgesloten. Deze protocollen bevatten de verantwoordelijkheden van de betrokken partijen alsmede, op hoofdlijnen, de wijze waarop de aansturing wordt vorm gegeven. Een belangrijk instrument in de aansturing van de uitvoerende diensten vormt de jaarplancyclus. In het kader van het jaarplan worden met de uitvoerende diensten afspraken gemaakt over de te leveren prestaties en de hiervoor te betalen prijs. Hiermee ontstaat vooraf een goed inzicht in de prijzen en in de hieraan ten grondslag liggende uurtarieven. In de jaarverantwoording vindt vervolgens een confrontatie plaats van planning en realisatie. Voor de (bij)sturing gedurende het uitvoeringsjaar wordt gebruik gemaakt van, deels nog in ontwikkeling zijnde, kwartaal-rapportages.

Om meer structureel inzicht te krijgen in de efficiency en effectiviteit van de beleidsuitvoering en het toezicht daarop, is voor de zomer de «Regiegroep doorlichting en kwaliteitsborging» ingesteld. Deze permanente regiegroep zal zich ondermeer bezighouden met het doorlichten van de onder LNV ressorterende uitvoerende diensten en de wijze waarop het toezicht op de uitvoering is vormgegeven.

De tarieven van de uitvoerende diensten verschillen naar aard en hoogte afhankelijk van de bedrijfsactiviteiten. In beginsel geldt voor alle uitvoerende diensten het principe van kostendekkendheid.

Met de introductie van het baten/lastenstelsel bij een aantal uitvoerende diensten is het inzicht in de kostenstructuur vergroot. Ook het inzicht in de kostendekkendheid van de tarieven is hierdoor toegenomen. In een aantal gevallen heeft dit reeds geleid tot tariefstijgingen. Voor de tarieven die

192

Kan de minister, per opgesomd praktijkonderzoeksthema, een uitleg verstrekken van het onderzoeksdoel? (blz. 132)

Per opgesomd praktijkonderzoeksthema worden de volgende doelen nagestreefd:

1. Thema: geïntegreerde bedrijfssystemen
2. Thema: biologische teelt- en bedrijfssystemen

Doelen voor 1 en 2 samen:

Het ontwikkelen en toetsen van geïntegreerde en biologische teelt- en bedrijfssystemen die gericht zijn op minimale belasting van natuur en milieu, die voldoen aan de eisen die markt en maatschappij stellen aan product en aan productiewijze en waarbij het economische rendement en de bedrijfsmatige continuïteit zijn veilig gesteld.

- 3 Thema: problematiek van mineralen en ammoniak

Het doel is het verkennen van de consequenties op gewas-, dier- en bedrijfsniveau van het mest- en mineralenbeleid op het gebied van nutriëntengebruik, ammoniakbeperking, veevoeding en beheer van organische stof, het aandragen van bouwstenen om toekomstig beleid te formuleren en het ontwikkelen van instrumenten voor agrarische ondernemers om landbouwkundige en milieukundige normen zo goed mogelijk met elkaar te verenigen.

- 4 Thema: gewasbeschermingsproblematiek

Het doel is de ontwikkeling van nieuwe niet-chemische bestrijdingsstrategieën, geïntegreerde c.q geleide bestrijdingsmethoden (IPM) en resistentente gewassen t.b.v. ziekte- en plaagbeheersing waardoor het gebruik van bestrijdingsmiddelen en de afhankelijkheid ervan kan verminderen.

- 5 Thema: emissiebeperking bestrijdingsmiddelen

Het doel is het ontwikkelen en toetsen van methoden, technieken en formuleringen om de emissie van bestrijdingsmiddelen naar oppervlaktewater en lucht terug te dringen.

- 6 Thema: welzijn en diergezondheidszorg

Het doel is het ontwikkelen en uitdragen van praktische kennis en instrumenten om het welzijn en de gezondheid van landbouw-huisdieren te verbeteren (uitgangspunt is een efficiënte en economisch concurrerende en maatschappelijk aanvaarde wijze van produceren)

- 7 Thema agrarisch natuurbeheer (en multifunctionele landbouw)

Het doel is het verkennen en ontwikkelen van mogelijkheden voor multifunctionele landbouwsystemen en agrarisch natuurbeheer inclusief het onderhouden van landschapselementen

- 8 Thema: integraal waterbeheer

Het doel is het leveren van een bijdrage aan de oplossing van vraagstukken in de groene ruimte ten aanzien van zowel landbouw als natuur waarbij water – in brede betekenis – een rol speelt. Overdracht van kennis is hierbij een belangrijk aspect.

- 9 Thema: energiebeleid in de tuinbouw

Het doel is het, ter ondersteuning van het beleid ten aanzien de Meerjaren Afspraken Energie voor de glastuinbouw, de bloembollen-sector en champignonsector, bevorderen van reductie van het

energiegebruik met behoud of verbetering van de kwaliteit van producten en productieprocessen in de beschermde teelten.

10 Thema: arbeid en arbeidsomstandigheden

Het doel is onderzoek naar aan nieuwe bedrijfssystemen verbonden aspecten van de arbeidsmarkt en van arbeidsomstandigheden, inclusief verspreiding van onderzoeksresultaten naar de sector.

11 Thema: innovaties ter versterking van de concurrentiepositie van de Nederlandse landbouw

Het doel is het verkennen van te verwachten ontwikkelingen voor agrarische producten en sectoren middels concurrentiekracht-analyses en het in beeld brengen van mogelijke rollen van de overheid daarbij.

12 Thema: integrale kwaliteitszorg

Het doel is bijdragen aan de versterking van de positie van plant-aardige productiesectoren door de ontwikkeling en invoering van systemen voor geïntegreerde kwaliteitszorg.

193

Kan in een overzicht aangegeven worden hoe de verhoging van de uitgaven met f 546,4 mln. precies is opgebouwd? (blz. 10)

De verhoging van de uitgaven met f 546,4 mln. is opgebouwd uit aanpassingen die hebben plaatsgevonden in de 1e suppletore begroting 1999 en aanpassingen die zijn opgenomen in de ontwerpbegroting 2000. In onderstaand overzicht zijn de aanpassingen weergegeven.

Hiervoor zij verwezen naar het gedetailleerde overzicht op blz. 55 van de begroting voor 2000.

194

Hoe hangt de Reconstructiewet samen met de herstructurering intensieve veehouderij?

Als gevolg van de herstructurering van de intensieve veehouderijsectoren zullen veel ondernemers aanpassingen in hun bedrijfsvoering of -structuur doorvoeren. Sommigen zullen hun bedrijfsactiviteiten staken, anderen zullen juist willen uitbreiden, ondernemers met een gemengd bedrijf kunnen besluiten een of meer takken af te bouwen, terwijl anderen zouden kunnen besluiten naast of in plaats van hun huidige activiteiten een andere veehouderijtak op te starten. Of, en zo ja, welke aanpassingen in het bedrijf noodzakelijk zijn met het oog op de herstructurering, is een beslissing die volledig aan de ondernemer is. De reconstructie beoogt een ruimtelijk kader te scheppen voor de dynamiek die in de veehouderijsectoren ontstaat als gevolg van dergelijke ondernemersbeslissingen, en zo een synergie te bewerkstelligen tussen de behoefte aan ontwikkelingsmogelijkheden voor de veehouderij enerzijds en andere reconstructiedoelen zoals de verbetering van de kwaliteit van bos, natuur, landschap en milieu anderzijds.

195

Vanwege de gewenste flexibiliteit worden met ingang van 1 januari 1999 alleen nog verplichtingen aangegaan voor de delen van landinrichtingsplannen die in ongeveer 4 jaar uitgevoerd kunnen zijn. Zijn er bepaalde landinrichtingsplannen die niet door kunnen gaan omdat ze niet binnen 4 jaar te realiseren zijn? (blz. 13)

Hoeveel landinrichtingsprojecten zijn daadwerkelijk afgevoerd van de lijst? (blz. 13)

De met de provincies overeengekomen werkwijze komt er op neer dat in beginsel niet meer voor gehele inrichtingsprojecten een landinrichtingsplan wordt vastgesteld. In plaats daarvan worden projecten gefaseerd uitgewerkt in landinrichtingsplannen met een beperkte reikwijdte en looptijd. Omdat de huidige wet voor het toepassen van bepaalde onderdelen daarvan noodzaakt tot het vaststellen van een landinrichtingsplan voor het gehele project, is het in een beperkt aantal gevallen niet mogelijk deze werkwijze te volgen. Dat wil niet zeggen dat de desbetreffende projecten geen doorgang zouden kunnen vinden. In deze gevallen kan een landinrichtingsplan voor het gehele project worden vastgesteld; toezegging van een Rijksbijdrage zal evenwel worden beperkt tot een eerste tranche van 4 jaar van de uitvoering van dat plan.

In overleg met de provincies zijn afspraken gemaakt over de Drieslag Landinrichting. Provincies overleggen momenteel met de landinrichtingscommissies. Op dit moment is niet aan te geven hoeveel projecten afvallen.

196

Wanneer komt de regering met een strategie gericht op het terugdringen van de averechtse gevolgen van de grondprijsstijging? (blz. 15)

Het Kabinet is voornemens een discussie over grondbeleid te voeren en een standpunt te formuleren. Ten behoeve daarvan zal een interdepartementale verkenning worden uitgevoerd die zal ingaan op de knelpunten en verschillende beleidsvarianten zal ontwikkelen. In de loop van volgend jaar wordt het resultaat verwacht.

Overigens is het de vraag of daarbij reële mogelijkheden kunnen worden gevonden voor de overheid om de prijzen te stabiliseren of meer grip te krijgen op de grondmarkt. Ook is in het verleden gebleken dat de discussie over grondbeleid een zeer complexe is.

197

De ervaringen met Revolving Fund zijn dermate positief dat het experiment zal worden voortgezet. Waarom is het beschikbare budget niet verhoogd? (blz. 15)

Het Revolving Fund wordt gefinancierd uit het batig saldo van het Groenfonds. Over de toevoeging aan het Revolving Fund wordt jaarlijks besloten in het kader van de bestemming van bedoeld batig saldo.

198

Komt er een «volkstelling» voor de rundveestapel met het oogmerk de I&R-bestanden op te schonen? (blz. 26)

Zoals mijn voorganger in een brief van 28 april 1999 heeft aangegeven zal een half jaar nadat de belangrijkste maatregelen ter verbetering zijn doorgevoerd een nulmeting (volkstelling voor runderen) worden gehouden. Doel van een dergelijke nulmeting is om de gegevens in de bestanden op te schonen zonder dat gelijktijdig opnieuw vervuiling optreedt. Op welke wijze de nulmeting praktisch en efficiënt kan worden ingevuld wordt thans nog onderzocht. In de volgende voortgangsrapportage Identificatie & registratie, die ik u begin 2000 zal doen toekomen, zal ik ook ingaan op de wijze waarop de nulmeting zal worden vormgegeven.

199

Is er bij de controles bij diervoederbereiding sprake van grensoverschrijdende samenwerking met bijvoorbeeld België voor een bedrijf

Op Europees niveau zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop de controle op het gebied van diervoeding dient te worden uitgevoerd. Deze afspraken zijn vastgelegd in Richtlijn 95/53/EG tot vaststelling van de beginselen inzake de organisatie van de officiële controles op het gebied van diervoeding. In deze richtlijn wordt aangegeven dat de lidstaat waar een bedrijf is gevestigd of waar een product in het verkeer wordt gebracht, dient te controleren of wordt voldaan aan de gestelde communautaire eisen. Tevens is in deze Richtlijn aangegeven hoe samengewerkt dient te worden in het geval een overtreding van de regelgeving wordt geconstateerd. Ten aanzien van Rendac is geen sprake van een specifieke vorm van samenwerking tussen de Belgische en Nederlandse toezichthoudende instanties.

In zijn algemeenheid zal, mede naar aanleiding van de dioxine-affaire, de bilaterale alsmede de communautaire samenwerking rond voedselveiligheid worden verbeterd.

200

Hoe is de stand van zaken met betrekking tot swill? (blz. 30)

De technische verkenning van de mogelijkheden waaronder bewerkte swill uit veterinair en volksgezondheidsoogpunt op een veilige manier eventueel weer aangewend zou kunnen worden als grondstof voor varkens- en pluimveevoer is in volle gang. In dat kader is o.a. aan een extern expertisebureau de opdracht verstrekt tot het uitvoeren van een risico-analyse voor het gehele logistieke swill-traject. In samenhang hiermee zal ook het ID-Lelystad de expert opinions in brengen, waarnaar ik in mijn brieven aan u heb verwezen (d.d. 25 maart jl. resp. 20 mei jl.). Beide rapportages verwacht ik voor het einde van dit jaar. Hierna bericht ik u welke beleidsmatige consequenties ik aan deze rapporten verbind. Het swillvervoederverbod wordt overkort gehandhaafd, waarbij in overleg met het OM de handhaving is versterkt.

Zie ook het antwoord op de vragen 185, 187 en 188.

201

Wie zitten in de regeringscommissie voor de biotechnologie? En wanneer wordt zij geïnstalleerd? (blz. 31)

Dit zal in het kader van de Integrale beleidsnota biotechnologie nader worden gezien.

202

De Stichting Milieukeur verleent sinds 1995 milieukeur voor voedingsmiddelen. Wordt de subsidie van LNV voor de Stichting Milieukeur verlengd na 2000? (blz. 32)

De onderhavige subsidies zijn toegekend voor een periode van 4 jaar en stoppen aan het eind van het jaar 2000. De subsidies worden ingezet voor de exploitatie van milieukeur en om de bekendheid van het milieukeur te vergroten en ten behoeve van de uitvoering van projecten. Uitgangspunt bij het verlenen van de subsidie is destijds geweest dat de werkzaamheden van de stichting m.b.t. de toekenning van het milieukeur voor voedingsmiddelen, inclusief de voorlichting en de p.r., kostendekkend moeten kunnen worden uitgevoerd. Met de Stichting vindt regelmatig overleg plaats over de voortgang en worden inspanningen gedaan om AMK sterker te positioneren. Over de eventuele voortzetting van de subsidie zal in 2000 een besluit worden genomen.

203

Kunnen ondernemers die produceren onder Milieukeur in aanmerking komen voor DOA, Duurzame Ondernemers Aftrek? (blz. 32)

In het lopend onderzoek naar een duurzame ondernemersaftrek (DOA) wordt naar aanleiding van de motie De Graaf, c.s., ingediend bij de Algemene Politieke Beschouwingen op 23 september jl. (TK 1999/2000, 26 800, nr. 22), vooralsnog alleen de biologische landbouw en de verwerking ervan meegenomen. Voor de verbreding van de duurzame ondernemersaftrek dient eerst de positieve uitkomst van het onderzoek daarnaar te worden afgewacht.

204

Zijn de voorbereidingen voor de nieuwe subsidieregelingen van het Programma Beheer voldoende gevorderd om inderdaad per 1 januari te starten? (blz. 33 en 88)

Ja, de concept-regelingen liggen thans ter goedkeuring in Brussel.

205

Zijn de afspraken met de provincies over de begrenzing van gebieds-gerichte projecten inmiddels afgerond? Wat is het resultaat? (blz. 34)

Met de provincies zal op zeer korte termijn overleg plaatsvinden over de natuurdoelenkaart voor de EHS. In dat kader zullen ook de resterende problemen rond de gebiedsbegrenzing worden meegenomen. U bent hierover inmiddels geïnformeerd in een separate brief.

206

Wanneer kan een beoordeling worden verwacht van de ruim 5000 bezwaarschriften die bij de gebiedsaanwijzing in het kader van de Vogelrichtlijn zijn ingediend? (blz. 34)

Particulieren en organisaties hebben zienswijzen ingediend na de ter inzagenlegging van de ontwerp besluiten in het kader van de openbare voorbereidingsprocedure (afdeling 3.43. Algemene wet bestuursrecht). De circa 5000 reacties hebben aanleiding gegeven de ontwerp besluiten en de daaraan ten grondslag liggende gegevens grondig te bezien. Thans wordt gewerkt aan een Nota van Antwoord. Deze zal bestaan uit een algemeen deel en een gebiedsspecifiek deel dat zich zal toespitsen op elke speciale beschermingszone afzonderlijk. Het streven is erop gericht de producten voor het eind van dit jaar gereed te hebben.

207

Welke concrete beleidsinspanningen zijn gepleegd om, samen met V&W te komen tot bescherming van gebieden buiten de 12-mijlszone? Welk tijdspad wordt hierbij gehanteerd? (blz. 36)

Bescherming van gebieden buiten de 12-mijlszone is op dit moment met de Nederlandse wetgeving niet mogelijk omdat, onze wetgeving, met uitzondering van een enkele wet, niet van toepassing is buiten de territoriale wateren.

In het Staatsblad van 27 mei 1999 (nr. 281) is de instellingswet van de Exclusieve Economische Zone (EEZ) gepubliceerd. Met de instelling van de EEZ, welke nagenoeg zal samenvallen met het Nederlands Continentaal Plat, zullen er in de toekomst meer mogelijkheden voor bescherming buiten de 12-mijlszone zijn. De EEZ biedt namelijk de kuststaten de mogelijkheid om bepaalde onderwerpen nader te regelen. Hier moeten de kuststaten vervolgens via hun eigen nationale

wetgeving echter nog invulling aan geven. De definitieve instelling van de EEZ is, via een Algemene Maatregel van Bestuur in voorbereiding bij de ministeries van V&W en van BuZa. Deze AMVB zal waarschijnlijk eind dit jaar of begin 2000 van kracht worden.

208

Hoeveel studenten hebben zich aangemeld voor het nieuwe studiejaar aan de WUR te Wageningen? Hoe verhoudt dit aantal zich tot voorgaande jaren? (blz. 38).

De aantallen zijn als volgt:

Aantal studenten 1e jaars 1 oktober 1996 = 882

Aantal studenten 1e jaars 1 oktober 1997 = 917

Aantal studenten 1e jaars 1 oktober 1998 = 802

Aantal studenten 1e jaars 1 oktober 1999 = 753

209

Wanneer komt de Regering met voorstellen voor de Nederlandse inbreng voor de 5e conferentie over het biodiversiteitsverdrag? Wanneer kan de Kamer deze voorstellen tegemoet zien? (blz. 45)

De Regering draagt actief bij aan de verdere ontwikkeling en uitvoering van het Biodiversiteitsverdrag op internationaal niveau. Momenteel wordt door Nederland bijgedragen aan de voorbereidingen van de 5e bijeenkomst van het Wetenschappelijk Hulporgaan bij het Biodiversiteitsverdrag (Montreal, 31 jan – 4 feb 2000) op de thema's agrobiodiversiteit, de ecosysteembenadering en indicatoren.

De vergaderstukken voor de 5e Conferentie van Partijen bij het Biodiversiteitsverdrag (15–26 mei 2000) zullen waarschijnlijk in maart 2000 beschikbaar zijn. Op basis hiervan zal de Regering voorstellen ontwikkelen voor de Nederlandse inbreng tijdens deze conferentie. Eind april 2000 kan de Tweede Kamer deze voorstellen tegemoet zien.

210

Kan een overzicht worden gegeven van de activiteiten en resultaten van de Stichting Keurhout? (blz. 46).

Zoals in de Voortgangsrapportage Internationaal Bosbeleid (Kamerstuk 21 517/25 273 nr. 30, vergaderjaar 1998–1999) werd gemeld, heeft de Stichting Keurhout na de publicatie in 1997 van de minimumeisen voor houtkeurmerken een toetsingsprocedure voor deze keurmerken ontwikkeld. Daarmee werd het keurmerksysteem van de Stichting, waarin thans 162 leveranciers van hout en houtproducten alsmede timmerbedrijven (met in totaal 260 verkooppunten) deelnemen, operationeel. In het voorjaar van 1999 zijn voor het eerst Keurhout-keuren afgegeven voor partijen duurzaam geproduceerd naaldhout uit Finland en Zweden. Daarnaast zijn gedurende de afgelopen twee jaren partijen tropisch hardhout afkomstig uit een Nederlands-Maleisisch proefproject met een door Keurhout afgegeven verklaring van herkomst op de Nederlandse markt gebracht.

Voorts is via de Stichting gecertificeerd hardhout uit Brazilië op de markt gebracht en zijn contacten gelegd met een grote concessie in Congo (ca. 1 miljoen ha.) voor de levering van gecertificeerd hout. Op grond van de voortgang die wordt geboekt bij proefprojecten in Maleisië, Finland en Zweden mag worden verwacht dat met name de hoeveelheden uit deze landen afkomstig hout met een Keurhout-keur binnenkort aanzienlijk zullen toenemen.

Het in de bovenvermelde voortgangsrapportage aangekondigde onderzoek naar de mogelijkheden voor samenwerking tussen Stichting Keurhout en de Forest Stewardship Council is inmiddels afgerond. De

resultaten zijn onlangs aan de besturen van Keurhout en FSC voorgelegd. Het bestuur van Keurhout heeft inmiddels positief gereageerd op het advies tot samenwerking. Zoals de Kamer eerder is meegedeeld zal de toepassing van de minimumeisen voor houtkeurmerken door de Stichting Keurhout binnenkort worden onderworpen aan een onafhankelijke evaluatie.

211

Kan nadere uitleg gegeven worden over de optie om te komen tot een volledige overdracht van visrechten van LNV aan één visrechthebbende? Wat is de haalbaarheid van een private veilplicht voor IJsselmeervis? Op welke wijze zal dit gecontroleerd worden? (blz. 47)

Met volledige overdracht van visrechten aan één visrechthebbende wordt bedoeld dat het volledige privaatrechtelijke visrecht van de Staat wordt verhuurd aan een organisatie die een grote groep van IJsselmeervissers vertegenwoordigt (bijvoorbeeld een producentenorganisatie) die vervolgens privaatrechtelijke vergunningen uitgeeft voor de uitoefening van de IJsselmeervisserij. Hiermee wordt de verantwoordelijkheid voor het visstandbeheer rechtstreeks bij de vissers zelf neergelegd, hetgeen – zo leert de ervaring in andere binnenwateren – kan resulteren in een verbeterd visstandbeheer. Met het oog op de naleving is een aantal controlemechanismen denkbaar. Eén daarvan zou kunnen zijn de verplichting tot het instellen van een private veilplicht voor IJsselmeervis. De haalbaarheid van een dergelijke verplichting is thans in onderzoek.

212

«Is er reeds een oordeel gevormd over het advies van de Raad voor het landelijk Gebied inzake het IJsselmeergebied? Zo ja, hoe luidt dit oordeel?» (blz. 47)

Ja. De reactie op het advies van de Raad voor het Landelijk Gebied is door de staatssecretarissen van LNV en V&W mede namens de ministers van VROM en EZ aan u verzonden bij brief van 17 september 1999.

213

Voor de staatsbinnenwateren zullen visstandbeheercommissies in het leven worden geroepen en zal het opstellen van visstandbeheerplannen worden verplicht. Over welke middelen beschikt het ministerie om het nakomen van afspraken zo nodig af te dwingen? (blz. 50)

Voorshands wordt ervan uitgegaan dat de sport- en beroepsvissers op actieve wijze zullen meewerken aan de instelling van visstandbeheercommissies (VBC's) en de uitvoering van visstandbeheerplannen, zodat het afdwingen van afspraken niet in de rede ligt. In geval de visrechthebbenden binnen een VBC niet tot afspraken kunnen komen over de commerciële benutting van schubvis door de beroepsvissers, zal bemiddeling of arbitrage plaatsvinden. De landelijke sectororganisaties zijn gevraagd hierin te voorzien. Indien dit niet of onvoldoende van de grond komt, zal het ministerie hiertoe voorzieningen treffen. Tenslotte kan als «ultimum remedium» de huurovereenkomst voor een staatsbinnenwater worden ontbonden, indien de betreffende huurder zijn verplichtingen uit die overeenkomst, zoals het meewerken aan de instelling van een VBC en het uitvoeren van het visstandbeheerplan, niet nakomt.

214

Hoeveel fte werken in het toezicht op het landbouwonderwijs? Hoe is dit aantal in vergelijking met OCW? Hoe is de samenwerking met deze Inspectie? (blz. 53)

In het toezicht op het landbouwonderwijs werken 10,3 fte. Daaronder vallen 4 inspecteurs.

De vergelijking met de Inspectie OCW is gecompliceerd, omdat de structuur van de instellingen deels verschillend is en de instellingen qua omvang verschillen. De totale formatie van de Inspectie OCW bedraagt 460 fte. In de betreffende sectoren van OCW zijn in totaal ruim 80 inspecteurs werkzaam. De verhouding in aantal instellingen is:

LNV: sector VO 65 scholen, binnen de AOC's en excl. Scholengemeenschappen.

- sector BVE 15 AOC's
- sector HO 7 instellingen

OCW: sector VO ca. 1100 scholen

- sector BVE 45 ROC's
- sector HO ca. 70 instellingen

De samenwerking tussen de Inspectie Landbouwonderwijs en Kennisprogramma's en de Inspectie OCW is zonder meer goed.

215

Hoe is nu de invulling voorzien van PBO-taken die eerst in een structuur als bedoeld in artikel 110 waren voorzien? (blz. 54)

Als gevolg van het besluit van betrokken productschappen om af te zien van de instelling van een in artikel 110 van de Wet op de bedrijfsorganisatie bedoeld gemeenschappelijk lichaam, is voorzien dat het Productschap Vee en Vlees (PVV) de regelgeving op het gebied van fokkerij in medebewind op basis van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren voortzet. Een hiertoe strekkende wijziging van het Fokkerijbesluit ligt thans ter advisering bij de Raad van State. Voorts is in overleg met het PVV besloten dat de aanvankelijk aan het gemeenschappelijk lichaam toegedachte regelgeving inzake kunstmatige inseminatie voor zover deze betrekking heeft op het winnen en verhandelen van sperma overgenomen wordt door het Ministerie van LNV.

216

Wat is de exacte besteding van de 5 miljoen die vanuit de Groene Hart gelden worden overgeheveld naar het grote Stedenbeleid? (blz. 89)

Er is geen sprake van overheveling van gelden; het gaat hier om een toerekening van bestaande budgetten aan het Grote Stedenbeleid. Zoals in de Regeling Subsidiëring Kwaliteit Groene Hart staat omschreven wordt subsidie verstrekt voor projecten in de volgende uitvoeringscategorieën: bruggen en tunnels, recreatieve verbindingen, kleinschalige landschapselementen, hydrologische systemen, ongezuiverde lozingen, agrarische structuurversterking. Voor een deel vallen deze uitvoeringscategorieën onder het Grote Steden Beleid.

217

Tussen 97 en 98 is in totaal 4000 ha natuurgebieden aangekocht. Hoeveel is aangekocht in 99? Hoe zal de doelstelling van 20 000–26 000 ha voor de periode 2000–2004 gehaald gaan worden? (blz. 97).

Per 1 januari 1999 was in totaal 74 700 ha aan Relatienotareservaten, natuurontwikkelingsgronden en natuurterreinen verworven, hetgeen een toename van 4100 ha over 1998 inhield.

De rapportage over 1999 komt in februari 2000 beschikbaar. Verwacht wordt dat ook over 1999 een oppervlakte van in totaal ca 4000 ha zal worden aangekocht voor de realisatie van de EHS.

In de brief aan uw Kamer van 28 december 1998 (Kamerstuk 26 200 XIV) is melding gemaakt van een taakstelling van Rijk en provincies van 20 000–26 000 ha aan uitbreiding van de EHS door middel van particulier

natuurbeheer en aankopen. Of in de periode 2000–2004 de aangegeven taakstelling wordt gehaald hangt af van diverse factoren, waaronder de bereidheid van particulieren om met name in de reservaatgebieden aan natuurbeheer te doen. Voor wat betreft het gedeelte van de EHS dat via het verwervingsinstrument wordt gerealiseerd, is behalve het aanbod van grond, de beschikbaarheid van voldoende financiële middelen van doorslaggevend belang.

218

Op welke wijze en via welk artikel is de rietmaaivergoeding verwerkt? Wanneer is deze vergoeding ingegaan? (blz. 103)

Voor het jaar 1999 is een bijdrage van f 0,4 mln. beschikbaar gesteld op artikel U13.04 «Beheer» voor de rietmaaivergoeding. De vergoeding is ingegaan met ingang van 1 januari 1999. Met ingang van het jaar 2000 zal de rietmaaivergoeding onderdeel gaan uitmaken van het Programma Beheer.

219

Wat is de stand van zaken met betrekking tot benutting van middelen die beschikbaar zijn voor particulier natuurbeheer? Wordt een onderuitputting verwacht? (bijlage 3, blz. 11)

Naar verwachting zal dit jaar ca. 1,0 mln van het oorspronkelijke kasbudget van 2,4 mln aan particulier natuurbeheer worden uitgegeven. Bij Najaarsnota 1999 zal, rekening houdend met de motie Vos, het resterende budget worden toegevoegd aan het artikel Verwerving.

220

Op welke wijze zal het compensatiebeginsel uit de Europese richtlijn (vogel en habitat) in de nationale wetgeving worden verankerd?

Voortbouwend om het afwegingskader zoals vastgelegd in het SGR, zal in de nota NBL21 worden aangegeven hoe het compensatiebeginsel wettelijk kan worden verankerd.

222

Laat het gebiedsgericht beleid en de gelden daarvoor voldoende ruimte voor projectsubsidies waarmee vaak sneller en effectiever resultaten kunnen worden bereikt? (blz. 33)

Ja. Gebiedsgericht beleid biedt meestal het kader, waarbinnen dergelijke projectsubsidies kunnen worden verstrekt.

223

De taakstelling van het beleid voor de schelpdiervisserij worden gehaald, maar de beoogde effecten blijven in het algemeen uit. Welke maatregelen worden getroffen om de beoogde effecten te realiseren? (blz. 38)

In de evaluatie van de eerste fase wordt aandacht besteed aan de oorzaak van het uitblijven van de effecten van de genomen maatregelen. In lijn daarmee wordt gedurende de tweede fase een extra inzet gepleegd op het behalen van doelstellingen als stabiele mosselbanken en zeegrasvelden. Van de sector wordt hiervoor naast het niet bevissen van permanent gesloten gebieden een extra inzet gevraagd door het niet bevissen van kansrijke gebieden voor de ontwikkeling van stabiele mosselbanken.

224

In de Oosterschelde is geen sprake van herstel van de kokkelbanken en ook geen herstel van mosselbanken. Welke maatregelen worden getroffen

om toch een herstel te realiseren? (blz. 40)

De oorzaak van de verkleining van het kokkelbestand wordt onderzocht. Thans bestaan daarvoor verschillende theorieën, die echter nog niet voldoende onderbouwd kunnen worden. Vroeger speelde een deel van de mosselcultuur zich in het litoraal af. Daardoor bevonden zich daar toen aanzienlijke mosselbestanden. Nu de mosselcultuur verplaatst is naar diepere delen van de Oosterschelde is daar geen sprake meer van.

226

In de Strategische Groenprojecten is in totaal meer dan 20 000 ha natuurontwikkeling en reservaat gepland. Wanneer moet dit gerealiseerd zijn? (blz. 60)

De verwerving van reservaten uit hoofde van de Relatienota en natuurontwikkelingsgronden in de 18 strategische Groenprojecten (SGP's) dient in 2008 te zijn gerealiseerd. De inrichting van deze gebieden dient in 2013 te worden afgerond.

227

Aan welke concrete voorstellen en maatregelen (en op welke termijn) wordt gedacht als het gaat om de kwetsbaarheid op het gebied van voedselveiligheid te verminderen? Is de overheid voornemens om het probleem van de voedselveiligheid in haar veelomvattendheid aan te pakken, ofte wel een «Masterplan voedselveiligheid» te maken? (blz. 6)

Naar aanleiding van de Belgische dioxine-affaire hebben Minister Borst en Staatssecretaris Faber besloten een extern bureau (Berenschot) om advies te vragen inzake de organisatie en communicatie rondom voedselveiligheid. Het advies zal binnenkort met een kabinetsreactie aan de Tweede Kamer worden toegezonden. Daarnaast is in de LNV-nota Kracht en Kwaliteit een nota aangekondigd over de hoofdlijnen van het voedingsmiddelenbeleid in relatie tot het ketenbeleid. Mede naar aanleiding van de incidenten rondom voedselveiligheid in het voorjaar van 1999 is het voornemen deze nota te concentreren op voedselveiligheid maar dan wel in brede zin. De nota, die gezamenlijk met het ministerie van VWS zal worden opgesteld, zal in het voorjaar 2000 aan de Tweede Kamer worden toegezonden.

228

Hoe wil de Nederlandse regering voorkomen dat bij de komende WTO-ronde het wegnemen van handelsbelemmeringen (m.n. die ten nadele werken van ontwikkelingslanden) als wisselgeld gaat dienen bij het op de agenda krijgen van «consumer concerns»? Met andere woorden: Hoe wil de regering concreet zorgen dat de komende ronde in de eerste plaats een ontwikkelingsronde wordt? (blz. 6)

In de aanloop van de Ministeriële bijeenkomst in Seattle benadrukken de ontwikkelingslanden het feit dat zij onvoldoende hebben kunnen profiteren van de resultaten van de Uruguay ronde. Zij willen de nieuwe onderhandelingsronde beperken tot de onderwerpen diensten en landbouw waarover in de vorige ronde is afgesproken dat er in ieder geval verder over onderhandeld zou worden, de zogenaamde build in agenda. Zelf willen ze geen nieuwe verplichtingen aangaan. Met name voor landbouwproducten willen ze meer markttoegang. Voor het draagvlak voor verdere handelsliberalisatie in veel ontwikkelde landen is het belangrijk dat de nieuwe onderhandelingen ook betrekking zullen hebben op thema's als handel en arbeidsnormen, handel en milieu, handel en ethische kwesties (dierenwelzijn, biotechnologie). Dit vormen lastige dilemma's voor de onderhandelaars. Het is enerzijds van groot

belang dat de ontwikkelingslanden serieus worden genomen, anderzijds moet ook aan de in ontwikkelde landen levende zorgen aandacht besteed worden.

De EU streeft naar een brede ronde waarin alle onderwerpen aan bod kunnen komen. Zo'n aanpak biedt het meeste perspectief op een substantieel, breed gedragen resultaat.

Zeker is wel dat in de nieuwe onderhandelingsronde de ontwikkelingslanden veel aandacht zullen krijgen.

229

Verdient de nertsenhoudery in de ogen van de minister een zogeheten «licence to produce» als deze sector er niet in slaagt de productiewijzen aan te passen aan veranderende maatschappelijke behoeften, dit tegen de achtergrond dat 87% van de Nederlandse bevolking zich tegen de nertsenhoudery heeft uitgesproken? (blz. 7)

Het is mij bekend dat het houden van nertsen voor de productie van bont bij veel Nederlanders negatieve gevoelens oproept. Ik kan mij dan ook goed voorstellen dat veel Nederlanders van mening zijn dat het houden van nertsen zou moeten worden verboden. In de motie van mevrouw Swildens-Rozendaal c.s. van 1 juli 1999 [Kamerstukken II 1998/99, 26 200 XIV, nr. 63] wordt dat ook tot uitdrukking gebracht. Ik acht het, als minister, mijn verantwoordelijkheid om weloverwogen mijn beleid nader te formuleren. Daarbij zal ik zeker rekening houden met de gevoelens die onder de Nederlandse bevolking leven. Ik acht het echter eveneens van groot belang om ook de sociale en financieel-economische gevolgen voor hen die in de nertsenhoudery werkzaam zijn, in mijn afweging te betrekken. Tevens moet worden gezien welke mogelijkheden er zijn om een dergelijk verbod juridisch vorm te geven.

231

Onderschrijft u de stelling van de Natuurbalans dat als de huidige trends zich voortzetten, de EHS pas gerealiseerd zal zijn in 2030? (blz. 9)

De Natuurbalans gaat er vanuit dat de laatste hectare pas in 2030 kan worden overgedragen aan de terreinbeherende natuurbeschermingsinstanties onder andere doordat het ruilproces traag verloopt. De Dienst Landelijk Gebied gaat inmiddels na in hoeverre ruilprocessen sneller kunnen gaan verlopen. De operatie «Drieslag» is daar op gericht; door het schrappen van (verouderde) onderdelen in lopende landinrichtingsprojecten kunnen projecten sneller worden uitgevoerd. Ik ga er vanuit dat het streefjaar 2018 kan worden aangehouden.

Zie ook het antwoord op vraag 232.

232 en 225

Welke maatregelen en op welke termijn wil de regering nemen om de EHS volgens schema in 2018 gerealiseerd te hebben? Hoe wil de regering de sturingskracht en de doorwerking van het natuurbeleid vergroten? (blz. 9) De grondprijsontwikkeling (stijging) is een grote belemmering bij de realisering van natuurontwikkeling. Bij de Algemene Beschouwingen is gevraagd om maatregelen en voorstellen om voor dit probleem snel een oplossing te vinden. Wanneer kan de Kamer deze voorstellen tegemoet zien?

Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen heeft de Minister-President aangegeven dat het Kabinet positief staat tegenover de motie van De Graaf c.s. over aanvullende middelen voor natuurontwikkeling in deze kabinetsperiode.

De regering beraadt zich momenteel op de omvang van de beschikbaar te stellen middelen.

Met de provincies zullen nadere afspraken worden gemaakt over de sturing van de uitvoering van de realisatie van de EHS.

233

Wanneer wordt de uitkomst van het onderzoek naar de duurzame ondernemersaftrek verwacht? Wanneer en waarom is dit onderzoek ingesteld? Was er sprake van mogelijke knelpunten waar een oplossing voor gevonden moest worden? Zo ja, welke? Hoeveel zal een duurzame ondernemersaftrek biologische boeren op bedrijfsniveau naar verwachting opleveren? Indien de uitkomst van het onderzoek naar de duurzame ondernemersaftrek niet positief mocht uitvallen, gaat de minister dan onderzoek doen naar andere vormen van fiscale maatregelen om diervriendelijke vormen van veehouderij te belonen en te stimuleren en/of dieronvriendelijke systemen te belasten?

Het onderzoek door een interdepartementale werkgroep ten aanzien van de duurzame ondernemersaftrek kan naar verwachting op korte termijn worden afgesloten. In het onderzoek is een aantal vragen aan de orde, zoals wat is duurzaamheid, welke criteria gelden daarvoor, wat is de grondslag voor de aftrek, hoe dient de aftrek vorm te worden gegeven, welke uitvoeringsaspecten, o.a. certificering, zijn aan de orde, welke EU-aspecten zijn van belang, enz. Hoeveel de duurzame ondernemersaftrek biologische boeren op bedrijfsniveau zal opleveren is thans nog niet duidelijk. Zoals eerder aangegeven staat het Kabinet positief tegenover een dergelijke aftrek. Ander manieren van fiscale stimulering zijn thans dan ook niet aan de orde.

234

Hoe zal de inspraakmogelijkheid van lagere overheden als gemeenten worden geregeld in de gewijzigde landinrichtingswet? Op welk bestuursniveau zal de aansturing geregeld worden? (blz. 13)

De positie van gemeenten en waterschappen zal conform de voorstellen van Herijking Landinrichting door de provincies in de landinrichtingscommissies worden geregeld. Tevens zal het betrekken van gemeenten en waterschappen in de beslismomenten worden vastgelegd in de wet. De aansturing vindt plaats vanuit de rijks en provinciale beleidsdocumenten inzake de te realiseren doelen in het landelijk gebied. De provincies zijn verantwoordelijk voor de planvorming. Daarnaast zullen de op basis van tussen Rijk en provincies te maken uitvoeringsafspraken ook een sturende werking hebben.

235

Wordt bij het bevorderen van een meer marktgerichte aanpak bij de verwerking en afzet van landbouwprodukten door LNV gedoeld op het Masterplan Duitsland of draait het om meer of ander plannen? Indien het laatste het geval is, welke en hoeveel geld is hiermee gemoeid? (blz. 17)

Het draait niet alleen om het Masterplan Duitsland maar om het gehele exportbevorderingsprogramma van LNV. Collectieve inzendingen op buitenlandse vakbeurzen vormen een belangrijke activiteit. Daarnaast gaat het om missies, handelscontactbijeenkomsten en seminars. Aan deze netwerkbijeenkomsten gaat meestal gericht marktonderzoek vooraf. Het exportbevorderingsprogramma heeft een jaarlijks budget van 10 miljoen gulden.

236

Heeft de minister kennisgenomen van het juridische advies van het Advocatenkantoor Van den Biesen, Prakken en Böhler, waarin gereageerd werd op het onderzoek van de heer J. van Noord, dat stelt dat het juridisch wel degelijk mogelijk is om de nertsenhoudery in Nederland te verbieden? Wat is zijn reactie op dit advies? (blz. 20)

Het advies, dat is opgesteld in opdracht van de Stichting Bont voor Dieren, is mij bekend. Naar aanleiding van de motie-Swildens c.s. (Kamerstukken II, 26 200, XIV, nr. 63) beraad ik mij thans op de sociale, financieel-economische, juridische en Europese aspecten van een verbod op het houden van nertsen. Daarna hoop ik mijn standpunt met uw Kamer te kunnen bespreken. De in het advies naar voren gebrachte gezichtspunten zal ik in mijn afweging betrekken. Zonder nu reeds een uitputtende reactie op het advies te geven, ga ik kort in op het aan het advies ten grondslag liggende uitgangspunt dat het welzijn van gehouden nertsen dusdanig wordt aangetast dat een verbod hierdoor mede op grond van het productiedoel kan worden gerechtvaardigd. De regering is in 1997 tot een andere conclusie gekomen. In het Besluit Aanwijzing van productiedieren is de nerts daarom aangewezen als diersoort die voor de productie mag worden gehouden. De heer Van Noord, wiens rapport ik uw Kamer heb doen toekomen, komt overigens tot de conclusie dat geen sprake is van een zodanig aantasting van het welzijn van gehouden nertsen dat een verbod op welzijnsgronden zou kunnen worden gerechtvaardigd. Het uitgangspunt van de heer Van Noord is derhalve een ander dan dat van de Stichting Bont voor Dieren.

237

Is het tegen het licht van de discussie om het houden van nertsen voor de productie van bont te verbieden niet verstandig af te zien van nieuwbouw van een nertsenstal in Lelystad en het onderzoek voor de nertsenhoudery hangende deze discussie in Beekbergen te laten? (blz. 20)

De plannen tot verplaatsing van het Praktijkonderzoek pluimveehoudery van Beekbergen naar Lelystad zijn momenteel volop in voorbereiding. Uitgangspunt is dat op 1 juli 2003 alle accommodaties op «het Spelderholt» moeten zijn verlaten met inbegrip van de kleine diergroepen. Er is nog geen besluit genomen over een eventuele nieuwbouw van de proefaccommodatie voor nertsen in Lelystad. Ik zal het resultaat van de discussie over de toekomst van de nertsenhoudery in Nederland betrekken in de afweging of het wel of niet zinvol is om tot nieuwbouw over te gaan.

238

Waarom ontbreekt in de alinea over Glastuinbouw een tekst over het zoeken naar alternatieven voor het Westland? Naar hoeveel hectare alternatieve locaties is de overheid op zoek? Aan welke gebieden wordt eventueel nog meer gedacht dan de recente voorstellen Moerdijkse Hoek en Zuidplaspolder? Is het juist dat de voorgestelde Zuidplaspolder deel uitmaakt van het Groene Hart? Zo ja, hoe staat dit in verhouding tot regeringsuitspraken dat het Groene Hart niet verder aangetast mag worden? (blz. 21).

In de alinea over glastuinbouw is het recente kabinetsstandpunt over de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van de Hoeksche Waard nog niet meegenomen. Zoals gemeld in de brief aan uw Kamer (98/99 25 180, nr 103) hierover is uit nader onderzoek naar voren gekomen dat er buiten een straal van 60 km van het Westland voor de periode 2000–2002 voldoende ruimte beschikbaar is met een totale omvang van 1900 ha bruto verdeeld over 14 locaties. Daarnaast zijn er binnen een straal van 60

km voor de periode 2002–2005 kwalitatief goede mogelijkheden in Moerdijkse Hoek en in Zeeland.

De Zuidplaspolder ligt binnen de grenzen van het Groene Hart. Nieuwvestiging van glastuinbouw aldaar is, onder voorwaarden, binnen de vigerende planologische capaciteit toegestaan.

239

Waarom wordt er zo lang gewacht met stimulering van de biologische landbouw (begin 2000 geactualiseerd Plan van Aanpak, eventueel voorjaar 2000 extra geld) als tegelijkertijd gesteld wordt dat het huidige aanbod van biologische producten onvoldoende is om aan de vraag te voldoen? Is het juist dat goedgekeurde aanvragen voor de RSBP, ingediend in het voorjaar van 1999, pas geld zullen krijgen in het najaar van 2000? Zo ja, was de aanvragers dit van tevoren duidelijk? Wordt bij de nieuwe regeling gezorgd dat er minder tijd zal zitten tussen aanvraag, goed- of afkeuring en eventuele overmaking van geld? Is het budget van 10 miljoen voor stimulering niet op voorhand onvoldoende, gezien het feit dat de 15 miljoen uit 1999 absoluut ontoereikend was om alle aanvragen voor omschakeling te honoreren.

Ook op dit moment wordt de ontwikkeling van de biologische landbouw gestimuleerd. In het Plan van Aanpak biologische landbouw is voor de periode 1997 tot en met 2000 het beleid hiervoor vastgesteld. Vanuit dit Plan van Aanpak vindt stimulering van de biologische landbouw plaats. Gezien de ontwikkelingen in de biologische landbouw wil ik dit versnellen door reeds in 2000 met een nieuwe beleidsnota te komen, die is toegesneden op de huidige ontwikkelingen. Goedgekeurde aanvragen in het kader van de RSBP krijgen een jaar na de goedkeuring voor de eerste keer de aan hen toegekende subsidie uitbetaald. Het is een algemene lijn bij subsidieverlening dat een aanvrager eerst de verplichtingen nakomt en vervolgens de toegekende subsidie verkrijgt. Dit hangt o.a. samen met aspecten rondom handhaving op en controle van subsidieregelingen. Deze lijn was ook in de voorgaande jaren al op de RSBP van toepassing en blijkt onder andere uit artikel 10 van de RSBP. Aangezien omschakelende agrariërs met name gedurende de tweejarige omschakelingsperiode de grootste behoefte hebben aan financiële ondersteuning, ben ik bereid om na te gaan of de uitbetaling meer op deze eerste jaren van de verplichtingenperiode kan worden geconcentreerd. Uit controleoogpunt blijft het echter noodzakelijk een deel van de subsidie pas aan het einde van de verplichtingenperiode uit te keren. Het in de begroting beschikbaar gestelde budget van f 10 miljoen is op dit moment het maximaal haalbare binnen de begroting. Ten opzichte van het oorspronkelijke budget in het Plan van Aanpak biologische landbouw is dit een substantiële verhoging. Indien de verdere discussie in het kader van de nieuwe beleidsnota biologische landbouw en de uitwerking van de RSBP daartoe aanleiding geeft, zal ik dit budget in het voorjaar bij suppletore begroting aanpassen.

240

Ook als er een maximale invulling wordt gegeven aan de derogatiemogelijkheid zal volgens de huidige Nederlandse voorstellen nog steeds 10 kg stikstof/ha/jaar te veel (voor grasland in 2003) aangewend worden (260 kg in plaats van 250)?

Waar hangt het van af of de derogatiemogelijkheid maximaal benut kan worden?

Zal de verhoging van de heffingen in het kader van Minas bijdragen aan de acceptatie van de sturingskracht van dit systeem in Brussel? (blz. 23)

In het voorgestelde nieuwe mestbeleid blijft Minas de feitelijke meststromen, dierlijke mest en kunstmest, reguleren. Op basis van de

fosfaatverliesnormen zal de gift van rundveemest gemiddeld niet hoger zijn dan 250 kg stikstof per hectare per jaar. Echter, in individuele gevallen is het mogelijk dat deze norm wordt overschreden, namelijk in het geval dat de rundveehouder erin slaagt zeer hoge grasopbrengsten te realiseren als gevolg van een zeer hoge fosfaat- en stikstofopname per hectare grasland. Dan nog zal de overschrijding beperkt blijven. De Nitraatrichtlijn biedt de mogelijkheid om af te wijken van de norm van maximaal 170 kg stikstof dierlijke mest per hectare per jaar. Op basis van objectieve criteria, zoals bijvoorbeeld een lange groeiperiode van het gewas, een hoge stikstofopname door het gewas, en onder voorwaarde dat de doelstellingen van de Nitraatrichtlijn worden gehaald dient wetenschappelijk onderbouwd aangetoond te worden dat een derogatie gerechtvaardigd is voor bepaalde landbouwgronden. De verhoging van de stikstofheffing en de fosfaatheffing in Minas zal de sturingskracht van Minas versterken. Daarmee wordt een belangrijk kritiekpunt van de Commissie tegen Minas weggenomen en zal de acceptatie van dit systeem in Brussel worden vergroot.

241

Zal er bij het tegen het licht houden van het beleid voor dierenwelzijn ook oog zijn voor welzijn bij vissen, onder andere voor de dodingsmethoden bij vangst? Zullen er op korte termijn maatregelen genomen worden ten aanzien van dodingsmethoden bij vangst van onder andere paling en meerval? Is de regering bereid om in Europees verband initiatieven te ondernemen voor nader onderzoek naar alternatieve dodings- en vangstmethoden? (blz. 24)

Er zal meer fundamentele kennis nodig zijn om dodingsmethoden van vissen te beoordelen op welzijnsaspecten. Met name ontbreekt kennis omtrent het kunnen meten van neurofysiologische activiteit in de hersenen van vissen. Dit is noodzakelijk voor de bepaling van een toestand van bewusteloosheid c.q. het intreden van de dood bij de uitvoering van dodingshandelingen.

Hiervoor is nader onderzoek nodig. Inmiddels is een onderzoeksvoorstel hiertoe van het RIVO-DLO en het ID-DLO ontvangen, hetgeen betrokken wordt bij de beoordeling van een nieuw onderzoeksprogramma voor dierenwelzijn.

In Europees is vanaf 1997 het RIVO-DLO als coördinator tezamen met een viertal andere onderzoeksinstituten uit vier verschillende EU-landen actief in het kader van een onderzoek naar humane dodingsmethoden van paling, goudbrasem en zalm. Dit onderzoek zal in 2000 worden afgerond. Dit onderzoek wordt gefinancierd in het kader van het FAIR-programma met co-financiering door het ministerie van LNV. Nadere initiatieven in Europees verband worden overwogen na het ter beschikking komen van het eindrapport van het laatstgenoemde onderzoek.

242

De staatssecretaris noemt als oplossing voor een teruglopende visstand in zee een sterke groei van viskwekerijen op het land. Alvorens een dergelijke bedrijfstak te stimuleren dienen er regels te komen ten aanzien van het welzijn van vissen. Aandachtspunten hierbij zijn: onder andere regels voor verzorging van vissen in de aquacultuur, het gebruik van allerlei voortplantingstechnieken en de mogelijke introductie van genetisch gemanipuleerde vissen in de aquacultuur. Wordt hier in het jaar 2000 en verder aandacht aan besteed? (blz. 24)

Ik ben voornemens om in 2000 beleid te gaan ontwikkelen met betrekking tot de viskweek. Vanuit het Rijk zal de nadruk vooral worden gelegd bij het

stellen van randvoorwaarden en eventueel normen ten behoeve een maatschappelijk aanvaardbare produktiewijze in deze sector. Nadrukkelijke aandacht zal hierbij worden gegeven aan de onderwerpen dierenwelzijn, diergeneesmiddelen en het beperken van de belasting van natuur en milieu. Een verkennende notitie terzake zal de Kamer bereiken.

Voor de eventuele produktie van genetische manipuleerde dieren is reeds nu een vergunning nodig, waarbij het «nee, tenzij»-principe wordt gehanteerd. Een vergunning wordt bij hoge uitzondering gegeven, afhankelijk van het beoogde doel van de produktie en na de uitvoering van een ethische toets. Bij deze problematiek is ook de vraag van de consumentenacceptatie aan de orde.

243

De invulling en implementatie van amvb's op het gebied van huisvesting en verzorging van konijnen, kalkoenen en eenden worden niet genoemd in het lijstje met prioriteiten op het terrein van dierenwelzijn. Bij deze diersoorten is echter sprake van ernstige problemen ten aanzien van het dierenwelzijn. Komen deze amvb's in 2000 aan de orde? (blz. 24)

Op het terrein van dierenwelzijn zal ter invulling van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren nog een aantal amvb's tot stand komen, waaronder amvb's over de huisvesting en verzorging van konijnen, kalkoenen en eenden. Alvorens een amvb tot stand kan worden gebracht, is onderzoek noodzakelijk naar de eisen die aan de huisvesting en verzorging van de betreffende diersoort dienen te worden gesteld. In 2000 zal prioriteit worden gegeven aan de in de memorie van toelichting bij de begroting genoemde onderwerpen en amvb's. Het formuleren van huisvestingseisen voor konijnen is verder gevorderd dan voor kalkoenen en eenden. Mijn streven is er op gericht in 2000 een ontwerpbesluit over de huisvesting van konijnen tot stand te brengen. Voor de andere genoemde diersoorten is dit nog niet mogelijk.

244

Is de minister bereid de handel en het houden van exoten de art. 33 en 56 van de GWWD en art. 13 van de FFW als een integraal pakket te beschouwen? Zo ja, wat zijn de vorderingen met betrekking tot de handel in exotische huisdieren en het vaststellen van de lijst met de te houden diersoorten in samenhang met huisvesting- en verzorgingseisen? LNV heeft hier een inspanningsverplichting. Hoe denkt LNV te waarborgen dat dit pakket door Brussel genotificeerd gaat worden? (blz. 24).

De Flora- en faunawet (FFW) richt zich vanuit de invalshoek van soortenbescherming op de handel en het houden van dieren. De Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (GWWD) richt zich hierop vanuit de invalshoek van dierenwelzijn. Het betreft twee afzonderlijke wettelijke stelsels. Dit betekent dat het bijvoorbeeld verboden kan zijn om een dier te houden op grond van de GWWD, terwijl dit dier overeenkomstig de FFW in Nederland is ingevoerd, en andersom.

Binnenkort zal artikel 13 van de FFW genotificeerd worden. Een besluit met betrekking tot te houden recreatiedieren op grond van artikel 33 van GWWD is in voorbereiding en zal de Kamer conform de gebruikelijke voorhangprocedure het laatste kwartaal van 2000 bereiken.

245

Wat wordt er bedoeld met een meer gerichte controle in het kader van het Nationaal Plan Hormonen en overige stoffen? Betekent dit dat er op meer plaatsen, vaker en op meer stoffen (waaronder diverse soorten hormonen) gecontroleerd zal gaan worden? Zal er, gezien de recente

schandalen omtrent Belgische koeien die in Nederland hormoonpreparaten toegediend zouden krijgen, beter en meer afstemming plaatsvinden met de Belgische autoriteiten? (blz. 26)

Met een meer gerichte controle wordt bedoeld dat er in het kader van het Nationaal Plan meer dan voorheen wordt gecontroleerd op grond van concrete aanwijzingen voor gebruik van illegale groeibevorderaars, en dus minder op steekproefsgewijze basis; dit geldt zowel voor de monsternames op de boerderij als voor die aan de slachtlijn. Overigens worden in vergelijking tot voorgaande jaren ook meer soorten monsters genomen (weefsels en haar), en wordt op een groter aantal stoffen onderzocht.

Zoals ik u onlangs meldde wordt sinds maart van dit jaar door de Algemene Inspectie Dienst intensief samengewerkt met de Belgische opsporingsdiensten; dit gebeurt in het kader van een project op het gebied van grensoverschrijdende fraude met vee. Voorts worden de contacten tussen de ministeries van landbouw in Nederland en België op dit punt verder geïntensiveerd. In dit verband zal nog deze maand op hoog ambtelijk en op bewindslieden niveau met België overleg worden gevoerd. Dit overleg is erop gericht het Nederlandse beleid inzake het gebruik van illegale groeibevorderaars zoveel mogelijk af te stemmen met het Belgische beleid.

246

Ten aanzien van kwaliteit gebruikte grondstoffen: zal er een «zwarte lijst» komen van verboden grondstoffen. Wie moet de schriftelijke garantie gaan afgeven dat een grondstof geen stof bevat die risico's kunnen opleveren voor de volksgezondheid? Hoe vindt de geïntensiveerde overheidscontrole plaats: steekproefsgewijs of wordt elk bedrijf regelmatig gecontroleerd door het nemen van monsters? (blz. 30)

In het kader van het Plan van Aanpak «Versterking Kwaliteitsborging Diervoedersector» van de diervoedersector heeft het Rijkskwaliteitsinstituut voor land- en tuinbouw (RIKILT-DLO) een risico-inventarisatie van diervoedergrondstoffen afgerond. Een commissie van onafhankelijke deskundigen zal in opdracht van mij de komende maand de inhoud van dit rapport beoordelen en tevens een advies uitbrengen over de noodzaak om bepaalde grondstoffen te verbieden. Het gebruik van een aantal producten is reeds verboden op grond van Richtlijn 91/516/EEG tot vaststelling van een lijst van voor gebruik in mengvoeders verboden ingrediënten.

De leveranciers van grondstoffen en de producenten van diervoeder zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het geleverde producten. De leveranciers van grondstoffen zullen schriftelijk moeten garanderen dat de geleverde grondstoffen voldoen aan de normen voor ongewenste stoffen.

De overheid zal de naleving van de regelgeving met betrekking tot ongewenste stoffen steekproefsgewijs controleren.

247

Als een absolute nultolerantie van dierlijke eiwitten en in veevoeders voor herkauwers mogelijk wordt geacht, zal een absolute nultolerantie op het gebied van logistiek en vervoer dan ook niet haalbaar zijn als het gaat om GGO's (genetisch gemanipuleerde organismen)? Zo nee, waarom niet? (blz. 30)

Het gebruik van producten afkomstig van genetisch gemodificeerde organismen in diervoeders is niet verboden. Dit is een geheel andere situatie in vergelijking met het verbod op het gebruik van dierlijke eiwitten

in diervoeders bestemd voor herkauwers. Diervoeders waarin genetisch gemodificeerde organismen zitten of producten daarvan, zijn volgens de vigerende EU-regelgeving toegelaten indien ze veilig zijn beoordeeld. Voor ketens met producten die via gentech-vrije productie tot stand zijn gekomen, betekent dit dat een zekere mate van vermenging mogelijk kan zijn. Een eis van absolute nultolerantie is onder de huidige omstandigheden niet mogelijk in verband met o.a. logistieke problemen. Wel zal een grens moeten worden gesteld aan de mate van contaminatie, opdat een product het predicaat «gentech-vrij» mag dragen. Hiertoe zullen in afwachting van de drempelwaarden in het kader van de novel food richtlijnen nadere grenswaarden worden vastgesteld.

248

Zal in de integrale notitie biotechnologie ook speciale aandacht zijn voor de positie van ontwikkelingslanden, met name waar het gaat om voedselzekerheid, patenten, beschikbaarheid zaad- en plantgoed (inclusief het «terminator» gen) en de mening van de ontwikkelingslanden zelf (regering en NGO's)? (blz. 31)

Ja, deze aspecten worden in de Integrale Beleidsnota Biotechnologie opgenomen.

250

Wat wordt bedoeld met gewenste kwaliteitsverdeling van de EHS in 2018? (blz. ...)

De gewenste kwaliteitsverdeling van de EHS in 2018 houdt in dat naast de realisering van de EHS in kwantiteit ook de beoogde kwaliteit zal zijn bereikt. Over de wijze waarop dit vorm krijgt, wordt u geïnformeerd in een brief die ik u een dezer dagen doe toekomen.

251

Welke doelen worden nagestreefd bij de instelling van een Internationaal Park Waddenzee?

Betekent dit dat het gebied extra bescherming zal genieten? Zo ja, op welke fronten zal een aangescherpte bescherming gelden? Zo nee, wat is dan de status van een Internationaal park Waddenzee? (blz. 36)

Ten aanzien van de mogelijkheid van het instellen van een Internationaal Park Waddenzee, alsmede de toegevoegde waarde van een dergelijke status, heb ik op 12 april jl. advies gevraagd aan de Waddenadviesraad (WAR). Naar verwachting zal dit advies begin volgend jaar worden uitgebracht.

Gegeven het feit dat het WAR-advies nog niet voorhanden is, wil ik in dit stadium niet vooruitlopen met het geven van een visie op de thema's zoals die in de door u gestelde vragen naar voren zijn gebracht. Afhankelijk van het resultaat van het WAR-advies zal – ter voorbereiding van de Trilaterale Regeringsconferentie te Kopenhagen in 2001 – in overleg worden getreden met de Duitse en Deense autoriteiten teneinde de mogelijkheden te verkennen voor het maken van een principeafspraken over de instelling van een Internationaal Park Waddenzee.

252

De uitwerking van Agenda 2000 zal in het kader van het coherentiebesluit getoetst worden aan de belangen van ontwikkelingslanden. Zal de uitkomst hiervan aan de Tweede Kamer gezonden worden? Zal genoemde toetsing afgerond zijn voor de EU over haar inzet in de komende WTO-ronde besluit? (blz. 41)

De Nederlandse Regering heeft de Europese Commissie reeds meermalen gevraagd om de toegezegde voortgangsrapportage te presenteren over de implementatie van de coherentieresolutie. Daaronder valt ook de coherentie van het ontwikkelingsbeleid en het landbouwbeleid, waaronder de besluiten over Agenda 2000. Ondanks stevig aandringen van Nederland is de Europese Commissie nog niet gekomen met de toegezegde rapportage.

254

Hoe staat het vergroten van de markttoegang voor agrarische producten in derde landen (waar een prioriteit aan toegekend wordt) in verhouding tot de inspanning die LNV zal leveren als het gaat om vergroting van markttoegang hier voor producten uit MOL's? (blz. 44)

De prioriteit om de markttoegang voor agrarische producten in derde landen te vergroten richt zich in de eerste plaats op de meer ontwikkelde landen in de wereld, bijvoorbeeld de Japanse en Koreaanse markt. De inspanningen van LNV richten zich ook op naleving door derde landen van bestaande WTO afspraken, onder andere op veterinair en fytosanitair gebied.

Daarnaast streeft Nederland er naar om de Minst Ontwikkelde Landen volledig vrije markttoegang te verlenen op de markten van de EU en andere ontwikkelde landen. De EU is in vergelijking met andere belangrijke ontwikkelde landen overigens al redelijk ver gevorderd in het verschaffen van volledig vrije markttoegang voor de Minst Ontwikkelde Landen.

Beide zaken, markttoegang op derde landen markten als betere toegang tot de eigen markt zijn van belang voor een beter functionerende internationale wereldhandel.

255

Draait de Nederlandse inzet voor vrije markttoegang van de MOL's tijdens de komende WTO-ronde alleen om agrarische producten en grondstoffen, of zal er ook ingezet worden op het slechten van tariefmuren voor bijvoorbeeld halffabrikaten? (blz. 44)

Ja, de Nederlandse inzet t.a.v. de Minst Ontwikkelde Landen is gericht op volledig vrije markttoegang voor alle producten.

256

Ten algemene wordt gesteld dat in het markttoegangsbeleid tevens overwegingen inzake duurzaamheid, natuur en milieu worden meegenomen. Hoe verhoudt dit zich tot uitspraken van Minister Herfkens en staatssecretaris Ybema dat dit soort overwegingen alleen maar een integratie van ontwikkelingslanden zullen fnuiken? (blz. 44)

Verbetering van markttoegang wordt binnen de WTO gerealiseerd door internationale onderhandelingen over tariefafbraak. In de overeenkomst van Marrakesh inzake de oprichting van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) wordt in de considerans van de Overeenkomst expliciet verwezen naar de doelstelling van duurzame ontwikkeling en de noodzaak van behoud en beheer van natuur en milieu. In dezelfde overwegingen wordt ook verwezen naar de behoefte van positieve maatregelen om ontwikkelingslanden, in het bijzonder de minst ontwikkelde, te verzekeren van een aandeel in de groei van de wereldhandel.

Beide overwegingen vormen ook een belangrijke leidraad voor de inzet van de Nederlandse regering.

In de nota van de Nederlandse Regering «WTO in de winkel» wordt onder andere nader ingegaan op de Nederlandse inzet op de relatie tussen handelsliberalisatie en doelstellingen van duurzaamheid, natuur en

milieu. Het is vanzelfsprekend van belang om te voorkomen dat de zorg voor natuur en milieu in ontwikkelde landen een reden vormt voor het instandhouden of introduceren van protectionistische (handels)maatregelen ten nadele van ontwikkelingslanden.

257

Wordt met de zin over zee- en kustvisserij «Centraal in dit beleid staat zowel een herschikking van taken en verantwoordelijkheden tussen overheid en bedrijfsleven (meer eigen verantwoordelijkheid sector)» bedoeld dat er gestreefd moet worden naar meer of minder eigen verantwoordelijkheid van de sector? (blz. 47)

Met de aangehaalde zin wordt bedoeld meer verantwoordelijkheid van de sector. Dit is reeds in de betreffende zin tussen haakjes aangegeven.

258

Hoe staat het toelaten van de schelpdiervisserij in de Waddenzee in verhouding tot het mogelijke plan om het gebied uit te roepen tot Internationaal Park? (blz. 47)

In de Nota Kracht en Kwaliteit is aangegeven dat de Regering samen met Duitsland en Denemarken de mogelijkheden wil onderzoeken om te komen tot een Internationaal Park Waddenzee. Over deze gedachte is inmiddels advies gevraagd aan de Wadden Adviesraad. Het advies wordt dit jaar verwacht.

Mede op basis van dit advies vindt overleg plaats met de Duitse en Deense bewindslieden. Indien er voldoende politiek draagvlak bestaat voor het idee zal het verder worden uitgewerkt, zodat tijdens de volgende Regeringsconferentie in 2001 concrete voorstellen ter tafel liggen.

Bij de eventuele instelling van een Internationaal Park Waddenzee blijft de hoofddoelstelling voor de Waddenzee gericht op de natuurfunctie met – waar mogelijk – inpassing van economische gebruiksfuncties en zullen de resultaten van de evaluatie van het beleid van de tweede fase van het schelpdierbeleid in de kustwateren worden meegenomen.

259

Welke NGO's zullen de Regering adviseren over een samenhangende Nederlandse visie op het toekomstige Gemeenschappelijk Visserijbeleid? (blz. 49)

De Europese Commissie heeft op 20 april 1999 in Noordwijk een openbare hoorzitting over het GVB 2002 met een breed spectrum belanghebbende organisaties gehouden. Daarbij waren naast de visserijsector ook enkele NGO's (onder meer Greenpeace, Stichting werkgroep de Noordzee, WWF) uitgenodigd. In de visie GVB 2002, die onlangs naar de Kamer is gestuurd, is rekening gehouden met de discussies en bijdragen van alle deelnemers aan de hoorzitting.

260

Waar wordt de teruglopende palingstand aan geweten? (blz. 49)

De wetenschap kan op dit moment geen uitsluitsel geven over de werkelijke oorzaken van de terugloop van de palingstand. Mogelijke oorzaken kunnen zijn: veranderingen in de oceanische omstandigheden, effecten van milieuverontreiniging op de vis zelf, parasitaire aandoeningen, overbevissing, blokkades in migratieroutes. Echter het onderzoek geeft onvoldoende aangrijpingspunten om elk van deze mogelijkheden als de hoofdoorzaak aan te wijzen.

261

Van de toegezegde impuls van 100 miljoen ten behoeve van de aanleg van natte natuur (regeerakkoord en antwoord kamervragen M.B. Vos en van der Steenhoven, beiden GroenLinks, nr. 2989908230) voor deze regeerperiode is 90 miljoen terug te vinden op artikel 13.02 van de begroting LNV. Waar is de overige 10 miljoen terug te vinden (welke begroting en welk artikelnummer)? (blz. 93)

Het bedrag van f 100 mln. voor de huidige regeerperiode is toegevoegd aan de LNV-begroting met het volgende kasritme:

1999	10,0 mln. gld.
2000	20,0 mln. gld.
2001	30,0 mln. gld.
2002	40,0 mln. gld.

Een en ander is vermeld op blz. 59 van de begroting voor 2000.

262

Ten behoeve van welk(e) project(en) wordt dit jaar 10 miljoen (en in de jaren 1999–2001 25 miljoen) overgeboekt naar V&W? Op welk artikel staat dit geld geboekt? (blz. 93)

In het kader van ICES-Natte Natuur heeft voor wat betreft het project IJsselmonding (IJsselmeergebied) dit jaar een meerjarige overboeking (resp. 5, 10 en 10 mln voor de jaren 1999 t/m 2001) plaatsgevonden van het artikel 13.02 van de begroting van LNV naar de begroting van Verkeer en Waterstaat.

263

Wat zijn de mogelijkheden voor agrarische ondernemingen om te verbreden naast biologische landbouw en milieucoöperaties. (blz. 5)

Agrarische ondernemers kunnen hun activiteiten verbreden in bijvoorbeeld natuurbeheer, teelt van streekproducten, agrotourisme (camping, kamers en ontvangsten), huisverkoop van land- en tuinbouwproducten en verwerking hiervan en zorgtaken.

264

Hoeveel agrarische ondernemers kunnen een inkomen genereren door te verbreden? (blz. 5)

In principe kan elke ondernemer een inkomen genereren door verbreding van zijn onderneming. Dit zal in de praktijk uiteraard afhangen van factoren als kwaliteiten van de ondernemer en de plaats en omstandigheden waarin een bedrijf wordt uitgeoefend. Uit onderzoek blijkt dat in 1998 meer dan 10% van de bedrijven inkomsten had uit verbrede landbouwactiviteiten.

265

Wie investeert in de zorg voor de stilte, biodiversiteit en het behoud van waardevolle landschappen?

Vele partijen investeren in de zorg voor stilte, biodiversiteit en behoud van waardevolle cultuurlandschappen. Niet alleen de natuurterreinbeherende organisaties zoals Staatsbosbeheer, de Vereniging Natuurmonumenten en de Provinciale Landschappen, maar steeds meer ook het landbouwbedrijfsleven. Met name de biologische landbouw, milieucoöperaties, de agrarische natuurverenigingen en dié delen van de primaire sector die middels agro-toerisme, streekelijke productie e.d. hun

bedrijfsvoering verbreden, leveren een belangrijke bijdrage. Het gaat hierbij om een substantiële en groeiende groep boeren. De gezamenlijke overheden stimuleren deze ontwikkelingen. De zogenaamde gebiedsgerichte benadering, zoals bij de WCL-aanpak (11 Waardevolle Cultuurlandschappen) levert ook in dit opzicht vele goede resultaten omdat de heroriëntatie van de landbouw daarin een belangrijke pijler is.

266

Is het huidige prijsniveau van agrarische producten voldoende hoog om te kunnen voldoen aan de «licence to produce» en tevens een inkomen te realiseren? (blz. 7)

Het prijsniveau voor agrarische producten wordt in belangrijke mate bepaald door vraag en aanbod in het betreffende marktsegment. Daarnaast wordt voor verschillende producten door het Europese markt- en prijsbeleid (gemeenschappelijke marktordening) invloed uitgeoefend op het prijsniveau.

Er zijn voor de land- en tuinbouw in Nederland uitstekende kansen als voldaan kan worden aan de eisen van de markt. Voor de Nederlandse land- en tuinbouw liggen de kansen niet zozeer in bulkproductie tegen een lage kostprijs. De kansen liggen in de veranderende thuismarkt (Noord-West Europa) waar voedselveiligheid, gegarandeerde kwaliteit en dierenwelzijn steeds belangrijker worden. Kansen zijn er ook in het topsegment van de wereldmarkt. Een dergelijke marktstrategie verhoogt de kansen op een bevredigend inkomensniveau.

267

Hoe kan het draagvlak en de bereidheid tot medewerking van de sector worden vergroot om te voldoen aan de collectieve belangen? (blz. 8)

Het draagvlak en de bereidheid tot medewerking van de sector kan worden vergroot door:

- helderheid te geven aan welke eisen de individuele land- en tuinbouwers moeten voldoen;
- de huidige voorstellen voor implementatie van de Nitraatrichtlijn geaccepteerd te krijgen in Brussel, waardoor duidelijkheid voor de sector wordt verkregen over het lange termijn perspectief;
- de agrariërs te ondersteunen de eisen te realiseren middels flankerend en sociaal beleid.

270

In welke mate zal de agrarische sector in betekenis afnemen voor de plattelandseconomie?

Zullen andere vormen van bedrijvigheid de afname aan agrarisch economische betekenis volledig kunnen vervangen? (blz. 9)

In het landelijk gebied neemt de land- en tuinbouw 11% van de werkgelegenheid voor zijn rekening. Een groeisector is recreatie en toerisme. In het landelijk gebied is het aandeel daarvan in de werkgelegenheid 4,2%. Dit verschilt overigens sterk naar landsdelen en gemeenten. Geconstateerd kan worden dat het al decennia lopende proces van afname van de agrarische werkgelegenheid een resultante is van efficiency-verbetering, schaalvergroting, grondbehoefte uit hoofde van andere functies in het landelijk gebied. Daarnaast is er sprake van een duidelijk toegenomen maatschappelijke belangstelling voor nieuwe en andere functies van het platteland dan de klassieke agrarische functie. Dit proces, dat gedeeltelijk echter los staat van het proces van afname van de agrarische werkgelegenheid binnen de agrarische sector, genereert nieuwe vormen van werkgelegenheid.

Overigens kan de werkgelegenheid in het landelijk gebied niet los worden gezien van de werkgelegenheid in de steden omdat veel bewoners van het landelijk gebied in de steden werken.

273

In welke mate zal het Nederlandse platteland als vakantieland worden versterkt? Hoe groot is de economische activiteit die hieruit voortvloeit? Hoe verhoudt zich de «internationale context» die wordt versterkt en de uitruilfunctie van stad en platteland? (blz. 16)

Landelijk kende de toeristisch-recreatieve sector in de periode 1995–1998 een reële groei van de bestedingen van 18% en stijging in de werkgelegenheid van 15%. De sector levert daarmee een steeds belangrijker bijdrage aan de Nederlandse economie. In het landelijk gebied wordt aan vakanties jaarlijks 1,1 miljard gulden uitgegeven en aan dagtochten 536 miljoen gulden. LNV versterkt het Nederlandse platteland als vakantieland via gerichte inzet op het versterken van de omgevingskwaliteit van toeristisch-recreatieve bedrijven en groen in en om de stad. Het gaat dan om de aanwezigheid en kwaliteit van natuur en landschap (inclusief het agrarisch cultuurlandschap) en de bereikbaarheid, openstelling en gebruiksmogelijkheden daarvan. Internationaal gezien neemt Nederland een bescheiden positie in op de vakantiemarkt. Het inkomend toerisme is vooral gericht op de kust en de (grote) steden. De inzet van LNV is dan ook primair gericht op de binnenlandse markt.

274

Hoe groot wordt de groep ondernemers geschat die aanspraak zal willen maken op het sociale vangnet? (blz. 17)

Het aantal aanvragen voor financiële hulp door agrariërs in het kader van zogenoemde sociale vangnet, was in 1998 715, waarvan 554 een beroep hebben gedaan op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) en 161 op de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ).

Het beroep dat in komende tijd op het sociale vangnet wordt gedaan is afhankelijk van de prijs- en inkomensvorming in de afzonderlijke sectoren en de wijze waarop met name ook de integrale aanpak Mestproblematiek uit gaat werken naar de veehouderijsectoren. Naast het algemeen beleid van sociale zekerheid is een ruim budget ter beschikking ten behoeve van flankerend beleid zoals aangekondigd in de brief van 10 september jl. inzake de integrale aanpak mestproblematiek.

275

«Waarom wordt de vooronderstelling ontleend dat voor de agrarische sector onvoldoende draagvlak is?» (pag. 18)

Herstructurering van delen van de agrarische sector is van groot belang om te kunnen voldoen aan maatschappelijke eisen op het gebied van welzijn, milieu en dier- en volksgezondheid. Wanneer niet tijdig aan deze eisen wordt voldaan, verwacht ik een afnemend draagvlak in onze samenleving voor de agrarische sector. De varkenspest en de dioxinecrisis hebben bijvoorbeeld duidelijk gemaakt dat het draagvlak kwetsbaar is.

276

Minas blijft van belang om de feitelijke milieu verantwoorde aanwending van mineralen te verzekeren. Waarom valt kunstmest niet onder Minas? (blz. 19)

Stikstofkunstmest valt onder Minas. Fosfaatkunstmest valt nog niet onder Minas. De Nitraatrichtlijn heeft betrekking op de regulering van het totale stikstofgebruik in de land- en tuinbouw.

277

Hoeveel varkenshouderijbedrijven zijn in het kader van het SEP doorge-licht? Hoe groot is het percentage van adviezen aan ondernemers die in economische zin geen toekomst meer hebben op hun bedrijf? (blz. 19)

Het SEP varkenshouderij is in september 1998 van start gegaan. Tot en met het tweede kwartaal 1999 zijn er 16 000 bezoekers geweest op de gehouden voorlichtingsbijeenkomsten. Ruim 7 500 varkenshouders hebben individueel contact opgenomen met de SEP-infolijn of de help-desks bij LTO-Nederland. Er zijn voorts 2400 adviezen, waarvan 1600 bedrijfsanalyses en 800 andere analyses, aangevraagd, waarvan een groot deel reeds is afgewikkeld. Bij ongeveer 25% van deze 1600 bedrijfsanalyses is het advies gegeven om het bedrijf te stoppen. Voor 13% van deze bedrijfsanalyses luidde het advies om een deel van het bedrijf af te bouwen.

278

Wat zijn de opties om dierenwelzijnsproblemen op te lossen als gevolg van de extreem hoge groeisnelheden bij vleeskuikens en kalkoenen? (blz. 20)

De discussie over de snelle groei en bezettingsdichtheid van vleeskuikens en kalkoenen maakt deel uit van de taken van de Stuurgroep Alders over de heroriëntatie pluimveehouderij.

Mijn reactie zal ik op de rapportage van de Stuurgroep Alders baseren.

279

Hoeveel hectare grond is momenteel in gebruik voor de productie van biologische landbouwproducten? Hoeveel hectare zou nodig zijn om te kunnen voldoen aan de vraag naar biologische producten uit de markt? Op welke termijn kan, als gevolg van stimulerende maatregelen, worden verwacht dat de productie en de behoefte aan biologische producten in evenwicht zal zijn? Hoe groot is de import van biologische producten? Heeft Nederland exportkansen voor biologische producten en hoe groot worden die ingeschat? (blz. 21)

Uit gegevens van het CBS blijkt dat in 1998 op 19 661 ha grond de biologische productiemethode wordt toegepast.

Hoeveel ha nodig is om te kunnen voldoen aan de vraag naar biologische producten en op welke termijn een evenwicht te realiseren is kan ik niet aangeven. De verdere ontwikkeling van de vraag in de komende jaren is hiervoor sterk bepalend. Het is immers de consument die in sterke mate bepaald welke omvang de markt voor biologische producten uiteindelijk zal hebben.

Gegevens over de import vanuit EU landen zijn niet bekend. Vanuit derde landen is in 1999 in de periode tot half september ruim 50 miljoen kg geïmporteerd, waarvan ongeveer een derde deel uit granen bestaat. Op dit moment vindt naast import ook export van biologische producten naar ons omringende landen plaats. Hier liggen voor Nederland kansen, waarbij ik wel wil aantekenen dat gezien de voorkeur van de consument in een aantal landen voor nationaal dan wel regionaal geproduceerde producten, de ontwikkeling van de thuismarkt van groot belang is.

281

Klopt het dat het budget voor het soortenbeleid opnieuw is komen te vervallen? Hoe moeten we dit zien in het licht van de discussie die is gevoerd in de afgelopen drie jaar over dit onderwerp? Is hier sprake van een vergissing? (blz. 24)

In de begroting 1999 was 3,5 mln. beschikbaar voor soortenbeleid. Na het amendement-Stellingwerf is het bedrag opgehoogd tot 4,0 mln. Voor het begrotingsjaar 2000 is f 4,1 mln. beschikbaar voor het soortenbeleid.

282

Waar wordt de 800 miljoen voor de natte natuur aan besteed? (blz. 35)

De Tweede Kamer wordt hierover één dezer dagen separaat ingelicht.